

Univerzita Karlova v Praze

Přírodovědecká fakulta

katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

VOLNOČASOVÉ SPORTOVNÍ AKTIVITY PŘÍPADOVÁ STUDIE – OKRES PRACHATICE

(Leisure sports activities: the case study of the district of Prachatice)

Bakalářská práce

Vladimír Slípka

2009

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Dana Fialová, Ph.D

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem předloženou bakalářskou práci vypracoval samostatně, pouze za použití uvedených zdrojů a literatury.

V Praze 18. 5. 2009

.....
Vladimír Slípka

Poděkování:

Velmi rád bych poděkoval RNDr. Daně Fialové, Ph.D. za odborné vedení a cenné poznámky a připomínky důležité pro vznik této práce. Poděkování patří i Kačence a моým rodičům, kteří mě po celou dobu mého snažení podporovali.

OBSAH

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	5
SEZNAM TABULEK.....	6
SEZNAM GRAFŮ	6
SEZNAM OBRÁZKŮ	6
SEZNAM PŘÍLOH.....	7
ABSTRAKT	8
ÚVOD	9
ROZBOR LITERATURY	10
METODY PRÁCE A VÝZKUMU	12
3.1 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	12
3.2 VÝBĚR LOKALIT, RESPONDENTŮ A SBĚR DAT	13
VOLNÝ ČAS A SPORT	15
4.1 HISTORIE CHÁPÁNÍ VOLNÉHO ČASU	15
4.2 DEFINOVÁNÍ VOLNÉHO ČASU	16
4.3 STRUKTURA VOLNÉHO ČASU	17
4.4 VOLNÝ ČAS A SPORT	18
4.5 POJETÍ SPORTU U NÁS.....	18
CHARAKTERISTIKA OKRESU PRACHATICE	20
5.1 STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA OKRESU PRACHATICE V RÁMCÍ ČR A KRAJE	20
5.2 PODROBNĚJŠÍ DĚLENÍ OKRESU PRACHATICE	24
5.3 FYZICKOGEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA OKRESU PRACHATICE	25
5.3.1 <i>Povrch a geomorfologie území</i>	25
5.3.2 <i>Klimatické poměry</i>	27
5.3.3 <i>Hydrologie</i>	27
5.3.4 <i>Biosféra</i>	28
5.4 OKRES PRACHATICE JAKO PERIFERNÍ OKRES V RÁMCÍ ČR	29
5.5 ZHODNOCENÍ MOŽNOSTÍ OKRESU PRACHATICE Z HLEDISKA SPORTU	31
5.5.1 <i>Jednotlivá sportovní zařízení</i>	31
5.5.2 <i>Turistika, cykloturistika, vodní turistika a rekreace</i>	32
5.5.3 <i>Lyžování</i>	33
5.5.4 <i>Porovnání okresu Prachatice s ostatními okresy ČR</i>	34
VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	40
6.1 ZÁKLADNÍ POZNATKY	40
6.2 ANALÝZA VOLNOČASOVÝCH AKTIVIT RESPONDENTŮ	42
6.3 ANALÝZA OTÁZEK VZTAHUJÍCÍCH SE KE SPORTOVČŮM	43
6.4 REGIONÁLNÍ DIFERENCIACE SPORTOVNÍCH VOLNOČASOVÝCH AKTIVIT RESPONDENTŮ	46
6.5 ANALÝZA SPORTOVNÍCH AKTIVIT RESPONDENTŮ	48
6.6 REGIONÁLNÍ DIFERENCIACE JEDNOTLIVÝCH SPORTOVNÍCH AKTIVIT RESPONDENTŮ	52
ZÁVĚR	54
LITERATURA.....	56

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

abs.	absolutně
AP	absolutní počet provozujících danou sportovní aktivitu
b.	běhání
CC	počet registrovaných členů tělovýchovných jednot a sportovních klubů
cca	přibližně
ČSTV	Český svaz tělesné výchovy
ČSÚ	Český statistický úřad
ČR	Česká republika
D n T	denně nebo vícekrát týdně
Hl.	hlavní
CHKO	Chráněná krajinná oblast
ISSP	International Social Survey Programme
K.	Kněžnou
KČT	Klub českých turistů
kol.	kolektiv
KROK	kraje a okresy
M n R	několikrát měsíčně nebo několikrát ročně
ml.	mladší
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
N	neodpověděl/a
Ne, Vi, Vo	správní obvod obcí s pověřeným obecním úřadem Netolice, Vimperk a Volary
Nis.	Nisou
NP	Národní park
NUTS	Nomenclature Unit of Territorial Statistic
OPOU	správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem
ORP	správní obvod obce s rozšířenou působností
P	pořadí
PC	osobní počítač
PO	počet obyvatel
PS	počet sportovišť
PT	správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem Prachatice
SK	sportovní klub
SOU a U	střední odborné učiliště a učiliště
sp.	sport/y
st.	starší
TGM	Tomáše Garrigue Masaryka
TJ	tělovýchovná jednota
TV	televize
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
ZŠ	základní škola

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Struktura nominálního fondu času	17
Tabulka č. 2: Vybrané základní ukazatele za okresy ČR k 31. 12. 2006	22
Tabulka č. 3: Index změny počtu obyvatel šumavských okresů mezi lety 1869–1991	24
Tabulka č. 4: Geomorfologické zařazení	25
Tabulka č. 5: Geomorfologické jednotky Šumavy	26
Tabulka č. 6: Porovnání okresů ČR podle derivovaných ukazatelů k 31. 12. 2006	35
Tabulka č. 7: Přehled vybraných ukazatelů obcí Prachatického okresu k 31. 12. 2006	37
Tabulka č. 8: Procentuální podíl návratnosti dotazníků	40
Tabulka č. 9: Přehled navrátilších se dotazníků dle OPOU	41
Tabulka č. 10: Porovnání intenzity volnočasových aktivit u kategorií studenti a ostatní (údaje v %)	43
Tabulka č. 11: Přehled podílu jednotlivých důvodů, proč respondenti sportují (údaje v %)	44
Tabulka č. 12: Podíl jednotlivých důvodů na odpovědi „ano“ (údaje v %)	46
Tabulka č. 13: Oblíbenost jednotlivých sportovních aktivit (údaje v %)	49
Tabulka č. 14: Podíl respondentů provozujících sledované sporty v okrese Prachatice	50
Tabulka č. 15: Podíl respondentů provozujících sledované sporty v ČR	51
Tabulka č. 16: Intenzita provozování jednotlivých sportovních aktivit (údaje v %)	52
Tabulka č. 17: Rozdíl v oblíbenosti jednotlivých sportovních aktivit mezi vytvořeným skupinami OPOU (údaje v %)	53

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Podíl registrovaných respondentů v TJ nebo SK	44
Graf 2: Průměrné vynaložené finanční prostředky za sportovní aktivity a vybavení	45
Graf 3: Spokojenost se sportovními zařízeními v obci svého bydliště	45
Graf 4: Existence důvodů zabraňujících respondentům sportovat	46
Graf 5: Sportovní volnočasové aktivity skupiny respondentů „ostatní“ dle OPOU	47
Graf 6: Sportovní volnočasové aktivity skupiny respondentů „studenti“ dle OPOU	48

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1: Poloha Prachatického okresu v rámci ČR	21
Obrázek č. 2: Administrativní rozdělení okresu Prachatice k 1. 1. 2008	25

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Dotazník předkládaný respondentům

Příloha č. 2: Přehled jednotlivých sportovišť dle okresů ČR k 31. 12. 2006

Příloha č. 3: Seznam naučných stezek v okrese Prachatice

Příloha č. 4: Ukázka v okolí Borové Lady

Příloha č. 5: Porovnání příhraničních periferních okresů a shlukové analýzy

Příloha č. 6: Struktura respondentů dle různých kategorií

Příloha č. 7: Grafické znázornění intenzity provozování volnočasových aktivit respondentů

Příloha č. 8: Rozdělení volnočasových aktivit dle intenzity provozování – dendrogram shlukové analýzy

Příloha č. 9: Rozdělení sportovních aktivit dle „oblíbenosti“ provozování – dendrogram shlukové analýzy

Abstrakt

Předložená práce je zaměřená na analýzu volnočasových sportovních aktivit v okrese Prachatice. Cílem práce bylo zjistit postavení Prachatického okresu v rámci České republiky a analyzovat možnosti sportovně – rekreačního vyžití obyvatel okresu. Součástí práce je dotazníkové šetření, jehož cílem bylo zjistit faktický stav realizace těchto aktivit z hlediska generací a také z hlediska lokalizace bydliště.

Klíčová slova: volný čas, rekreační sport, Prachatice

Abstract

The present work is focused on the analysis of leisure sports activities in the district of Prachatice. The aim of this work was to determine the position of the Prachatice district in the Czech Republic and to analyse possibilities of sport - recreational self-realization of district's population. Part of this work is the questionnaire survey, which aim was to determine the actual state of implementation of these activities in terms of generations, and also in terms of location of residence.

Key words: leisure, recreational sport, Prachatice

Kapitola 1

Úvod

Zvolené téma předkládané bakalářské práce jsem si vybral z důvodu svého dlouhodobého zájmu o rekreační sport. Rekreační sport je součástí volného času, což je fenomén, vyznačující se v posledních desetiletích neustálým nárůstem významu a pozornosti. Volný čas zahrnuje velké množství aktivit a sportování má v tomto směru velkou konkurenci. Strohá nabídka volnočasových aktivit v České republice (dále ČR) z dob před rokem 1989 se rozrostla a v současné době existuje široké spektrum možností, jak volný čas využít. Jako studované území bylo zvoleno území okresu Prachatice, který představuje periferní okres s venkovským typem osídlení, u něhož lze předpokládat absenci sportovně – rekreačních center a absenci větších wellness center. Naopak má vynikající předpoklady pro hlavní rekreační sportovní aktivity v přírodě v zimním i letním ročním období, jako je turistika, cykloturistika, vodní turistika a lyžování. Důležitým faktorem výběru byl také osobní vztah k tomuto okresu.

Cílem předkládané bakalářské práce je analyzovat možnosti pro sportovně – rekreační činnost obyvatel v okrese Prachatice a zjistit faktický stav realizace těchto aktivit. Z daného cíle vyplývají také otázky, na které jsem se snažil najít odpověď. Okres Prachatice je periferním venkovským okresem, odpovídá vybavenost pro sportovně – rekreační činnost srovnatelným okresům? Pro které aktivity jsou nejpříznivější a naopak velmi nekvalitní podmínky? Jaké jsou rozdíly v realizovaných aktivitách a realizovaných sportovních aktivitách mezi generacemi? A jaké jsou rozdíly v realizovaných sportovních aktivitách mezi generacemi z hlediska lokalizace bydliště?

Předkládaná bakalářská práce je rozdělena do 7 kapitol. První úvodní kapitola seznamuje čtenáře se zaměřením práce a s cílem práce. Druhá se týká rozboru prostudované literatury ke zvolenému tématu. Třetí se zabývá metodikou, která byla použita při zpracování dat. Čtvrtá a pátá kapitola se týkají volného času resp. okresu Prachatice. Šestá kapitola – empirická část práce je zaměřena na vyhodnocení vlastního dotazníkového šetření. Závěrečná kapitola shrnuje získané výsledky.

Kapitola 2

Rozbor literatury

Diskusi použité literatury jsem rozdělil do 4 částí. První část je zaměřena na statistiku a dotazníkové šetření, druhá se zabývá volným časem, třetí část sportovní tematikou a čtvrtá je zaměřena na okres Prachatice. Využíval jsem jak klasickou tištěnou literaturu, tak i články v digitální podobě a informace z internetových stránek.

Pokud jde o literaturu k 3. metodické části práce, zde jsem čerpal především z publikace Hendla (2004) – „Přehled statistických metod zpracování dat“ a diplomové práce Mazochové (2006), která se zabývá analýzou mezigeneračních a meziregionálních diferenciací volnočasových aktivit na příkladu Prahy, Dobříše a Dobrušky. Literatura věnovaná statistickým datům je zastoupena publikací „Ročenka ČSTV 2006“ (Civín 2007), kterou každoročně vydává Český svaz tělesné výchovy (dále ČSTV). Z této publikace byla využita statistika členů dle regionálních organizací k 31. 12. 2006, která je zpracována dle okresů ČR. Vybrané základní ukazatele za okresy ČR k 31. 12. 2006 a statistická data, která se týkala počtu jednotlivých sportovních zařízení v okresech ČR, jsem čerpal z internetových stránek Českého statistického úřadu (dále ČSÚ). Novější data nebyla použita z důvodu, že na uvedených stránkách ČSÚ nejsou k dispozici, avšak publikace ČSTV s aktuálnějšími daty k 31. 12. 2007 k dispozici jsou.

Nejvyužívanější publikací na téma volný čas a posléze i sport, je skriptum určené pro studenty fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy – „Sport a volný čas“ od Ireny Slepíkové (2005).

Poněkud starší publikací teoretického charakteru, která se zabývá volným časem, je dílo Švigové (1967) „Volný čas a my“. Wokoun a Vystoupil (1987) napsali skriptum „Geografie cestovního ruchu a rekreace“, které se zabývá volným časem pouze ve svém úvodu a posléze přechází k cestovnímu ruchu. Ucelený přehled definic pojmu volný čas, tak jak jej podali jednotliví autoři, shrnuje ve svém díle „Sociologický slovník“ Geist (1992). Dále udává ucelenou definici volného času Pásková a Zelenka (2002) ve svém díle „Výkladový slovník cestovního ruchu“ a také Maříková (1996) ve „Velkém sociologickém slovníku“. Další publikací věnovanou využití volného času je kniha Hofbauera (2004) „Děti, mládež a volný čas“, která je ovšem zaměřena pouze na děti a mládež. Významným zdrojem informací byla také již zmíněná diplomová práce Mazochové (2006). Postavením sportu ve volném čase se věnuje, jak již bylo řečeno, Slepíková (2005) a v jedné kapitole též Švigová (1967). Další cenné informace poskytly diplomové práce Truhelky (2008) a Zeleného (2004) zabývající se popularitou sportu v České republice.

Zatímco ve 4. kapitole jsem využíval pouze tištěné publikace, u 5. kapitoly jsem využíval jak tištěné publikace, tak články v digitální podobě. Čerpal jsem také z různých internetových zdrojů, avšak pouze z těch, které jsem považoval za adekvátně spolehlivé a důvěryhodné.

Podklady pro stručný přehled a základní statistická data o okrese Prachatice jsem získal na internetových stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí, potažmo na internetových stránkách Úřadu práce v Prachaticích, a také na internetových stránkách ČSÚ.

Základem pro fyzickogeografický přehled byla velmi obsáhlá kniha „Šumava: příroda, historie, život“ kol. autorů (2003). Autory jednotlivých kapitol, které jsem pro svou bakalářskou práci využil, byli Kočárek ml. (Obecná geografie Šumavy), Kočárek st. (Geomorfologie Šumavy), Strnad (Podnebí Šumavy) a Tesař (Hydrologie Šumavy). Dalšími publikacemi byly též dva průvodce – starší od Melicharové (1973) se jmenuje „Šumava“ a novější od dvojice autorů David a Soukup (1999) se jmenuje „Šumava – Prachaticko a Vimpersko“. Jsem si ovšem vědom, že tyto publikace nejsou relevantní literaturou. Využity byly také atlasy – jednak „Školní atlas České republiky“ Tesaříková (2001), a také „Atlas podnebí Česka“ vydaný Českým hydrometeorologickým ústavem (2007). Ze studentských prací jsem využil bakalářskou práci Loquenze (2008), zabývající se formami amenitní migrace na Prachaticku. Kapitola věnovaná fyzickogeografickým předpokladům je zpracována přehledně a kvalitně.

Vzhledem k tomu, že okres Prachatice je v rámci ČR považován za periferní (Havlíček, Marada 2004), byla využita literatura věnovaná této problematice. Konkrétně elektronická verze publikace „Problémy periferních oblastí“ (2005), článek Pilečka „Příspěvek k metodice vymezení periferních oblastí: modelové území okresu Prachatice“, jež vychází z jeho ročníkové práce z roku 2004 a od stejného autora také diplomová práce (2006) věnující se problémům rozvoje periferních oblastí českého pohraničí na příkladu modelového území Volarska. Dále byl využit článek „Územní diferenciaci v Česku“ od Havlíčka a Marady (2004) otisknutý v publikaci „České pohraničí – bariéra nebo prostor zprostředkování?“ (2004).

Nejvyužívanější publikací při zpracování možností sportovního využití na Prachatickém okrese byly dva atlasy. „Atlas cestovního ruchu České republiky“ od Vystoupila (2006) a „Česká republika: atlas pro volný čas“ – kol. autorů (2001). Dalšími významnými zdroji byla diplomová práce Pejčochové (2008), jejímž hlavním tématem byla sportovní rekreace v ČR, diplomová práce Zezulové (2005) zaměřená na rozvoj cykloturistiky a diplomová práce Legáta (2007) věnovaná vodáckému cestovnímu ruchu v ČR. Nesmím opomenout množství internetových stránek a článků (např. www.bilastopa.cz, www.risy.cz, www.cyklotrasy.cz, atd.), ze kterých byly čerpány aktuální údaje.

Kapitola 3

Metody práce a výzkumu

Kvantitativní datovou základnu, se kterou jsem pracoval, můžeme rozdělit do dvou kategorií. První kategorií jsou data, která byla převzata z internetových stránek ČSÚ (www.czso.cz) a z publikace ČSTV (Civín 2007). Druhou kategorií tvoří data, která byla získána dotazníkovým šetřením.

První kategorie dat vztahující se k jednotlivým okresům ČR, ale i podrobnější data týkající se jednotlivých obcí zmíněného okresu Prachatice, jsou zpracována k 31. 12. 2006. Důvodem této skutečnosti je fakt, že v době samotného zpracování těchto dat – leden 2009, nebyla potřebná data za rok 2007 ještě k dispozici na výše zmíněných internetových stránkách ČSÚ. Data ČSTV byla k dispozici i za rok 2007. Data převzatá z internetových stránek ČSÚ a data získaná z ČSTV slouží jednak k porovnání okresů mezi sebou dle různých ukazatelů a jednak k zařazení jednotlivých okresů ČR. Data získaná dotazníkovým šetřením slouží k porovnání generací a také k porovnání správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem v okrese Prachatice.

3.1 Dotazníkové šetření

Pro sběr dat užitých v empirické části práce byla zvolena metoda dotazníkového šetření. Důvodem této volby byla potřeba získání konkrétních informací z oblasti volnočasových sportovních aktivit obyvatel okresu Prachatice, které nejsou publikované. Další nespornou výhodou je fakt, že tato metoda je relativně méně časově náročná, postihuje velký počet jedinců, nezabere dotazovanému velké množství času a je zcela anonymní na rozdíl od standardizovaného rozhovoru. Problémem na druhé straně může být nedostatečná motivovanost dotázaných k jeho vyplnění (Mazochová 2006).

Samotný dotazník tak, jak byl předkládán jednotlivým respondentům, je k dispozici v příloze č. 1. Dotazník obsahoval celkem 14 otázek, které jsem rozdělil do tří částí. První částí je otázka č. 1, která má podobu tabulky. V této tabulce bylo mým záměrem zjistit, jakým způsobem a jak intenzivně dotazovaní respondenti tráví svůj volný čas. Druhá část dotazníku, tedy tabulka č. 2 a otázky č. 3–7, se vztahují ke sportovním volnočasovým aktivitám. Jestliže respondent vyplnil v tabulce č. 1, že se ve svém volném čase věnuje sportu, tak v tabulce č. 2 byla zkoumána intenzita jednotlivých sportovních aktivit. Dané sporty byly vybrány podle velikosti členské základny registrovaných členů ČSTV v ČR s přihlédnutím k znalostem regionálních poměrů. Třetí, a zároveň poslední část dotazníku, tvoří otázky č. 8–14 zaměřené na obecné informace o jednotlivých respondentech. Relativní podrobnost některých otázek, která se projevovala množstvím odpovědí, které měl respondent na výběr, byla záměrná z důvodu, aby se dotázaný respondent snadněji zařadil do příslušné kategorie a otázku nevynechával nebo nedopisoval svou odpověď. Vzhledem k počtu navrácených dotazníků (268) nebyly dále vyhodnocovány všechny kategorie odpovědí jednotlivě, ale došlo v některých případech k jejich

sloučení (např. u škály otázek č. 1 byly sečteny kategorie „denně“ a „2x a vícekrát týdně“ do jedné kategorie a kategorie „několikrát za měsíc“ a „několikrát za rok“ do druhé kategorie). Toto je z mého pohledu logické, neboť to rozděluje jednotlivé aktivity na ty, které jsou konány intenzivně a spíše nárazově.

3.2 Výběr lokalit, respondentů a sběr dat

Jako lokalita výzkumu předkládané práce byl zvolen okres Prachatice. Důvodem této volby byl fakt, že se jedná o příklad periferního okresu s venkovským typem osídlení v rámci ČR, a také osobní vztah a znalost studovaného území. Dále určité zkušenosti s možnostmi sportovního využití ve studovaném území a díky tomu také očekávání určitých výsledků.

Vzhledem k nemožnosti získat datovou základnu za celou populaci studovaného území, muselo zákonitě dojít k redukci populace na vzorek. Pokud ovšem dosáhneme toho, že je výběrový soubor reprezentativní, můžeme udělat závěry za celou populaci okresu. Ideální v tomto případě je použít náhodný výběr, což je ovšem stejně nereálné jako získání dat za celou studovanou populaci okresu (Hendl 2004).

Proto jsem se rozhodl rozšířit dotazníky prostřednictvím ředitelů, potažmo žáků a studentů vybraných osmi základních (pozn. jedná se o devítileté základní školy) a tří středních škol, kteří byli podrobně seznámeni s cílem mého výzkumu. Rozdání dotazníků po jednotlivých školách bylo uskutečněno ve dnech 18. 2. 2009 a 19. 2. 2009 a zpětné vybrání o týden později tedy 25. 2. 2009 a 26. 2. 2009. Do každé z vybraných základních škol bylo rozdáno 30 dotazníků. 10 z nich bylo určeno pro žáky 8. a 9. tříd a 20 pro rodiče. Tzn., že v 8. třídě dostalo dotazník 5 náhodně vybraných dětí a 10 jich bylo náhodně rozesláno rodičům. Stejný postup byl aplikován v 9. třídě. Na středních školách byl aplikován totožný postup, pouze bylo rozdáno 40 dotazníků (20 pro studenty a 20 pro rodiče), tentokrát ovšem do dvou náhodně vybraných ročníků, nikoli do těch nejvyšších. O 10 více pro studenty středních škol oproti základním školám bylo rozdáno z jednoho prostého důvodu, a tím je menší počet středních škol oproti školám základním. Jediným problémem, který mi byl od samého začátku jasný, bylo postihnutí věkové kategorie 20–29 let. Tento problém byl vyřešen zaměřením se na tuto věkovou kategorii, a to tak, že požadovaná skupina byla dotázána přímo při jednodenním terénním šetření, které se uskutečnilo dne 2. 3. 2009 v městech Prachatice a Vimperk, kdy bylo dotázáno celkem 20 respondentů příslušné věkové kategorie.

Studované území jsem si rozdělil do čtyř částí, které odpovídají členění okresu podle správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem Netolice, Prachatice, Vimperk a Volary. Ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Volary se nachází pouze jedna základní škola – ve Volarech a ve správním obvodu obce s pověřeným obecním úřadem Netolice také pouze jedna základní škola – v Netolicích., proto v těchto případech byla volba jednoduchá. Ve správních obvodech obcí s pověřeným obecním úřadem Prachatice a Vimperk byla vždy náhodně vybrána jedna základní škola „městského“ typu, čímž myslím školu nacházející se přímo v daném městě Prachatice a Vimperk (ZŠ Zlatá Stezka Prachatice, ZŠ T.G.Masaryka Vimperk) a jedna základní škola „venkovského“ typu, čímž myslím školu nacházející se v území dané obce s pověřeným obecním úřadem, která se ovšem nenachází v těchto dvou

městech. Jednalo se o ZŠ Mistra Jana Husa Husinec a ZŠ Zdíkov. Poslední dvě základní školy byly zařazeny z důvodu obsáhnout celé studované území. Jedná se o ZŠ Lhenice a ZŠ Vacov. Obec Lhenice spadá do správního obvodu obce s pověřeným obecním úřadem Prachatice, obec Vacov do správního území obce s pověřeným obecním úřadem Vimperk.

Záměrem bylo obsáhnout celé studované území, čehož si myslím bylo dosaženo, a to z následujících důvodů. Celá periferní jižní oblast studovaného území byla postihnuta díky základním školám ve Volarech, Zdíkově, Vimperku a Prachaticích. Zatímco do zdíkovské základní školy dojíždějí žáci z obcí Borová Lada, Kvilda a Nové Hutě, do volarské základní školy naopak z obcí Želňava, Nová Pec, Stožec a Lenora. Žáci z obcí Strážný, Horní Vltavice a Kubova Huť dojíždějí do základních škol ve Vimperku. Žáci z obcí Ktiš, Křišťanov, Chroboly a Zbytiny dojíždějí do základních škol v Prachaticích.

Ze Základních škol v Husinci a ve Vlachově Březí byla náhodným výběrem vybrána husinecká základní škola. V tomto případě se mezi oběma obcemi nejedná o relevantní rozdíly, neboť obě obce spadají do stejné velikostní kategorie a do stejného obvodu obce s pověřeným obecním úřadem a též do obou obcí dojíždějí žáci z menších okolních obcí bez základní školy. Stejným způsobem jako mezi Vlachovým Březím a Husincem bylo rozhodnuto mezi Vacovem a Čkyní.

Všechny střední školy studovaného území se nacházejí pouze v obcích Prachatice, Vimperk a Netolice. V Netolicích je pouze jedna střední škola a to Střední odborné učiliště a učiliště, z tohoto pohledu byli zahrnuti žáci, u nichž lze předpokládat potenciál méně vzdělaných rodičů. Z vimperských a prachatických středních škol byla vybrána gymnázia, neboť u těchto škol jsem předpokládal rovnoměrné rozložení studentů dle pohlaví (oproti např. Střední pedagogické škole a Střední škole Vimperk).

Kapitola 4

Volný čas a sport

Volným časem, jeho definováním a vývojem chápání tohoto pojmu, se zabývá celá řada autorů a publikací (viz kapitola 2). Nejprve se pokusím nastínit krátce historii a poté definovat volný čas. V druhé části se budu zabývat postavením sportu ve volném čase.

4.1 Historie chápání volného času

Historie volného času sahá sice až do starověku, avšak na svoje skutečné rozšíření a zhodnocení musel tento jev čekat dlouhá staletí. Teprve v 19. století byl volný čas definován a stal se předmětem řady výzkumů (Wokoun, Vystoupil 1987).

V preindustriální společnosti lidé pracovali pro obživu své rodiny od rozednění do soumraku, a proto splývalo oddělení pracovní a mimopracovní doby a lidé neuvažovali o čase jako o pracovním a volném. Hlavní náplní života byla zemědělská výroba s přirozeným pracovním rytmem (podle ročních období a fyziologických potřeb). Volný čas byl výsadou pouze úzké skupiny vládnoucích tříd, která mohla o svém čase svobodně rozhodovat (Mazochová 2006).

Ke konci 19. století se však ve vyspělých zemích velmi výrazně zkrátila pracovní doba a vzrostl čas, který člověk nemusel věnovat práci za účelem získání prostředků na obživu. Zatímco začátkem 19. století lidé pracovali 70–75 hodin týdně, na jeho konci se pracovní doba zkrátila mužům na 11 a ženám na 10 hodin denně. Mezi lety 1917–1921 uzákonilo mnoho zemí osmihodinový pracovní den a také došlo k prodloužení dovolené (Slepičková 2005). Teprve od této doby můžeme hovořit o skutečném vstupu volného času do života jedince i společnosti. Čas mohl začít být využíván nejen k získávání prostředků k obživě, ale postupně i více k zábavě a rozvoji osobnosti.

V 50. a 60. letech se postupně ve vyspělých zemích zkrátil týdenní pracovní cyklus na pětidenní a volný čas se stává jedním z nejvýznamnějších sociálních fenoménů (Wokoun, Vystoupil 1987).

Zvyšující se produktivita práce umožňuje méně pracovat a mít větší podíl volného času. Ovšem zmíněná zvyšující se produktivita práce má i negativní dopad, neboť docházelo ke snižování počtu pracovníků v podnicích, což jde ruku v ruce s nezaměstnaností. Nezaměstnaní lidé mají mnoho volného času, otázkou ovšem zůstává, zda je tento čas pro ně příjemný a dokáží jej využít. Nelze tedy hovořit pouze o pozitivním pohledu na volný čas, neboť tento problém je závažný a narušuje spolu s mnoha faktory sociální stabilitu společnosti a pohodu osobního života. Do skupiny lidí, kteří mají dostatek volného času, a pro které nemusí být pozitivním jevem, se dají zahrnout i senioři. Na druhé straně ovšem jsou lidé, kteří dostatek volného času postrádají. Jedná se především o drobné soukromé podnikatele. Extrém v tomto případě představuje nový jev poslední doby označovaný jako tzv. workoholismus (neboli stav, kdy je člověk psychicky závislý na své práci a nedokáže se od ní odprostit) (Slepičková 2005).

Poslední, co bych v této kapitole chtěl zmínit, je existence zaměstnání, ve kterém lidé stále více pracují proto, aby ostatní mohli smysluplně a příjemně využívat svůj volný čas (obchodní centra, cestovní kanceláře, wellness centra aj.) (Slepičková 2005).

4.2 Definování volného času

Průřez jednotlivými definicemi, tak jak byly uvedeny jednotlivými autory, se pokusím řadit chronologicky za sebou od nejstarších až po současné.

Za jednu z nejstarších definic lze považovat vymezení Veblena (1899 cit. Geist 1992, s. 52), který volný čas považuje za „čistou dobu volna“. Poněkud modernější a novější je definice Warnera (1941 cit. Geist 1992, s. 52), který považuje volný čas pouze za „nepracovní čas“.

Obsáhlejší, pozdější a velmi často citovaná definice Dumazediera (1962 cit. Geist 1992, s. 52) zní: „Volný čas je souborem činností, jimž se jedinec může oddávat zcela podle své libosti, buď pro odpočinek nebo zábavu, či pro rozvoj své informovanosti, osobnosti, dobrovolné sociální účasti nebo svobodné tvůrčí schopnosti poté, když splnil své povinnosti a závazky v zaměstnání, rodinné a sociální.“

Wokoun a Vystoupil za volný čas označují „část mimopracovní doby, v níž člověk sám volí své aktivity a realizuje v nich svou osobnost“ (Wokoun, Vysoupil 1987, s. 5).

Coser (1991 cit. Geist 1992, s. 52) v něm vidí „čas naplněný svobodně zvolenými činnostmi, které slouží k potěše nebo seberealizaci.“

Volný čas je čas „kdy člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků, jež vyplývají z jeho sociálních rolí, zvláště z dělby práce a nutnosti zachovat a rozvíjet svůj život“ (Hofbauer 2004, s. 13).

V podstatě vyčerpávající definice podala Slepičková (2005, s. 14). „Volný čas je časový prostor, ve kterém člověk nemá žádné povinnosti ani závazky vůči sobě ani druhým lidem, a svou činnost si vybral na základě vlastní vůle. Tyto činnosti člověka baví a přinášejí mu radost a uspokojení“. Téměř totožně definují volný čas Pásková a Zelenka (2002, s. 315) jako „čas, v němž člověk nevykonává činnosti pod tlakem pracovních závazků či z nutnosti zachování svého biofyzického či rodinného systému, je charakterizován svobodnou volbou a očekáváním příjemných prožitků“. Téměř shodně jej definuje též Maříková (1996).

Za nejvhodnější a nejucelenější pojetí volného času považuji pojetí holistické, které umožňuje pochopení souvislostí a důvodů, proč lidé tráví svůj volný čas určitým způsobem a kolik času mu věnují. Cílem pro jedince i společnost jsou pozitivní hodnoty, které by jim volný čas měl přinášet. Za hlavní funkce volného času lze považovat zábavu, odpočinek nebo rozvoj osobnosti (Slepičková 2005).

Z definic z první poloviny 20. století vyplývá absence důležité součásti definic pozdějších a současných, a to je důraz na cílené využití volného času za účelem seberealizace a obohacení, ale také relaxace a pobavení. Volný čas podle nových definic slouží člověku k vykonávání aktivit, které ho vnitřně uspokojí a nestresují, naopak by měly utvářet vnitřní harmonii. Z podstaty těchto tvrzení je tak patrné, že volný čas lze chápat jako velmi individuální činnost, která člověku přináší spolu s pobavením a odpočinkem také určitou přidanou hodnotu.

4.3 Struktura volného času

Den je omezen 24 hodinami a nejde jej z hlediska fyzikálního prodloužit ani zkrátit. Jedná se o neměnnou veličinu. Průběh celého dne člověk naplňuje řadou různých činností. Tyto činnosti můžeme rozdělit do tří základních skupin – činnosti bezprostředně biologické povahy (spánek, čas na jídlo, péče o sebe), pracovní činnost (profesionální pracovní činnost, pracovní činnosti související s chodem domácnosti, čas spojený s dopravou) a volný čas (Švigová 1967).

Další velmi podobné dělení je na dobu pracovní (doba, ve které člověk vykonává práci, je motivována získáním prostředků k životu; zahrnuje jak hlavní zaměstnání, tak i přesčasy, individuální přípravu na zaměstnání nebo školení, zahrnuje i vedlejší zaměstnání a další zabezpečení obživy), nutnou mimopracovní (doba, ve které člověk vykonává činnosti nezbytné pro člověka k jeho existenci a činnostmi nepřinášející finanční efekt, bez možnosti svobodného výběru; na rozdíl od Švigové zahrnuje i čas spojený s dopravou) a volný čas (viz tabulka č. 1) (Koláček 1969 cit. Slepíčková 2005, s. 15). Pracovní a nutnou mimopracovní dobu naplňují činnosti, které člověk musí, ať chce, nebo ne, denně vykonávat. Zaměstnání v současné době v průměru zabere 8 hodin denně, spánek, jakožto jedna ze základních biologických potřeb, zabere taktéž přibližně 8 hodin. Další nutná doba připadá na jídlo a osobní hygienu – asi tak 2 hodiny denně, a na dopravu – přibližně 1 hodina denně. Nejvíce diskutabilní částí dne je čas, který je denně v průměru věnován dopravě. Dá se předpokládat, že v tomto směru budou existovat patrné rozdíly v závislosti na mnoha faktorech (věk, velikostní kategorie obce, zaměstnanecký poměr, atd.) Značné množství času v mimopracovní době je věnováno na udržování chodu domácnosti. Tato činnost se stále týká převážně žen, z toho vyplývá, že muži mají 2–3x více volného času než ženy (Slepíčková 2005).

Tabulka č. 1: Struktura nominálního fondu času

Doba	Činnost
Pracovní	a) výdělečná činnost – hlavní zaměstnání, přesčasy atd.
	b) vedlejší zaměstnání a další zabezpečení obživy
Nutná mimopracovní	a) uspokojování biofyzických potřeb – spánek, jídlo, osobní hygiena, lékařská péče atd.
	b) ostatní činnosti – cesta do práce, péče o domácnost atd.
Volný čas	a) aktivity manuální – zahrádkaření, kutilství, ruční práce atd.
	b) aktivity fyzické – procházky, turistika, sport atd.
	c) aktivity kulturně uměleckého typu receptivního – četba, návštěvy divadel, kin, poslech rádia atd.
	d) aktivity kulturně uměleckého typu tvořivého a interpretačního – hudba, zpěv, fotografování atd.
	e) aktivity kulturně racionální – dobrovolné vzdělávání, sledování masmedií atd.
	f) aktivity společensko formální – výkon veřejných funkcí, schůze, práce ve společenských a politických organizacích atd.
	g) aktivity společensko neformální – rodinné a jiné návštěvy, návštěvy restaurací, kaváren atd.
	h) hry, podívaná, sběratelství – sportovní diváctví, společenské hry
	i) pasivní odpočinek – sedění, polehávání, spánek (mimo hlavní) atd.

Zdroj: Koláček 1969 cit. Slepíčková 2005, s. 15

4.4 Volný čas a sport

Existuje celá řada různých aktivit, které lidé provozují ve svém volném čase, a proto má v tomto ohledu sport velkou konkurenci (Slepičková 2005).

Postupem času přerostl sport svůj původní význam, tedy slovo označující specifickou tělesnou aktivitu a stal se fenoménem zasahujícím do mnoha oblastí společnosti. Současně plní řadu funkcí. Jednou z nejdůležitějších je funkce zdravotní, ale musíme zmínit i další, jako je funkce sociální a ekonomická (Zelený 2004).

Sport v přiměřené míře¹ má řadu pozitivních dopadů na člověka, především pak na mladé lidi procházející obdobím dospívání, kdy jsou nejnáchylnější k řadě negativních sociálních jevů ve společnosti (drogová závislost, alkoholismus, kriminalita, atd.). V některých směrech lze pohybovou aktivitu jen velmi těžko suplovat. Asi nejznámějším a nejdůležitějším pozitivem je podpora zdraví a prodloužení kvality života. Mezi další nesporně patří výchovná funkce (např. usměrňuje agresivitu), rozvíjí sociální vědomí a etický kodex především v mládí a hraje společenskou, kulturní a v neposlední řadě rekreační roli (Truhelka 2008).

Stejně tak jako celá společnost, tak i sport prochází vývojem a celou řadou změn. Mění se obliba jednotlivých sportovních disciplín. Některé staré jsou vytlačovány do ústraní na úkor nově vzniklých, dochází k úpravám pravidel nejsledovanějších sportů a to proto, aby se zvýšila atraktivita pro diváky, potažmo sledovanost a tím vyšší ekonomická prosperita.

4.5 Pojetí sportu u nás

Ve světě v současné době existují dvě různá pojetí sportu – užší a širší. První z nich – užší – definuje základní znaky sportu pouze jako hru, soutěž a výkon. Oproti tomu druhé, mnohem širší pojetí, vychází z definice, která vznikla v Anglii před více jak 160 lety, a to jako zábavu, rekreaci, cvičení. Tento přístup respektuje evropskou anglosaskou tradici novodobého sportu (i u nás), zatímco první pojetí zaměřené na sportovní výkon a soutěž je typicky severoamerické. Samotné vysvětlení pojmu vychází z latinského *desportare*, což znamená bavit se, rozptylovat se. Široké pojetí významu slova sport je stále více přijímáno v celém světě. Také sport jako součást ekonomického a společenského života je v Evropě nástrojem ke sjednocování a propojování. Důkazem je Evropská charta sportu přijatá v roce 1992. Tato charta upravuje jednak postavení sportu ve společnosti, ale také vymezuje povinnosti společnosti a státu k němu samotnému a definuje, resp. vymezuje sport takto: „Sportem se rozumí všechny formy tělesné činnosti, které, ať již prostřednictvím organizované účasti, či nikoliv, si kladou za cíl projevení či zdokonalení tělesné a psychické kondice, rozvoj společenských vztahů nebo dosažení výsledku v soutěžích na všech úrovních“ (Slepičková 2005, s. 28). Toto značně široké pojetí sportu zahrnuje jednak výkonnostní a vrcholový sport, ale i sport rekreační. Já se ve své práci věnuji sportu rekreačnímu, neboť ten se týká na rozdíl od sportu profesionálního velké části společnosti a nepředpokládám, že profesionální sportovci sportují z důvodů odreagování,

¹ Velmi důležité je slovní spojení „v přiměřené míře“, protože sport na vrcholové a profesionální úrovni má spíše efekt opačný. Je prokázané, že některé aspekty sportu pozitivně ovlivňují některé aspekty zdraví (Novotný 2009).

relaxace nebo dokonce pomocí sportovních aktivit se snaží potlačit stres. Naopak bych řekl, že profesionální sport má na rozdíl od sportu rekreačního mnoho negativ. Zdravotní stránkou počínaje a stresovým prostředím konče.

Kapitola 5

Charakteristika okresu Prachatic

V této kapitole se pokusím stručně představit a charakterizovat okres Prachatic. Jako první podkapitolu jsem logicky volil postavení okresu v rámci ČR potažmo kraje. Poté charakterizuji okres z pohledu fyzické geografie a následuje hodnocení „Prachaticko jako periferní okres“. Dále následuje analýza možností sportovního využití a poté srovnání okresu s ostatními okresy ČR. Volil jsem poměrně velké množství ukazatelů, podle kterých si můžeme udělat konkrétní představu.

5.1 Stručná charakteristika okresu Prachatic v rámci ČR a kraje

Okres Prachatic se nachází v jihozápadní části ČR potažmo Jihočeského kraje. Západní část okresu sousedí s okresem Klatovy (Plzeňský kraj), severní část s okresem Strakonice. Na východní straně má společnou hranici s okresem České Budějovice, na jihovýchodě pak s okresem Český Krumlov (viz obrázek č. 1). Jeho zvláštností je, že se jedná o pohraniční oblast a sousedí se dvěma státy, a to s Rakouskem a Spolkovou republikou Německo. Tato poloha je považována za periferní, ale o tom blíže až v podkapitole 5.4. Svoji rozlohou 1 375 km² patří mezi okresy větší, řadí se na čtrnácté místo v rámci ČR, ale až na čtvrté v kraji. Naopak počtem obyvatel 51 470 patří na třetí místo nejméně početných v Česku a na první v kraji. Z výše uvedeného vyplývá jedno zásadní prvenství ze všech okresů a tím je nejnížší hustota obyvatel, pouhých 37,4 obyvatel/km² (viz tabulka č. 2)². Hustota osídlení je nízká zejména v pohraniční části okresu.

Tato specifická je dána mnoha historickými událostmi. Avšak dvě jsou zásadní. První souvisí s odchodem obyvatel do regionů a měst s lepšími pracovními příležitostmi a vhodnějším hospodářským zázemím. K tomuto procesu docházelo již od poloviny 19. století a probíhal i v době první republiky. Příčinou tohoto vylidňování byla především malá úrodnost půdy, nedostatek surovinových zdrojů a s tím související i nízká míra industrializace. Tímto se Šumava liší od některých dalších pohraničních oblastí zejména severočeských. Druhou zásadní událostí v tomto směru byl poválečný odsun německého obyvatelstva v letech 1946–1947, který již nikdy nebyl stoprocentně dorovnán. Pokus komplexního dosídlení těchto oblastí často ztroskotat na skutečnosti, že se jednalo o území s obtížnými podmínkami pro hospodaření a nízkou vybaveností základními službami. Proto se noví obyvatelé, a to jak domácí, tak i cizí státní příslušníci, stahovali zpět do vnitrozemí. K dalšímu úbytku v případě prachatického okresu, ovšem spíše ke stagnaci, postupně docházelo po roce 1948, kdy se k moci dostali komunisté a postupem času začali s budováním „železné opony“ (viz tabulka č. 3). Obě tyto hlavní příčiny vedly k zániku velkého množství obcí a sídel a potažmo odchodu

² údaje jsou zpracovány za rok 2006

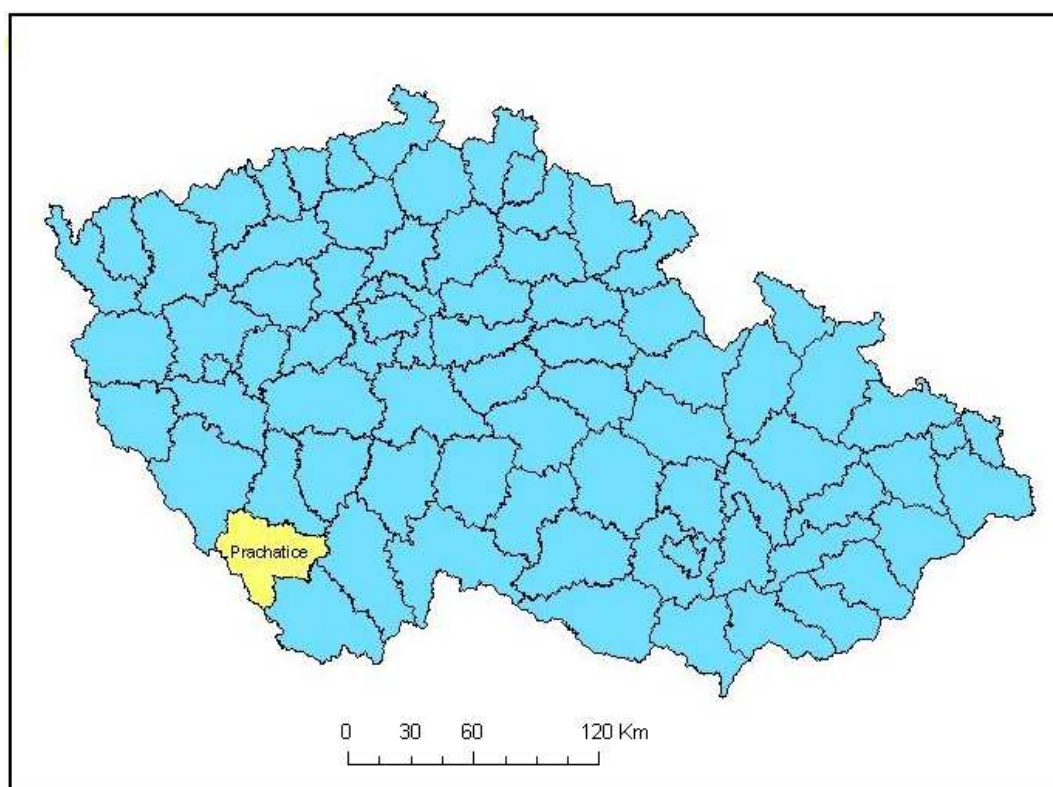
[http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/3D0045B802/\\$File/4032060101.xls](http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/3D0045B802/$File/4032060101.xls)

[http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/3D0045C65D/\\$File/4032060102.xls](http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/3D0045C65D/$File/4032060102.xls)

obyvatel (Kočárek ml. 2003). Problematice zaniklých obcí a sídel v pohraničních oblastech se podrobně věnuje ve své diplomové práci Kučera (2006). Celkově můžeme říci, že oblast Sudet okresu Prachatice patří mezi oblasti, v nichž docházelo k zániku spíše menších a méně významných sídel, a to ve vyšších a hůře dostupných periferních příhraničních polohách (Kučera 2006).

Posledním zajímavým ukazatelem, o kterém bych se rád zmínil, je věková struktura obyvatel okresu, neboť ta je velmi příznivá. Dětská složka (0-14) tvoří 15,8 % všech obyvatel, čímž patří k nejmladším v republice. A naopak postreproduktivní (65+) tvoří pouhých 12,7 %. S tímto souvisí i průměrný věk (39,1 k 31. 12. 2006), který patří k nejnižším v republice.

Obrázek č. 1: Poloha Prachatického okresu v rámci ČR

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 2: Vybrané základní ukazatele za okresy ČR k 31. 12. 2006

Okres	Rozloha (v km ²)		Počet obyvatel		Hustota zalidnění (PO/km ²)		Počet obcí		Podíl obyvatel (v %) ve věku			
	abs.	P	abs.	P	abs.	P	abs.	P	0-14		65+	
Benešov	1 523	11	93 516	52	61,4	67	115	11	14,6	55	14,7	25
Beroun	662	65	78 458	62	118,5	33	85	36	14,6	58	14,2	34
Blansko	942	42	108 143	39	114,8	35	130	5	15,0	38	14,8	21
Brno-město	230	75	366 757	2	1594,6	2	1	74-77	13,2	75	16,2	1
Brno-venkov	1 238	23	173 579	10	140,2	26	162	3	15,3	27	14,5	28
Bruntál	1 549	10	98 958	47	63,9	65	68	53	15,7	14	12,0	72
Břeclav	1 174	25	123 143	26	104,9	41	69	52	14,8	48	13,3	59
Česká Lípa	1 137	30	106 396	43	93,6	48	59	57	16,2	4	11,0	77
České Budějovice	1 626	6	180 723	8	111,1	37	107	19	14,6	59	13,7	51
Český Krumlov	1 615	8	60 708	71	37,6	75	46	64	16,2	5	11,3	75
Děčín	909	49	134 090	22	147,5	21	52	62	15,9	9	12,6	68
Domažlice	1 140	28	59 076	72	51,8	72	86	35	15,1	36	13,5	55
Frýdek-Místek	1 273	20	227 264	6	178,5	15	77	47	15,2	31	13,7	49
Havlíčkův Brod	1 265	21	94 919	51	75,0	59	120	8	14,9	46	14,9	18
Hl. město Praha	496	69	1 181 610	1	2382,3	1	1	74-77	12,3	77	15,6	7
Hodonín	1 086	33	157 354	16	144,9	23	81	39	14,7	54	14,1	38
Hradec Králové	876	53	159 502	14	182,1	13	101	23	14,1	72	15,8	4
Cheb	933	44	90 117	55	96,6	46	39	66	15,1	34	12,5	70
Chomutov	935	43	125 231	24	133,9	29	44	65	15,8	11	11,2	76
Chrudim	1 030	38	104 575	44	101,5	43	113	13	15,5	21	14,8	22
Jablonec nad Nis.	402	73	88 387	56	219,9	9	34	68	14,9	45	13,5	56
Jeseník	719	61	41 891	77	58,3	69	24	71	15,3	26	12,5	69
Jičín	887	52	77 306	63	87,2	50	111	16	14,8	49	15,4	9
Jihlava	1 180	24	109 004	38	92,4	49	121	7	15,1	35	14,2	37
Jindřichův Hradec	1 944	1	92 752	54	47,7	73	106	20	15,2	30	14,1	40
Karlovy Vary	1 628	4	120 778	27	74,2	60	55	61	14,4	67	14,2	33
Karviná	347	74	274 942	4	792,3	5	16	73	14,8	50	13,1	61
Kladno	691	64	150 913	17	218,4	10	100	25	14,9	43	14,3	31
Klatovy	1 940	2	87 725	57	45,2	74	95	29	14,6	60	15,0	16
Kolín	846	56	97 133	48	114,8	34	100	26	14,5	63	15,2	13
Kroměříž	799	58	107 827	40	135,0	27	80	41	14,4	65	14,6	26
Kutná Hora	917	48	73 602	66	80,3	51	88	33	14,4	69	15,2	12
Liberec	925	46	159 652	13	172,6	17	57	59	15,1	33	13,4	58
Litoměřice	1 032	36	114 848	34	111,3	36	105	21	15,2	29	13,9	42
Louny	1 118	32	85 936	60	76,9	56	70	50	15,6	16	13,0	62
Mělník	712	62	95 738	50	134,5	28	70	51	15,4	24	13,7	47
Mladá Boleslav	1 058	35	116 574	32	110,2	38	123	6	14,6	57	13,6	54
Most	467	71	116 836	31	250,2	8	26	70	15,6	18	12,3	71
Náchod	852	55	112 293	36	131,8	30	78	44	15,4	23	14,8	19
Nový Jičín	918	47	159 267	15	173,5	16	57	60	15,8	13	12,7	65
Nymburk	876	54	87 001	59	99,3	44	90	32	14,9	41	14,7	24
Olomouc	1 618	7	228 610	5	141,3	25	95	30	14,6	61	14,2	35
Opava	1 126	31	180 260	9	160,1	19	80	42	15,0	39	14,0	41
Ostrava-město	214	76	310 078	3	1449,0	3	1	74-77	14,6	56	13,7	50
Pardubice	889	50	160 931	12	181,0	14	115	12	14,0	74	15,7	6
Pelhřimov	1 290	19	72 339	67	56,1	71	120	9	14,9	42	15,6	8
Písek	1 138	29	70 357	68	61,8	66	76	48	14,4	70	15,8	5

Okres	Rozloha (v km ²)		Počet obyvatel		Hustota zalidnění (PO/km ²)		Počet obcí		Podíl obyvatel (v %) ve věku			
									0-14		65+	
	abs.	P	abs.	P	abs.	P	abs.	P	abs.	P	abs.	P
Plzeň-jih	1 076	34	69 327	70	64,4	64	99	27	14,7	51	15,0	17
Plzeň-město	138	77	162 759	11	1179,4	4	1	74-77	12,9	76	16,2	2
Plzeň-sever	1 314	18	75 069	64	57,1	70	101	24	15,3	25	13,9	43
Praha-východ	584	67	107 316	41	183,8	12	91	31	15,6	19	13,2	60
Praha-západ	586	66	96 304	49	164,3	18	80	43	16,4	1	12,6	66
Prachatice	1 375	14	51 470	75	37,4	77	65	55	15,8	12	12,7	64
Prostějov	770	59	109 429	37	142,1	24	96	28	14,4	68	15,2	14
Přerov	845	57	134 265	21	158,9	20	104	22	14,8	47	14,4	29
Příbram	1 628	5	107 131	42	65,8	63	120	10	14,7	53	14,2	36
Rakovník	930	45	54 422	73	58,5	68	84	37	14,4	66	14,5	27
Rokycany	575	68	45 823	76	79,7	52	68	54	14,1	73	15,8	3
Rychnov nad K.	998	40	79 245	61	79,4	53	83	38	15,5	20	14,4	30
Semily	699	63	74 596	65	106,7	40	65	56	15,0	40	15,3	11
Sokolov	754	60	93 379	53	123,8	32	38	67	16,3	2	11,6	73
Strakonice	1 032	37	69 539	69	67,4	62	112	15	14,5	62	14,8	23
Svitavy	1 335	15	101 827	46	76,3	57	113	14	15,9	8	13,6	53
Šumperk	1 316	17	124 966	25	95,0	47	78	45	15,1	32	13,8	44
Tábor	1 327	16	102 217	45	77,0	54	111	17	14,5	64	15,4	10
Tachov	1 379	13	51 749	74	37,5	76	51	63	15,8	10	11,3	74
Teplice	469	70	127 599	23	272,1	7	34	69	15,7	15	12,8	63
Trutnov	1 147	26	120 022	28	104,6	42	75	49	14,9	44	13,7	48
Třebíč	1 509	12	116 209	33	77,0	55	172	1	15,6	17	14,1	39
Uherské Hradiště	991	41	143 745	19	145,1	22	78	46	14,7	52	14,8	20
Ústí nad Labem	404	72	118 633	29	293,6	6	23	72	15,9	7	12,6	67
Ústí nad Orlicí	1 265	22	138 691	20	109,6	39	111	18	16,1	6	13,7	52
Vsetín	1 143	27	145 814	18	127,6	31	59	58	15,3	28	13,7	46
Vyškov	889	51	87 120	58	98,0	45	81	40	15,1	37	14,2	32
Zlín	1 030	39	192 756	7	187,1	11	87	34	14,4	71	15,0	15
Znojmo	1 637	3	114 262	35	69,8	61	148	4	15,5	22	13,4	57
Žďár nad Sázavou	1 552	9	118 296	30	76,2	58	171	2	16,2	3	13,8	45

Poznámky: ukazatel pořadí je řazen vždy dle největšího absolutního ukazatele

abs. – absolutně

Hl. – hlavní

K. – Kněžnou

Nis. – Nisou

P – pořadí

Zdroj: [http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/3D0045B802/\\$File/4032060101.xls](http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/3D0045B802/$File/4032060101.xls)

Tabulka č. 3: Index změny počtu obyvatel šumavských okresů mezi lety 1869–1991

Rok	Index změny jednotlivých okresů		
	Český Krumlov	Prachatice	Klatovy
1869	0,95	0,96	0,95
1900	1,00	1,00	1,00
1930	1,00	0,95	0,96
1950	0,50	0,53	0,67
1970	0,53	0,53	0,63
1991	0,61	0,56	0,60

Zdroj: Kočárek ml. 2003; vlastní výpočet

5.2 Podrobnější dělení okresu Prachatice

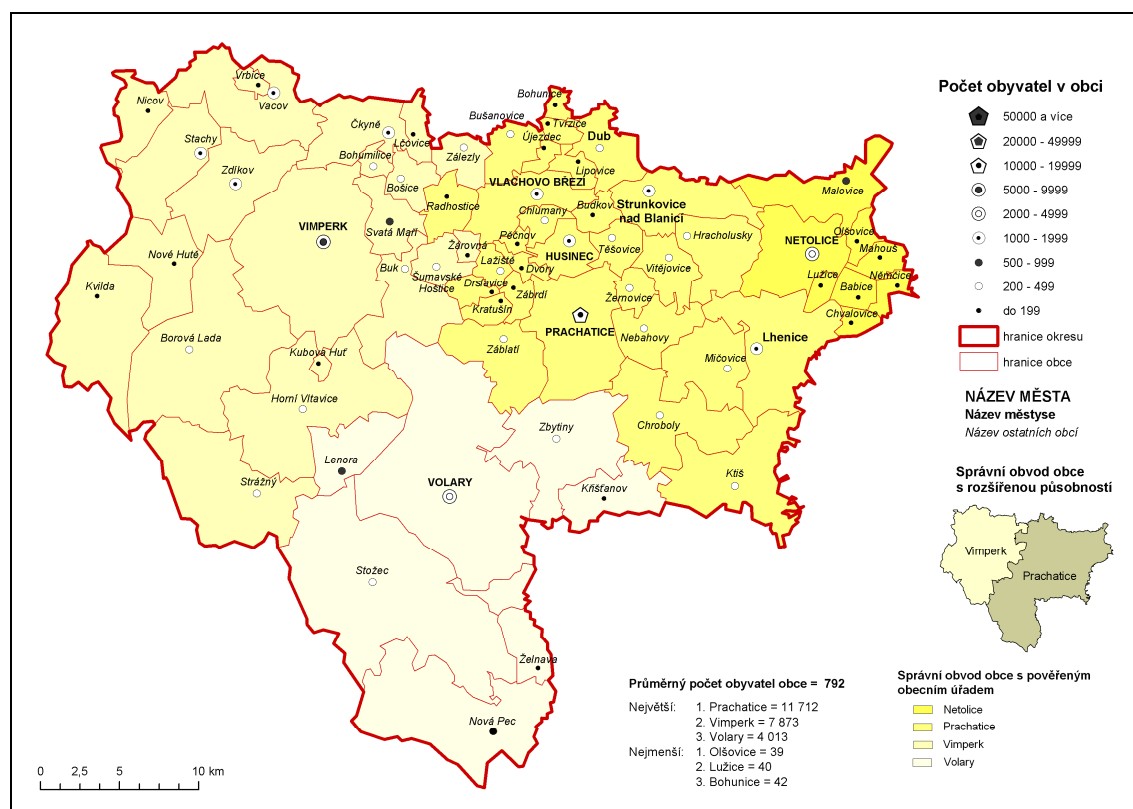
Okres je od 1. 1. 2003 rozdělen podle vyhlášky č. 388/2002 Sb. na: a) 2 správní obvody obcí s rozšířenou působností (dále ORP), jedná se o obvod Prachatice a obvod Vimperk. b) 4 správní obvody obce s pověřeným obecním úřadem – Netolice, Prachatice, Vimperk a Volary. Okres je tvořen 65 obcemi, z nichž je 6 měst (viz obrázek č. 2).

Správní obvod obce s rozšířenou působností Prachatice zahrnuje 44 obcí, z nichž je pět měst – Husinec, Netolice, Prachatice, Vlachovo Březí a Volary. V celém obvodu obce žije necelých 34 tis. obyvatel. Hustota obyvatelstva je 40 obyvatel na km², tento ORP je hustěji osídlen, než-li ORP Vimperk a to přibližně o 7 obyvatel na km².

Správní obvod obce s rozšířenou působností Vimperk zahrnuje 21 obcí, z nichž je jediné město – Vimperk. V celém obvodu obce žije necelých 18 tis. obyvatel. Z tohoto počtu 45,8 % bydlí v sídle správního obvodu – ve Vimperku. Přitom 16 obcí má méně než 1 000 obyvatel (žije v nich pouze 21 % obyvatel Vimperska). Hustota obyvatelstva (33 obyvatel na km²) řadí tento ORP na poslední místo v kraji.

Nejproblémovější lokalitou okresu je správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem Volary, kde se míra nezaměstnanosti dlouhodobě pohybuje nad 9 %. V této oblasti není dostatečný počet pracovních příležitostí, ani velký zaměstnavatel nebo větší množství firem, které by je nabízely. Na území správního obvodu obce s pověřeným obecním úřadem Volary leží Chráněná krajinná oblast Šumava (dále CHKO), značnou část území pokrývají lesy. V zimním období trpí region vzhledem ke své vyšší nadmořské výšce špatnou dopravní dostupností a časnějším úbytkem sezónních prací (Úřad práce Prachatice 2008).

Obrázek č. 2: Administrativní rozdělení okresu Prachatice k 1. 1. 2008

Zdroj:

[http://www2.czso.cz/x/redakce.nsf/i/DB67653964EE2940C125749B0047C884/\\$File/Prachatice.gif](http://www2.czso.cz/x/redakce.nsf/i/DB67653964EE2940C125749B0047C884/$File/Prachatice.gif)

5.3 Fyzickogeografická charakteristika okresu Prachatice

Fyzickogeografická charakteristika okresu Prachatice má nepochybný vliv na možnosti sportovně – rekreačních aktivit, proto jsem je zařadil do charakteristiky okresu Prachatice.

5.3.1 Povrch a geomorfologie území

Téměř celé sledované území náleží do geomorfologické oblasti Šumavské hornatiny a celků Šumava a Šumavské podhůří (viz tabulka č. 4), pouze do zanedbatelné severovýchodní části Netolicka mezi Malovicemi a Mahoušemi zasahuje okraj Českobudějovické pánve.

Tabulka č. 4: Geomorfologické zařazení

Provincie	Subprovincie	Oblast	Celek
Česká vysočina	Šumavská subprovincie	Šumavská hornatina	Šumava
	Českomoravská subprovincie	Jihočeské pánve	Šumavské podhůří Českobudějovická pánve

Zdroj: Tesaříková 2001; vlastní úprava

Podrobnější dělení obou celků na jednotky i s nejdůležitějšími charakteristikami je uvedeno v tabulce č. 5. Dále následuje popis jednotlivých jednotek, přičemž jsou zvýrazněny ty jednotky, které zasahují do sledovaného území okresu Prachatice.

Tabulka č. 5: Geomorfologické jednotky Šumavy

Celek	Jednotka	Rozloha (km ²)	Střední výška (m)	Nejvyšší vrchol (m)
Šumava	Šumavské pláně	670	979,8	Velká Mokrůvka 1 370
	Železnorudská hornatina	200	892,7	Jezerní hora 1 343
	Trojmezenská hornatina	360	855,6	Plechý 1 378
	Boubínská hornatina	126	992,6	Boubín 1 362
	Želnavská hornatina	179	921,1	Lysá 1 228
	Vltavická brázda	136	851,1	Želnavský vrch 815
Šumavské podhůří	Strážovská vrchovina	109	535,1	Želivský vrch 770
	Svatoborská vrchovina	305	687,9	Kamenáč 989
	Vimperská vrchovina	307	687,2	Běleč 992
	Prachatická hornatina	489	675,9	Libín 1 096
	Českokrumlovská vrchovina	519	719,3	Velký Plešný 1 066
	Bavorovská vrchovina	678	510,7	Na Stráži 700

Zdroj: Demek 1987; vlastní úprava

Šumavské pláně se vyznačují plochým reliéfem, nad něj vyčnívají do výše přes 1 200 metrů oblé vrcholky. Údolí jsou mělká a otevřená, vyplňují je často rašeliniště. Do neobvyklé výškové polohy byl plochý reliéf vysunut tektonickými pohyby. Je zbytkem starého reliéfu, který se zde zachoval díky tomu, že sem dosud nepostoupila zpětná eroze vodní toků. Nejvyšší část tvoří Kvildské pláně s Velkou Mokrůvkou (1 370 m) – ta ovšem patří do Klatovského okresu. Šumavské pláně odvodňují zdrojnice Otavy, Vydra a Křemelná, horní Volyňka a horní Vltava. Severním výběžkem šumavských plání je Javornická hornatina, jejímž nejvyšším bodem je Javorník (1 089 m).

Trojmezenská hornatina je z hlediska rozsahu druhou největší geomorfologickou jednotkou Šumavy. Její centrální část – Plešská hornatina – obsahuje nejvyšší vrchol české Šumavy – Plechý (1 378 m). Na jihu zasahuje Trojmezenská hornatina až k česko – německé a česko – rakouské hranici. Táhne se od plání až k Vyšebrodskému průsmyku. Pro návštěvníky jsou atraktivní četné skalní útvary vzniklé zvětráváním a odnosem žulových hornin.

Boubínská hornatina má ze všech částí Šumavy nejmenší rozsah, rozprostírá se mezi městy Vimperkem a Volary. Dominantu tvoří mohutný masiv Boubína s výškou 1 372 m.

Želnavská hornatina dostala svůj název podle obce Želnavy. Je tvořena poměrně jednotným horským masivem, se zbytky zarovnaného povrchu ve vrcholové části; okrajové svahy jsou však značně příkré. Nejvyšším bodem je Lysá (1 228 m). Většina této hornatiny není bohužel návštěvníkům přístupná, protože se nachází ve vojenském újezdu Boletice.

Vltavická brázda představuje úzkou sníženinu protaženou ve směru severozápad – jihovýchod. Její hlavní částí je údolí horní Vltavy a Lipenská přehradní nádrž. Je málo členitá, rozdíly dosahují jen 50–100 metrů. Dno je ploché a pokrývají je četná rašeliniště a nánosy Vltavy.

Vimperská vrchovina zaujímá část Vimperska a Prachaticka. Přibližně středem probíhá údolí řeky Volyňky mezi Vimperkem a Volyní. Reliéf je poměrně členitý. Ve střední části se zachovaly zbytky zarovnaných povrchů. Nejvyšším bodem je Běleč (922 m).

Prachatická vrchovina je rozsáhlý celek táhnoucí se od Prachatic k Českému Krumlovu. Reliéf je rozčleněn významnými kotlinami tektonického původu. Je nejvyšší součástí

Šumavského podhůří, nejvyšším bodem je Libín (1 096 m). Součástí Prachatické hornatiny je tektonicky vzniklá Lhenická brázda.

Bavorovská vrchovina tvoří severovýchodní okraj Šumavského podhůří. Z hlediska plošného rozsahu je největší podhorní jednotkou. Do sledovaného území zasahuje pouze svým okrajem, a to severovýchodně od Husince. Nejvyšší bod Na Stráži dosahuje nadmořské výšky 700 m a nachází se jihovýchodně od Lažiště (Kočárek st. 2003).

Pokud bych měl výše uvedené skutečnosti nějakým způsobem shrnout, došel bych k následujícímu závěru. Na jedné straně se v okrese nachází území ležící v celku Šumavské podhůří, pro které je typický mírně zvlněný povrch typu vrchovina, jehož výškový rozdíl je 150–300 m a nadmořská výška 600–900 m n.m. Nejnižše položené obce okresu se nacházejí v okolí Netolicka (410–450 m), kde je také nejnižše položená část obec Podeřístě v obci Malovice (410 m). Na druhé straně na Vimpersku a Volarsku, se většina sídel nachází v nadmořské výšce 700–800 m n.m i ve vyšších polohách. Nejvýše položenou obcí je obec Kvilda (1 062 m). Jedná se o území ležící v celku Šumava, kde typickým typem reliéfu je hornatina, nadmořská výška se pohybuje v průměru kolem 900 m n.m. (Loquenz 2008).

5.3.2 Klimatické poměry

Klimatické podmínky okresu Prachatice jsou velmi rozdílné. Je to způsobeno značně rozdílnou nadmořskou výškou jednotlivých částí okresu a velkou členitostí terénu.

Celkový ráz podnebí má přechodný charakter mezi oceánským a kontinentálním. Při podrobnějším dělení ovšem můžeme popisovanou oblast rozdělit zhruba na dvě klimaticky odlišné části. První náleží do chladné oblasti středoevropského středohorského typu podnebí a nachází se přibližně v polohách nad 800 m n.m. Druhou, v oblastech pod 800 m n.m., zařazujeme do mírně teplé oblasti (Strnad 2003). Podle klasifikace klimatických oblastí z Atlasu podnebí ČSR z roku 1958 můžeme okres rozdělit na dvě části. Drtivá část patří do chladné oblasti C1 (mírně chladný okrsek – vyznačuje se červencovou průměrnou teplotou v rozmezí 12 °C–15 °C) a pouze malá část při severní a severovýchodní hranici spolu s oblastí od soutoku Teplé a Studené Vltavy k Lipnu do mírně teplé oblasti B5 (mírně teplý, mírně vlhký, vrchovinový okrsek – vyznačující se lednovou teplotou pod -5 °C a výškou do 1 000 m n.m.) (Atlas podnebí Česka 2007).

Průměrná roční teplota dosahuje v Husinci, který leží v nadmořské výšce 504 m n.m. 7 °C, na Kvildě (1 062 m n.m.) však pouze 3,7 °C. Průměrné roční srážky se pohybují od 500 mm v nižších polohách až po 1 100 mm v horských oblastech, na hřebenech hor dosahují až 1 500 mm. V horských oblastech okresu je podle dlouhodobého měření v průměru více než 130 dnů se sněhovou pokrývkou (ČSÚ 2008).

5.3.3 Hydrologie

Šumavou prochází hlavní evropské rozvodí mezi Severním a Černým mořem. Území okresu Prachatice náleží k oběma úmořím.

Nejvýznamnější řekou je Vltava. Pramení na jihovýchodním svahu Černé hory na území obce Bučina v nadmořské výšce 1 172 m. Až do obce Kvilda se nazývá Černý potok a odtud poté nese jméno Teplá Vltava. Ta se spojuje u obce Chlum se Studenou Vltavou a vytváří

vlastní Vltavu. Na nejhořejším toku přijímá Vltava několik malých bystřin odvodňujících přilehlé vrchovištní slatě. Zprava je to např. Řasnice, Bučina, Polecký potok, Vltavský potok, zleva např. Zelenohorský potok, Račí potok, Volarský potok aj. V ploché kotlině pod Novou Pecí ústí Vltava do vodní nádrže Lipno. Lipenská vodní nádrž byla vybudována v letech 1952–1960 jako horní stupeň vltavské kaskády, má délku 44 km a šířku až 16 km. Je poměrně mělká (výška hráze 25 m) a poskytuje vynikající podmínky pro rekreaci.

Další významnou řekou v okrese Prachatice je nejdelší přítok Otavy – Blanice, která pramení u Křišťanova. Na této řece byla v letech 1934–1939 vybudována Husinecká vodní nádrž. Mezi hlavní přítoky patří zprava Zlatý potok, zleva Cikánský, Libotyňský a Dubský potok. Dalším přítokem Otavy je na Světlé hoře pramenící Volyňka (Melicharová 1973).

Malá plocha české části Šumavy na sledovaném území je odvodňována řekou Ilz. Západně od Bučiny na jižním svahu Stráže totiž pramení přítok řeky Ilz – Čertova voda, který svým korytem dlouhým 5,1 km tvoří část státní hranice.

Popis říční sítě by nebyl úplný, kdyby nebyl uveden uměle vybudovaný plavební kanál pro přepravu dřeva z těžko dostupných šumavských lesů – Schwarzenberský plavební kanál. Byl vybudován šlechtickým rodem Schwarzenbergů v letech 1789–1822 a propojuje povodí dvou různých úmoří (Černého a Severního moře).

V popisovaném okrese je možno nalézt jedno z pěti jezer glaciálního původu na české straně Šumavy – Plešné jezero. Jezero se rozkládá na severovýchodním svahu nejvyšší hory Šumavy – Plechý. Další drobná jezírka jsou v některých rašeliništích, známé a největší z nich je v Chalupské slati u Borových Lad.

Stejně jako v celém Jihočeském kraji, tak i na Prachaticku je množství rybníků, ovšem pouze v oblasti Netolicka. Mezi nejznámější rybníky na území okresu patří Křišťanovický rybník – na pravém břehu Blanice. Na zmíněném Netolicku jsou to např. rybníky Podroužek, Mnich, Velký Hrbovský, Myslivna aj.

Aby byl můj výčet úplný, nesmím opomenout rašeliniště. Vyskytují se ve výše položených pramenných oblastech Šumavských plání ve výšce okolo 1 000 m. Příkladem je Jezerní (Kvildská) slat' nebo Pěkná (Tesař 2003).

5.3.4 Biosféra

Šumava patří do oblasti středoevropské lesní květeny, v níž převažuje lesní rostlinné společenstvo, vyznačující se malým počtem druhů, zato však velkým počtem jedinců téhož druhu. Šumava si i přes lidské zásahy podržela mnohé znaky přírodní krajiny (Melicharová 1973).

Spolu s Bavorským lesem tvoří největší středoevropskou lesní plochu, která bývá někdy označována jako „plíce Evropy“. Velmi vzácná je i zdejší fauna a flóra. Proto byla v roce 1963 zřízena CHKO Šumava, jejíž nejcennější části byly v roce 1991 vyhlášeny za Národní park (dále NP), jehož správa sídlí ve Vimperku. Z hlediska mezinárodní ochrany je Šumava od roku 1990 zařazena mezi biosférické rezervace na seznam UNESCO (David, Soukup 1999).

Nejteplejší oblastí s nejnižší nadmořskou výškou je severní a severovýchodní oblast okresu. Ve větší míře se zde provozuje zemědělská, hlavně rostlinná výroba. Orná půda zde ve větší míře nahradila lesní pokryv, který byl v minulosti z části vykácen. Typický je 5. a 6. vegetační stupeň

(jedlobukový a smrkojedlobukový). Typickou podhorskou oblastí je oblast jižně od města Prachatic. Charakteristické jsou porosty květnatých a horských acidofilních bučin. Převládá zde 6. a 7. vegetační stupeň (smrkojedlobukový a smrkojedlový). Také podíl zalesnění je mnohem vyšší, v minulosti zde došlo k přeměně pestrých lesních porostů na smrkové monokultury. (Loquenz 2008).

Pokud přikročím ke konkrétnějším číslům a rozdělení okresu na Prachatickou a Vimperskou část charakteristika bude následující:

V Prachatické části okresu představuje zemědělská půda 40 % plochy. Na téměř polovině území je lesní půda s jehličnatými a smíšenými lesy, které tvoří největší bohatství této oblasti. Druhé nejvyšší hodnoty v kraji dosahuje podíl sadů (téměř 5 % zemědělské půdy – především v oblasti Lhenicka). Jihozápadní část náleží do CHKO a NP Šumava. Ještě více lesní půdy se nachází ve Vimperské části. Celých 60 % území tvoří lesní půda (nejvíce v kraji) s převážně jehličnatými lesy, naopak podíly zemědělské a na ní orné půdy (pouze 30 %) jsou v kraji nejnižší. Větší část území je součástí NP, popřípadě CHKO Šumava, k nejstarším rezervacím patří Boubínský prales (vymezen na úpatí hory Boubín v roce 1858) (Úřad práce Prachatic 2008).

5.4 Okres Prachatic jako periferní okres v rámci ČR

Cílem této podkapitoly je blíže si představit okres Prachatic jako periferní. A to jednak jako celek a jednak přiblížit jeho regionální rozdíly, neboť pokud ho podrobíme hlubší analýze, zjistíme, že jako periferní se jeví pouze jeho části.

Nejprve se pokusím nastínit problém vymezování periferních oblastí, avšak jen velmi stručně, protože toto není předmětem této práce a jak je dobře známo, tento problém je velmi rozsáhlý a věnuje se mu velké množství autorů (Dokoupil, Jančák, Jeřábek, Havlíček, Chromý, Marada, atd.). Také článků, prací a knih na toto téma bylo napsáno mnoho (např. Pohraničí a periferie v regionálním rozvoji: příklad českého pohraničí – Havlíček (2005), Územní diferenciaci v Česku – Havlíček, Marada (2004), Příspěvek ke geografickému výzkumu periferních oblastí na mikroregionální úrovni – Jančák (2001), atd.).

„Tato problematika představuje důležitou součást komplexního studia polarizace prostoru, jež patří v poslední době k velice aktuálním tématům na poli geografického výzkumu, podobně jako např. problematika transformačních procesů, regionálního rozvoje a regionální politiky. Od začátku devadesátých let 20. století byly v Česku totiž nastartovány přirozené procesy, které se projevují diferenciací prostoru. V transformačním období docházelo k prohlubování rozdílů, a to v celém komplexu znaků charakterizujících sociální a ekonomickou vývojovou dynamiku a zprostředkovaně i dosaženou úroveň. Zvyšování rozdílů a nerovnoměrný vývoj také přivodil sociálně-regionální problémy, zvláště v pánevních a v některých periferních venkovských oblastech“ (Hampl 2001 cit. Pileček 2005, s.81).

Charakteristické je velké množství přístupů k vymezování periferních oblastí. Na území Česka je patrná jeho velká rozmanitost, a to hlavně z hlediska použitých ukazatelů a metod. Je možné se domnívat, že to velmi úzce souvisí se skutečností, že vlastní pojem periferní oblast není na území Česka zcela přesně definován. To umožňuje volit jednotlivým autorům různorodé

přístupy k diskutované problematice. Další poznámka by se týkala řádovostních úrovní, na kterých jsou periferní oblasti vymezovány (Pileček 2005).

Snaha o vymezení periferních oblastí Česka je omezena nedostatečnou datovou základnou na úrovni menších územních jednotek, které umožňují přesnější prostorové vymezení periferních regionů. Statistické ukazatele sledované v této územní podrobnosti vycházejí většinou z geografie obyvatelstva a sídel, a proto neumožňují komplexnější hodnocení. Dostatek informací ze všech oblastí hospodářství i společnosti naopak poskytuje za okresní jednotky databáze KROK ČSÚ. Při použití okresních jednotek je však třeba uvědomit si několik zřejmých nevýhod. Především data za okresy poskytují do určité míry zkreslený pohled na realitu, neboť se jedná o území velmi silně vnitřně diferencované a jsou silně ovlivněna svým jádrem (Havlíček, Marada 2004).

Z hlediska zasazení prachatického okresu v rámci ČR, je mi nejbližší přístup Havlíčka a Marady, vycházející z pojmu periferie „klasicky“ definovaného, jako území ležící mimo ekonomicky intenzivně využívané oblasti, vyznačující se vysokým podílem venkovského osídlení, malou hustotou zalidnění, vysokou zaměstnaností v primárních odvětvích a nižší životní úrovní. Ve své práci z roku 2004 týkající se vnitřních periferií na území ČR volili pro porovnání jednotlivých okresů následujících 6 ukazatelů: hustotu zalidnění v okrese, podíl venkovského obyvatelstva v okrese, podíl obyvatelstva okresu žijícího v obcích do 499 obyvatel, podíl ekonomicky aktivních obyvatel zaměstnaných v primárním sektoru a zaměstnaných v bankovním sektoru a výši průměrné měsíční mzdy v okrese (Havlíček, Marada 2004).

Okres Prachatice vyšel jako jeden z nejvíce periferních. Z příhraničních okresů se před něj dostal pouze okres Domažlice a Znojmo viz příloha č. 5 A. Toto autoři vysvětlují řadou faktorů působících na pohraničí v minulosti i v současnosti. Z nedávné minulosti měla význam předválečná urbanizace a industrializace, poválečný odsun českých Němců, poloha při tzv. železné oponě, úspěšnost následného dosídlení, sídelní struktura, prostupnost reliéfu atd.

Z hlediska vnitřní diferenciaci jsem vycházel z ročníkové, respektive diplomové práce Pilečka (Pileček 2005, 2006). Část ročníkové práce byla otištěna v rámci publikace Problémy periferních oblastí (2005). Výsledné rozložení periferních oblastí je na rozdíl od jádrových oblastí více územně diferencováno. Obce, které leží v jižní části studovaného okresu Prachatice, jsou více perifernější než obce, které leží v jeho severní části. Můžeme také konstatovat, že většina periferních obcí v území okresu Prachatice leží mimo hlavní dopravní tahy a vyznačují se nižším počtem obyvatel. Tyto obce se dále vyznačují nízkou hustotou zalidnění, převažuje v nich poproduktivní složka populace, jsou úbytkové z hlediska počtu obyvatel. Obyvatelstvo se vyznačuje nízkou mírou vzdělanosti a vysokou mírou zaměstnanosti v priméru. Míra podnikatelské aktivity je nízká, naopak vysoká je vyjížďka ekonomicky aktivních a v některých případech i vysoká míra nezaměstnanosti. Celkově se dá říci, že jádrové oblasti jsou hlavně rozloženy v severnější části okresu Prachatice, výrazný vliv mají na rozmístění jádrových oblastí hlavní silniční dopravní tahy a většinou se jedná o obce, v nichž se nacházejí největší sídla okresu Prachatice (Pileček 2005).

5.5 Zhodnocení možností okresu Prachatic z hlediska sportu

V této podkapitole se budu zabývat tím, zda-li obyvatelé studovaného Prachatického okresu mají zázemí pro sportování, a když ano, tak jak je rozmanité. Okres Prachatic patří v rámci ČR mezi nejperifernější, což je diskutováno a rozebíráno v podkapitole 5.4. Území okresu je osídleno velmi řídko a to především v jeho jižní části. Chybí větší město, největší Prachatice mají pouze cca 12 tisíc obyvatel. Drtivá část osídlení území je venkovského typu. Tomuto faktu bude jistě odpovídat i absence mnoha sportovních zařízení typu sportovních rekreačních center a wellness center. Perspektiva a atraktivita studovaného území je především v kráse a zachovaném stavu přírody a krajiny, a také v čistotě a kvalitě životního prostředí, což dokumentuje plocha CHKO Šumava (99 400 ha) a NP Šumava (největší národní park na území ČR – 69 030 ha) (www.npsumava.cz) a také příslušnost k biosférické rezervaci UNESCO. Region nabízí ideální podmínky pro turistiku, cykloturistiku, vodní turistiku, zimní sporty a rekreaci. Tyto sporty lze považovat hlediska rekreačního sportování za nejdůležitější.

5.5.1 Jednotlivá sportovní zařízení

V celém okrese je celkem pouze 120 sportovišť (viz příloha č. 2). Toto číslo nám napovídá, že Prachatický okres je na jednom z posledních míst (8 nejnižší počet) v rámci ČR. Jeho porovnáním v rámci ČR se budu zabývat v oddílu 5.5.4. Jako negativum se může jevit absence multifunkčního zařízení typu sportovního rekreačního centra³, které si v současné době získává napříč společnostmi stále větší popularitu, ale také absence většího wellness centra přístupného široké veřejnosti. Největší takovýto typ zařízení je v hotelu Albatros v Prachaticích. Z nabídky služeb ke sportování zde nalezneme dva squashové kurty, saunu, vířivku a masáže. Srovnání s některým s velkých zařízení tohoto typu (např. Factory Pro České Budějovice, viz www.factorypro.cz/fitness.php) by mi přišlo iracionální, neboť takovýto typ zařízení by neměl šanci ekonomicky prosperovat, vzhledem k počtu obyvatel Prachatického okresu a vzhledem k typu osídlení. Chybí též aquapark, jejichž budování zažívá v ČR v posledních letech boom (pozn. příslibem může do budoucna být snaha měst Volary a Vimperk, která předkládají do Regionálního operačního programu NUTS II. Jihozápad opakovaně projekty na získání dotací na vybudování aquacenter – Volary ve stávajícím krytém plaveckém bazénu, Vimperk na místě veřejného koupaliště) (Příbyl 2008). V okrese jsou dva kryté plavecké bazény a to ve městech Prachatic a Volary. Pouze jeden krytý zimní stadion je ve Vimperku. Z ostatních sportovišť zde nalezneme pouze menší zařízení typu sportovních hal, tělocvičen a hřišť⁴. V tomto směru patří okres mezi nejhůře vybavené. Naopak pozitivy jsou nově vybudovaný adrenalinový park v těsné blízkosti rozhledny Libín, který patří mezi největší svého druhu v celé ČR, a malé sportovní letiště ve Strunkovicích nad Blanicí, které nabízí služby pro veřejnost – tandemové seskoky, vyhlídkové lety, atd. V tomto směru můžeme odpovědět na otázku, že nepříznivějšími

³ „Sportovně rekreační centrum je místo vybavené pro aktivní sportovní rekreaci obyvatel blízkého okolí, ale i návštěvníků dané lokality, nabízející široký výběr různých sportovních aktivit. Určené je převážně příležitostným a rekreačním sportovcům.“ (Pejčochová 2008)

⁴ Data jsou převzata z internetových stránek ČSÚ – dostupné z <http://www.czso.cz/xec/edicniplan.nsf/kapitola/13-3101-08-2008-10>

podmínkami pro sportovně – rekreační aktivity jsou fyzickogeografické předpoklady, ze kterých těžší níže podrobně rozebírané nejčastější rekreační aktivity jak obyvatel okresu, tak turistů.

5.5.2 Turistika, cykloturistika, vodní turistika a rekreace

Šumava nabízí množství značených turistických tras a naučných stezek, důkazem je 25 naučných stezek v okrese Prachatice, viz příloha č. 3, a proto je pěší turistika a cykloturistika hlavní aktivitou nejen návštěvníků, ale i obyvatel Prachatického okresu v letním období.

Kromě přírodního bohatství a kvalitního životního prostředí má nepochybnou zásluhu fakt, že turistické značení patří k nejdokonalějším v Evropě. Vývoj sítě značených cest Klubu českých turistů (dále KČT) sahá až do konce 19. století (1889 první značená turistická trasa mezi Štěchovicemi a Svatojánskými proudy). Od té doby, až na některá výjimečná období (2. světová válka a léta 1950–1954), dochází k postupnému nárůstu značených tras. Po roce 1989 byly zpřístupněny části Šumavy, které byly kvůli existenci hraničního pásma dlouhou dobu uzavřené (Vystoupil 2006). Právě uzavření těchto částí paradoxně pomohlo zachovat zdejší přírodu. Popis turistických zajímavostí, tras a naučných stezek by byl nad rámec této práce, protože publikací, map, průvodců a internetových stránek existuje celá řada (viz. např. David a Soukup (1999) Šumava – Prachaticko a Vimpersko, mapy KČT, atd.) (ČR: atlas pro volný čas 2001).

Cykloturistika⁵ je v ČR relativně novým a stále populárnějším způsobem trávení volného času. V období po pádu komunistického režimu se postupně stala fenoménem a součástí nového životního stylu. Propojuje v sobě prvky zdravého pohybu, přijatelných finančních nákladů a mobility na jinak obtížně přístupná místa (Cyklistika v GIS 2003 cit. Zezulová 2005). „Rozlišujeme tři základní typy cyklistických komunikací: cyklotrasy, cyklostezky a cykloturistické trasy. Cyklotrasy vedou po silnicích, dobrých místních a účelových komunikacích a jsou kromě cyklistů určeny i pro ostatní účastníky silničního provozu. Cyklostezky můžeme definovat podobně jako cyklotrasy, rozdíl spočívá v tom, že trasa je určena výhradně pro cyklistický provoz (v současnosti však tuto formu má pouze zlomek – cca 500 km z celkové délky asi 25 000 km vyznačených cyklistických tras v ČR). Trasy tohoto typu jsou navíc převážně lokalizovány pouze ve městech. Cykloturistické trasy (tzv. terénní) vedou převážně po horších účelových komunikacích, tedy po polních a lesních zpevněných cestách. Tento typ tras bývá značen i v území CHKO a NP.

Podle významu můžeme cyklistické trasy rozdělit do čtyř základních kategorií: mezinárodní, nadregionální, regionální a místní. Mezinárodní trasy jsou trasy napojené na systém tras v sousedních státech. Patří k nim jednak trasy začleněné přímo do hlavní evropské sítě a jednak místní trasy, které zajišťují propojení významných příhraničních turistických oblastí. Trasy nadregionální většinou propojují významná sídla na území regionu, případně propojují sousední regiony. Trasy regionální propojují sídelní útvary a významné lokality uvnitř regionu a trasy místní jsou trasy nejnižší úrovně“ (viz Vystoupil 2006, s. 68). Popis nebo výčet jednotlivých cyklotras by stejně jako u turistických tras byl nad rámec této práce a lze jej najít

⁵ „Cykloturistika je jedna z forem turistiky, aktivní cestování zaměřené na poznávání přírodních a společenských zajímavostí určité oblasti na kole, nejčastěji pomocí speciálně upraveného cestovního kola – tzv. trekingového kola nebo horského kola“ (Pásková, Zelenka 2002)

i s podrobným popisem v jednotlivých cykloturistických průvodcích a mapách, a také na mnoha internetových stránkách (např. www.cyklotrasy.cz, www.risy.cz, atd.). Nutno poznamenat, že ve většině případů se turistické a cykloturistické trasy překrývají.

Turistickou oblast Prachaticka můžeme rozdělit do dvou oblastí, které se od sebe podstatně liší. První oblast se nachází v oblasti nejnižších míst Šumavského podhůří na hranicích s Českobudějovickou pánví v okolí města Netolice. Jedná se o více rovinatou oblast v nižší nadmořské výšce, která vyhovuje spíše méně zdatným turistům, cykloturistům a rodinám s dětmi a má pouze lokální až regionální význam. Opakem je oblast Šumavy, kde najdeme nepřeberné množství turistických tras a cyklotras všech obtížností – od rovinatých (např. trasa č. 1027 Nová Pec – Černý Kříž) až po velmi náročné (např. trasa č. 1029 Stožec – Plešné jezero) (www.cyklotrasy.cz). Nadregionální význam má trasa č. 33, která je napojena na cyklotrasy Německa. Na českém území vede z hraničního přechodu Všeruby na hraniční přechod Dolní Dvořiště, a zde se dále napojuje na cyklotrasy Rakouska. Jde o cyklotrasu protínající celou Šumavu označovanou také jako Šumavská magistrála (www.risy.cz).

Vodáckou turistiku lze provozovat v Prachatickém okrese na třech částech Vltavy, první část je mezi Borovou Ladou a Polkou – tento úsek řeky je však téměř nevyužíván. Druhý úsek je mezi Lenorou a Soumarským Mostem (vzdálenost 7,1 km, sklon 2 ‰) a poslední mezi Soumarským mostem a Novou Pecí (vzdálenost 26,2 km, sklon 1,2 ‰). Úsek mezi Lenorou a Soumarským mostem je ovšem sjízdný pouze v období jarního tání, neboť v letních měsících nedosahuje hladina řeky potřebného minima (50 cm na uvedeném úseku). Mezi Soumarským mostem a Novou Pecí stačí nižší hladina, a to 42 cm, proto je zde Vltava častěji sjízdná, ne však celoročně, neboť hladinu řeky není možno regulovat. Řeka v této oblasti protéká I. zónou NP Šumava, kam je jinak vstup zakázán, proto je velký problém i s dopravní dostupností. Vstup je umožněn pouze poblíž obce Pěkná. Na trase jsou určena odpočinková místa, kde lze vystoupit na břeh, nikoli však přenocovat, to je možné až na samém konci trasy v Nové Pecí (Legat 2007). Druhou splavnou řekou oblasti je Blanice pod Husineckou přehradní nádrží, na které se každoročně konají jednorázové vodácké akce (ČR: atlas pro volný čas 2001).

Co se týče vodních ploch má z celorepublikového hlediska největší význam přirozeně vodní nádrž Lipno. Nejznámější a nejnavštěvovanější rekreační střediska oblasti Lipenské vodní nádrže Horní Planá, Černá v Pošumaví, Frymburk a Lipno nad Vltavou, leží ovšem v okrese Český Krumlov. Do Prachatického okresu patří jediné a to Nová Pec. Nejedná se však o středisko typické letní rekreace u vody, ale horské středisko letní i zimní rekreace. Husinecká přehradní nádrž a Křišťanovický rybník mají pouze lokální význam, stejně tak rybník Podroužek (ČR: atlas pro volný čas 2001), (Vystoupil 2006).

5.5.3 Lyžování

Sjezdové lyžování představuje společně s běžeckým lyžováním hlavní rekreační sportovní aktivitu v zimní části sezóny. Sjezdové lyžování nemá v prachatické části Šumavy příznivé podmínky (jedná se především o délku sjezdových tratí). Z této skutečnosti plyne oproti ostatním střediskům v ČR (Špindlerův Mlýn, Ostružná, Rokytnice nad Jizerou, Pec pod Sněžkou, Železná Ruda, atd.) malé množství sjezdových tratí s krátkou délkou, nízkým sklonem a špatnou kvalitou. Nejznámějším a také největším střediskem sjezdového lyžování je

Zadov – Churáňov, kde celková délka sjezdových tratí je 4,5 km a jedná se o tratě lehké a střední obtížnosti. Dalšími z celorepublikového hlediska ovšem nevýznamnými jsou Nové Hutě, Kubova Huť, Horní Vltavice, Strážný, České Žleby, Rohanov a Libínské sedlo (Vystoupil 2006).

Zato běžecké lyžování má velkou tradici a výborné podmínky. „Na rozdíl od sjezdového lyžování je základní podmínkou pro jeho rozvoj pouze dostatečně dlouhé období se souvislou a dostatečně vysokou sněhovou pokrývkou, další nároky týkající se ostatních fyzikogeografických předpokladů již tak přísné nejsou – z hlediska reliéfu jsou pro běžecké lyžování výhodou spíše rovinatější nebo pozvolnější terény, vysloveně horské pasáže se strmými a dlouhými svahy jsou pro sportovní využití tohoto druhu vhodné méně“ (Vystoupil 2006, s. 60). Právě proto je tento sport na Šumavě i v jeho Prachatické části tak oblíben. Dokazuje to celková délka běžeckých stop, která je nejrozsáhlejší v ČR (celkově na Šumavě 450 km, 320 km strojově upravováno). Nejvýznamnějším a zároveň nejnavštěvovanějším centrem běžeckého lyžování je Zadov – Churáňov, jehož běžecký stadion hostil v roce 1983 Světový pohár v běhu na lyžích a dodnes je místem konání mnoha závodů⁶ (www.lazadov.cz). Území Šumavských plání má také přímo ideální podmínky. Na celé Šumavě existuje ucelená síť strojově upravovaných tras (ukázka viz příloha č. 4) a v tomto ohledu je plně využit potenciál běžeckého lyžování (pro bližší informace o jednotlivých tratích doporučuji navštívit internetové stránky www.bilastopa.cz).

5.5.4 Porovnání okresu Prachatice s ostatními okresy ČR

Spíše než absolutní údaje, které mají nízké vypovídající schopnosti vzhledem k rozdílnému počtu obyvatel a rozdílné rozloze okresů, nám v celorepublikovém srovnání napoví derivované ukazatele, vztažené právě k počtu obyvatel daného okresu. Tímto bylo dosaženo adekvátní vypovídací hodnoty jednotlivých ukazatelů daných okresů a okresy můžeme mezi sebou smysluplně porovnávat (viz tabulka č. 6). Kvůli lepší přehlednosti byl použit ukazatel pořadí, který na tomto místě považuji za nejpřehlednější. Ukazatel medián si můžeme odvodit z pořadí, neboť odpovídá střední hodnotě a rozděluje daný soubor na dvě stejně početné skupiny. Odpovídá tedy pořadí na 39. místě.

⁶Nejznámějším závodem je Šumavský skimaraton, který je součástí seriálu SkiTour, který je určen především pro amatérské běžkaře. Tvoří ho čtyři závody – Jizerská 50, Jilemnická 50, Orlický maraton a Šumavský skimaraton (www.ski-tour.cz).

Tabulka č. 6: Porovnání okresů ČR podle derivovaných ukazatelů k 31. 12. 2006

Region	CC/PO	P	TJ/PO	P	PS/PO	P	PO/PS	P
Benešov	165,0	26	1,48	4	1,68	58	596	20
Beroun	190,5	12	1,27	11	2,04	39	490	39
Blansko	150,4	35	1,23	16	2,72	8	368	70
Brno-město	151,9	34	0,65	72	1,40	65	714	13
Brno-venkov	119,1	66	0,79	65	2,37	22	421	56
Bruntál	102,2	74	0,76	68	2,47	16	406	62
Břeclav	124,2	61	0,84	58	1,77	55	565	23
Česká Lípa	140,2	45	1,30	10	1,52	62	657	16
České Budějovice	181,3	17	1,13	24	2,79	6	359	72
Český Krumlov	140,0	46	1,27	12	3,25	3	308	75
Děčín	119,5	65	0,72	70	1,28	69	780	9
Domažlice	204,7	7	1,83	1	2,29	28	438	50
Frýdek-Místek	129,8	58	0,64	73	1,83	50	546	28
Havlíčkův Brod	152,8	33	0,84	59	2,65	10	377	68
Hl. m. Praha	122,1	62	0,41	77	0,48	77	2103	1
Hodonín	115,7	69	0,85	57	1,72	56	583	22
Hradec Králové	168,9	23	1,10	29	2,61	14	382	64
Cheb	163,8	27	1,05	35	1,82	52	549	26
Chomutov	102,6	73	0,98	41	1,29	68	773	10
Chrudim	147,8	39	0,96	47	2,46	17	407	61
Jablonec nad Nisou	203,2	9	1,11	27	2,23	34	449	44
Jeseník	122,0	63	0,88	54	2,24	33	446	45
Jičín	202,5	10	1,20	18	3,67	1	272	77
Jihlava	141,3	44	0,86	56	1,89	45	529	33
Jindřichův Hradec	163,3	28	1,02	38	2,34	24	427	54
Karlovy Vary	146,6	41	1,38	6	1,78	54	562	24
Karviná	93,1	77	0,42	76	1,17	71	854	7
Kladno	168,4	24	1,15	22	1,24	70	807	8
Klatovy	134,4	55	1,04	37	1,86	48	538	30
Kolín	204,5	8	1,30	9	1,70	57	589	21
Kroměříž	187,8	14	1,10	28	2,24	32	446	46
Kutná Hora	236,1	2	1,25	14	1,83	49	545	29
Liberec	138,1	47	0,91	52	1,82	51	549	27
Litoměřice	144,0	43	1,16	21	0,88	74	1137	4
Louny	110,9	70	1,01	39	1,90	44	527	34
Mělník	179,0	18	0,95	48	1,49	63	669	15
Mladá Boleslav	130,4	57	1,18	19	1,67	59	598	19
Most	101,6	75	0,63	74	1,31	67	764	11
Náchod	177,4	19	1,14	23	2,64	12	378	66
Nový Jičín	146,5	42	0,80	62	2,29	26	436	52
Nymburk	167,7	25	1,21	17	1,87	47	534	31
Olomouc	136,3	50	0,79	66	1,95	42	514	36
Opava	177,1	20	1,35	8	2,26	31	442	47
Ostrava-město	93,4	76	0,48	75	1,09	73	915	5
Pardubice	170,7	21	1,24	15	1,93	43	519	35
Pelhřimov	182,6	16	1,16	20	2,81	5	356	73
Písek	135,8	52	1,25	13	1,58	61	634	17
Plzeň-jih	147,2	40	1,00	40	2,06	38	485	40
Plzeň-město	234,7	3	1,12	25	0,57	75	1750	3
Plzeň-sever	149,2	38	0,96	45	2,04	40	491	38

Region	CC/PO*1000	P	TJ/PO*1000	P	PS/PO*1000	P	PO/PS	P
Praha-východ	154,3	32	1,10	30	1,31	66	761	12
Praha-západ	149,2	37	1,04	36	1,46	64	683	14
Prachatice	225,6	5	1,36	7	2,33	25	429	53
Prostějov	109,5	72	0,91	49	2,76	7	362	71
Přerov	135,6	53	0,80	63	2,06	37	485	41
Příbram	131,0	56	1,06	34	1,88	46	533	32
Rakovník	213,9	6	1,78	2	2,02	41	495	37
Rokycany	186,8	15	1,44	5	2,29	27	436	51
Rychnov nad Kněžnou	161,2	30	1,10	31	2,69	9	372	69
Semily	195,3	11	1,09	32	3,67	2	272	76
Sokolov	117,5	67	0,84	60	1,61	60	623	18
Strakonice	137,9	48	0,96	44	2,42	21	414	57
Svitavy	136,3	49	0,82	61	2,89	4	346	74
Šumperk	126,9	59	0,98	42	2,42	20	414	58
Tábor	247,8	1	1,71	3	2,13	35	469	43
Tachov	135,8	51	1,12	26	2,36	23	424	55
Teplice	115,7	68	0,71	71	0,50	76	1994	2
Trutnov	149,9	36	0,97	43	2,27	30	441	48
Třebíč	162,3	29	0,91	51	2,62	13	381	65
Uherské Hradiště	230,0	4	0,79	64	1,79	53	557	25
Ústí nad Labem	125,9	60	0,87	55	1,10	72	906	6
Ústí nad Orlicí	135,2	54	0,96	46	2,44	18	410	60
Vsetín	190,3	13	0,75	69	2,61	15	384	63
Vyškov	170,5	22	1,07	33	2,28	29	438	49
Zlín	160,9	31	0,77	67	2,11	36	475	42
Znojmo	120,2	64	0,89	53	2,43	19	411	59
Žďár nad Sázavou	110,4	71	0,91	50	2,65	11	378	67

Poznámky: ukazatele CC/PO, TJ/PO a PS/PO jsou počítány na 1 000 obyvatel příslušného okresu

P – pořadí okresu v celorepublikovém srovnání

CC/PO – počet registrovaných sportovců TJ a SK / počet obyvatel

TJ/PO – počet registrovaných TJ a SK / počet obyvatel

PO/PS – počet obyvatel / počet sportovišť

PS/PO – počet sportovišť / počet obyvatel

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ a ČSTV k 31. 12. 2006

První ze sledovaných ukazatelů nám říká, kolik registrovaných členů tělovýchovných jednot (dále TJ) a sportovních klubů (dále SK) v příslušném okrese připadá na 1 000 obyvatel v příslušném okrese. Okres Prachatice patří mezi pět okresů, které mají nejvíce registrovaných členů TJ a SK na 1 000 obyvatel okresu – a to téměř 226. Podobné je to i u druhého z ukazatelů, který říká, kolik registrovaných TJ a SK připadá na 1 000 obyvatel příslušného okresu. Prachatický okres se nachází na sedmém místě s 1,36 TJ a SK na 1 000 obyvatel okresu. Zde se nabízí myšlenka, zda ve srovnatelných periferních příhraničních okresech ČR je také více registrovaných členů TJ a SK a registrovaných TJ a SK na 1 000 obyvatel příslušného okresu. Oba tyto ukazatele kopírují perifernost okresů pouze u dvou z deseti nejvíce periferních příhraničních okresů ČR (Domažlice a Prachatice). U příhraničních okresů ČR, které jsou naopak nejméně periferní jich šest z deseti vykazuje nejmenší počet jak registrovaných členů TJ a SK, tak i registrovaných TJ a SK na 1 000 obyvatel příslušného okresu (Ostrava, Karviná, Most, Teplice, Chomutov, Sokolov). Na základě těchto ukazatelů a shlukové analýzy (viz příloha č. 5) můžeme odpovědět na otázku, zda okres Prachatice patří do stejné skupiny

příhraničních okresů ČR jak v ukazatelích perifernosti, tak v derivovaných ukazatelích mnou vypočítaných. Na rozdíl od skupiny nejméně periferních příhraničních okresů ČR, kde jich šest z deseti patří do stejné skupiny jak u perifernosti, tak u mnou vytvořených ukazatelů, považují příslušnost pouze dvou příhraničních okresů ČR do obou skupin za nedostatečně vypovídající. Musím proto konstatovat, že u nejvíce periferních příhraničních okresů ČR závislost není. Třetí ze sledovaných ukazatelů říká, kolik sportovišť příslušného okresu připadá na 1 000 obyvatel příslušného okresu. Zde nacházím pravidelnost opět u nejméně periferních příhraničních okresů ČR, které opět vykazují nejmenší počet těchto zařízení na 1 000 obyvatel příslušného okresu, proto si dovoluji tvrdit, že ty příhraniční okresy ČR, které jsou nejméně periferní, mají také nejnížší počet registrovaných členů TJ a SK a nejnížší počet TJ a SK na 1 000 obyvatel příslušného okresu. Jako poslední byl vypočítán ukazatel, který říká kolik obyvatel připadá na jedno sportoviště v daném okrese. Tento ukazatel byl vypočítán pouze pro ilustraci, abychom si mohli udělat představu, jak výrazně se jednotlivé okresy mezi sebou liší, neboť tento ukazatel je opačným k ukazateli počtu sportovišť okresu, jež připadá na 1 000 obyvatel příslušného okresu. Zatímco v Praze připadá na jedno sportoviště 2 103 obyvatel v Jičíně pouze 272.

Najít nějakou závislost z hlediska vnitřní diferenciací bylo obtížné. Obce jsem nakonec rozdělil do 4 kategorií podle počtu registrovaných sportovců TJ a SK na 1 000 obyvatel dané obce a zároveň také podle absolutního počtu obyvatel obce viz tabulka č. 7.

Tabulka č. 7 Přehled vybraných ukazatelů obcí Prachatického okresu k 31. 12. 2006

Obec	CC	PO	CC/PO	Skupina
Babice	0	86	0	4
Bohumilice	40	296	129	4
Bohunice	0	43	0	4
Borová Lada	56	278	201	4
Bošice	0	293	0	4
Budkov	0	87	0	4
Buk	0	272	0	4
Bušanovice	0	242	0	4
Čkyně	606	1538	394	2
Drslavice	0	81	0	4
Dub	63	414	152	3
Dvory	0	66	0	3
Horní Vltavice	85	405	210	3
Hracholusky	0	475	0	4
Husinec	402	1341	300	2
Chlumany	88	302	291	2
Chroboly	25	474	53	3
Chvalovice	0	170	0	4
Kratušín	0	57	0	4
Křišťanov	0	120	0	4
Ktiš	54	511	106	3
Kubova Huť	184	113	1628	1
Kvilda	54	167	323	2
Lažišť	128	294	435	2
Lčovice	154	129	1194	1
Lenora	224	822	273	3
Lhenice	273	1781	153	3

Obec	CC	PO	CC/PO	Skupina
Lipovice	0	196	0	4
Lužice	0	38	0	4
Mahouš	0	152	0	4
Malovice	0	639	0	4
Mičovice	0	315	0	4
Nebahovy	168	435	386	2
Němčice	0	187	0	4
Netolice	711	2718	262	3
Nicov	0	74	0	4
Nová Pec	135	590	229	3
Nové Hutě	0	90	0	4
Olšovice	0	39	0	4
Pěčnov	41	102	402	2
Prachatice	3256	11716	278	3
Radhostice	0	180	0	4
Stachy	259	1214	213	3
Stožec	100	214	467	2
Strážný	87	408	213	3
Strunkovice nad Blanicí	223	1168	191	3
Svatá Maří	100	559	179	3
Šumavské Hoštice	157	395	397	2
Těšovice	0	273	0	4
Tvrzice	0	120	0	4
Újezdec	0	49	0	4
Vacov	358	1351	265	3
Vimperk	1469	7887	186	3
Vitějovice	169	474	357	2
Vlachovo Březí	557	1679	332	2
Volary	787	4041	195	3
Vrbice	0	74	0	4
Záblatí	57	353	161	3
Zábrdí	0	47	0	4
Zálezly	97	301	322	2
Zbytiny	44	312	141	3
Zdíkov	401	1666	241	3
Žárovná	0	114	0	4
Želnavá	0	128	0	4
Žernovice	0	240	0	4

Poznámky: ukazatel CC/PO je počítán na 1 000 obyvatel příslušné obce

CC – počet registrovaných sportovců TJ a SK (absolutně)

PO – počet obyvatel (absolutně)

CC/PO – počet registrovaných sportovců TJ a SK / počet obyvatel

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ a ČSTV k 31. 12. 2006

První kategorii tvoří pouze dvě obce a to Kubova Huť a Lčovice, neboť tyto obce jako jediné dvě mají více registrovaných členů TJ a SK, než-li je počet obyvatel obce. Druhou kategorii tvoří obce pod 500 obyvatel, které ovšem při přepočtu počtu registrovaných členů TJ a SK na 1 000 obyvatel dané obce mají více než 291 registrovaných členů TJ a SK na 1 000 obyvatel dané obce. Jedná se o obce Stožec, Lažiště, Pěčnov, Šumavské Hoštice, Nebahovy, Vitějovice, Kvilda, Zálezly a Chlumany. Výjimkou v této kategorii jsou obce Čkyně, Vlachovo Březí a Husinec, které mají více než 500 obyvatel. Třetí kategorii tvoří obce, které mají od

53 do 278 registrovaných členů TJ a SK na 1 000 obyvatel dané obce a různý počet obyvatel. Čtvrtou, poslední kategorii, tvoří obce, které nemají ve své obci registrovaný žádný klub ani sportovce. Jedná se o nejmenší obce pod 300 obyvatel, výjimkou jsou pouze obce Malovice, Hracholusky a Mičovice, které mají více než 300 obyvatel.

Kapitola 6

Výsledky dotazníkového šetření

V předposlední šesté kapitole se pokusím shrnout výsledky z vlastního dotazníkového šetření a odpovědět na předem stanovené otázky své práce. Pro zpracování navrátilivších se 268 dotazníků byl použit program MsExcel 2003. Stejný program byl použit také pro výstupy formou tabulek a grafů. Pro složitější statistické zpracování byl použit statistický program SPSS.

6.1 Základní poznatky

Zajímavé je sledovat návratnost jednotlivých dotazníků. Celkem jich bylo rozdáno 380, z toho 140 žákům a studentům základních a středních škol, 220 rodičům a 20 věkové kategorii 20–29 let. Navraceno bylo 121 od žáků a studentů, což odpovídá 86,4 % a 127 od rodičů, což odpovídá 57,7 % rozdaných dotazníků. Procentuální podíl návratnosti v jednotlivých školách můžeme sledovat v tabulce č. 8.

Tabulka č. 8: Procentuální podíl návratnosti dotazníků

Město	Studenti	Ostatní
ZŠ Volary	100	65
ZŠ Lhenice	100	100
ZŠ Zdíkov	80	80
ZŠ Netolice	60	65
ZŠ Zlatá Stezka Prachatice	100	80
Gymnázium Prachatice	100	50
SOU a U Netolice	100	25
ZŠ TGM Vimperk	100	30
ZŠ Vacov	80	35
ZŠ Husinec	100	65
Gymnázium Vimperk	45	40
20–29	100	

Poznámky:

ZŠ – základní škola

SOU a U – střední odborné učiliště a učiliště

TGM – Tomáše Garrigue Masaryka

Zdroj: vlastní šetření

Ředitelé škol byli upozorněni na to, že není povinnost dotazník vyplnit, nýbrž záleží na dobrovolnosti jednotlivých náhodně vybraných žáků a studentů. Přesto ve většině případů došlo k tomu, že dotazníky byly zařazeny jako zpestření hodiny a vyplněny přímo v hodinách, a tudíž se vrátily všechny rozdané. Výjimkou jsou pouze ZŠ Zdíkov, ZŠ Netolice, ZŠ Vacov a gymnázium Vimperk. V některých případech (ZŠ Husinec a ZŠ TGM Vimperk) mi bylo řečeno, že nelze pracovat pouze s částí třídy, a proto si ředitelé dotazníky nakopírovali a pracovali se všemi žáky. Na mě pak bylo náhodně vybrat 5 dotazníků z každé třídy. Co se týče návratnosti od rodičů, tak zde se pohybujeme v rozmezí 25 % (SOU a U Netolice) – 100 %

(ZŠ Lhenice). V případě ZŠ Lhenice byl ředitelem školy napsán průvodní dopis k přiloženému dotazníku a došlo k navrácení všech dotazníků.

Základem, který byl nezbytný pro další smysluplné zpracování dat a hledání závislostí, bylo podrobnější rozdělení respondentů, neboť volnočasové aktivity, a to nejen sportovní, vykazují výrazné rozdíly v závislosti na věku, pohlaví a sociálním postavení (Tuček 2003). Základem tedy bylo rozdělení respondentů na 2 skupiny dle zaměstnaneckého poměru – a to na skupinu „studenti“ a skupinu „ostatní“, kterou tvořili nezaměstnaní, zaměstnanci, podnikatelé, občané v důchodu a ženy na mateřské dovolené. Rozdělením na tyto dvě základní skupiny došlo také k rozdělení některých dalších obecných otázek, které mají výrazný vliv na volbu volnočasových aktivit (došlo k rozdělení dle věkových skupin, rodinného stavu, nejvyššího dosaženého vzdělání). Strukturu respondentů obou vytvořených skupin dle pohlaví, věku, vzdělání, rodinného stavu, zaměstnaneckého poměru, velikostní kategorie obcí a správního obvodu obcí s pověřeným obecním úřadem si můžeme prohlédnout v příloze č. 6.

Druhým důležitým faktem, který tuto práci provází od jejího začátku kromě sportovních volnočasových aktivit, je postavení okresu Prachatice jako periferního okresu v rámci Česka. V tomto směru byl už ovšem okres Prachatice porovnán s ostatními okresy Česka a to v oddíle 5.5.4. Dále budou zjištěné výsledky porovnány s některými výstupy práce „Sport jako statusový symbol“ od Špačka (2007). Jak ale bylo diskutováno v podkapitole 5.4, jako periferní se jeví hlavně jižní část tohoto okresu. Proto bylo území okresu Prachatice dále rozděleno do čtyř skupin dle správního obvodu obcí s pověřeným obecním úřadem, přičemž správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem Volary a Vimperk budeme považovat za ty, které jsou více perifernější, než správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem Prachatice a Netolice.

Další by mělo logicky následovat dělení dle pohlaví, neboť, jak jsem již konstatoval, právě pohlaví má velmi výrazný vliv na volbu volnočasových sportovních aktivit. Zde se ovšem vyskytl problém v podobě malého počtu navrátivších se dotazníků a to v obcích s pověřeným obecním úřadem Volary a Netolice viz tabulka č. 9. Totožný problém malého počtu získaných dotazníků v obou správních obvodech se nám vyskytl také už při předcházejícím rozdělení dle správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem, proto na získané výsledky musíme nahlížet s určitou rezervou.

Tabulka č. 9: Přehled navrátivších se dotazníků dle OPOU

OPOU	Studenti	Ostatní
Neodpověděl/a	3	6
Netolice	15	21
Prachatice	58	58
Volary	15	19
Vimperk	35	38

Poznámky: OPOU – správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem

Zdroj: vlastní šetření

6.2 Analýza volnočasových aktivit respondentů

Z hlediska větší přehlednosti jsem ponechal první z výsledků, který studuje frekvenci jednotlivých volnočasových aktivit, rozdělenou pouze na dvě skupiny – „studenti“ a „ostatní“, neboť při podrobnějším dělení bych mohl vzhledem k malému vzorku populace dostávat rozporuplné výsledky.

V tabulce č. 10 můžeme sledovat, jak intenzivně dotazovaní respondenti z obou vytvořených skupin „ostatní“ a „studenti“ provozují jednotlivé volnočasové aktivity, a jaké postavení zaujímá sport v jejich životě, potažmo jak často lidé patřící do příslušných skupin „studenti“ a „ostatní“ ve svém volném čase sportují. Grafické znázornění této tabulky nalezneme v příloze č. 7. Níže vytvořené intenzitní kategorie byly vytvořeny pomocí sloučení kategorií „denně“ a „2x a vícekrát týdně“ do jedné kategorie a „několikrát měsíčně“ a „několikrát ročně“ do druhé kategorie.

Na základě těchto výstupů byly vytvořeny 4 skupiny aktivit dle intenzity jejich provozování. První skupinu aktivit tvoří volnočasové aktivity, které dotázaní respondenti vykonávají téměř denně nebo 2x a vícekrát týdně. Zde hraje dominantní úlohu sledování televize (dále TV) a využívání osobního počítače (dále PC). V této aktivitě se studované skupiny téměř neliší. 87 % resp. 96 % dotázaných odpovědělo, že tomu tak činí denně nebo 2x a vícekrát týdně, což jednoznačně dokumentuje tento současný fenomén. Na druhém místě už nacházíme mezi oběma skupinami rozpor, zatímco u skupiny „ostatní“ jsou to domácí práce, které denně nebo 2x a vícekrát týdně vykonává přes 70 % dotázaných u skupiny „studenti“ se jedná o studium (83 %), schůzky s kamarády (77 %) a lenošení (73 %). Druhou skupinu aktivit tvoří kultura a cestování, což jsou aktivity, které dotazovaní provozují několikrát měsíčně, hlavně však několikrát ročně. 82 % resp. 81 % u skupiny „ostatní“, nepatrně více 96 % resp. 91 % u skupiny „studenti“. Další dvě skupiny se již vyznačují rovnoměrnějším rozložením intenzity provozování během roku. Rozdíl mezi třetí a čtvrtou skupinou spočívá v tom, že u třetí skupiny aktivit převažuje intenzita „denně“ nebo „2x a vícekrát týdně“ nad „několikrát měsíčně“ a „několikrát ročně“, u čtvrté skupiny je tomu naopak. U třetí a čtvrté skupiny dochází k rozporu mezi skupinami „ostatní“ a „studenti“ z hlediska jednotlivých aktivit. U skupiny „ostatní“ patří do třetí skupiny aktivit pouze práce, u skupiny „studenti“ jsou to domácí práce a sport. Do čtvrté skupiny aktivit patří shodně u obou skupin četba knih a hobby. U skupiny „ostatní“ sem spadají ještě další čtyři aktivity – studium, lenošení, schůzky s kamarády a sport. Oproti tomu u skupiny „studenti“ sem spadá pouze aktivita práce. Mimo všechny vytvořené skupiny stojí aktivita jiné, na kterou 92 % resp. 88 % respondentů neodpovědělo. Výsledky byly srovnávány také pomocí shlukové analýzy viz příloha č. 8.

Tabulka č. 10: Porovnání intenzity volnočasových aktivit u kategorií „studenti“ a „ostatní“ (údaje v %)

Aktivity	Ostatní				Studenti			
	N	D n T	M n R	nikdy	N	D n T	M n R	nikdy
Studium	15,5	9,9	47,2	27,5	0,8	83,3	15,1	0,8
Četba knih	7,0	40,8	47,2	4,9	0,0	38,1	49,2	12,7
Kultura	10,6	0,0	81,7	7,7	1,6	0,8	96,0	1,6
Práce	14,8	35,2	31,7	18,3	13,5	19,0	39,7	27,8
Televize a PC	2,1	87,3	8,5	2,1	0,0	96,0	4,0	0,0
Domácí práce	4,9	73,2	14,1	7,7	2,4	62,7	31,0	4,0
Cestování	10,6	4,9	81,0	3,5	1,6	7,1	91,3	0,0
Lenošení	13,4	28,2	49,3	9,2	1,6	73,0	21,4	4,0
Schůzky s kamarády	9,2	21,8	66,2	2,8	0,8	77,0	22,2	0,0
Hobby	9,2	30,3	52,1	8,5	4,0	36,5	46,8	12,7
Sport	4,9	28,2	57,0	9,9	2,4	67,5	27,8	2,4
Jiné	92,3	3,5	2,1	2,1	88,1	7,1	3,2	1,6

Poznámky: zkratky označují intenzitu provozování jednotlivých volnočasových aktivit

N – neodpověděl/a

D n T – „denně“ nebo „2x a vícekrát týdně“

M n R – „několikrát měsíčně“ nebo „několikrát ročně“

PC – osobní počítač

Zdroj: vlastní šetření

Pokud shrnu výše uvedené skutečnosti, dospěl jsem k závěru, že zvolené dvě skupiny respondentů se vyznačují značnými rozdíly v intenzitě trávení volného času i ve volbě aktivit. Proto lze konstatovat, že volba rozdělení respondentů na skupiny „studenti“ a „ostatní“ je vhodná a dostatečně odpovídá na otázku rozdílů v realizovaných aktivitách mezi generacemi. Přesto je zde pár výjimek – sledování TV a využívání PC denně nebo 2x a vícekrát týdně provozuje drtivá většina u obou studovaných skupin, kulturu a cestování provozuje drtivá většina obou studovaných skupin několikrát měsíčně nebo několikrát ročně a také ještě aktivity četba knih a hobby, jež shodně spadají do čtvrté skupiny aktivit.

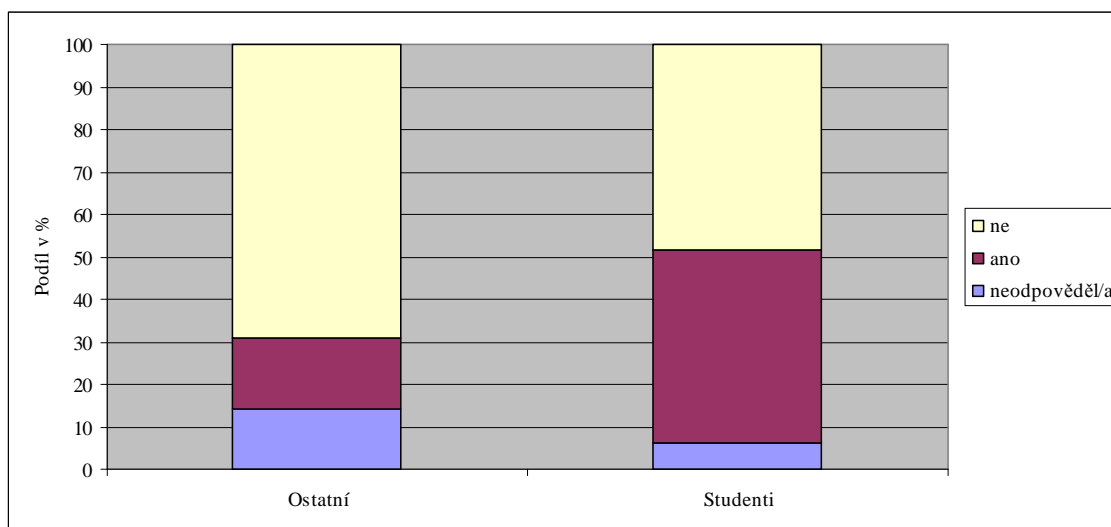
6.3 Analýza otázek vztahujících se ke sportovcům

V této podkapitole budu analyzovat dotázané respondenty, kteří sportují dle následujících kritérií – zda je respondent registrovaným členem TJ nebo SK, z jakých důvodů sportuje, průměrné měsíční náklady vynaložené na sportovní aktivity, spokojenost se sportovními zařízeními v obci, ve které bydlí, a důvody bránící dotázanému ve sportování. Opět bylo základem rozdělení respondentů do již známých 2 skupin („studenti“ a „ostatní“). Musím poznamenat, že u všech následujících otázek skupina „ostatní“ ve větší míře neodpovídala na dané otázky.

Jako první mě zajímal podíl registrovaných sportovců z dotázaných respondentů, kteří ve svém volném čase sportují, potažmo rozdíl mezi zkoumanými dvěma skupinami respondentů viz graf č. 1. Z uvedeného grafu vyplývá, že „studenti“ jsou v mnohem větší míře (45 % oproti 17 %) registrovanými členy nějakého SK nebo TJ oproti skupině „ostatní“. Toto zjištění jde ruku v ruce s intenzitou sportování analyzovanou v podkapitole 6.2. Dá se tedy předpokládat, že registrovaný člen nějakého SK nebo TJ se pravidelně věnuje sportu.

Další otázka se týká hlavního důvodu, z kterého dotazovaní respondenti sportují. Kvůli přehlednosti byla namísto grafu volena tabulka (viz tabulka č.11). U obou skupin obyvatel je hlavním důvodem fyzická kondice – 22 % u skupiny „studenti“, resp. 25 % u skupiny „ostatní“. U skupiny „studenti“ pak jako další nejčastěji uváděné důvody následují zdraví a krása (24 %), zábava a odreagování (17 %) a součást životního stylu (11 %). U skupiny „ostatní“ následuje prodloužení aktivního života (18 %), zdraví a krása (13 %) a součást životního stylu (12 %). Nejvýraznější rozdíly jsou u důvodů prodloužení aktivního života a odreagování. Zatímco starší generace si snaží sportem zkvalitnit aktivní život, příslušníci mladší generace sportují spíše pro zábavu.

Graf č. 1: Podíl registrovaných respondentů v TJ nebo SK

Zdroj: vlastní šetření

Tabulka č. 11: Přehled podílu jednotlivých důvodů, proč respondenti sportují (údaje v %)

Důvody	Ostatní	Studenti
Neodpověděl/a	16,9	4,8
Zdraví a krása	12,7	23,8
Fyzická kondice	21,8	25,4
Prodloužení aktivního života	17,6	4,8
Návyk z mládí	8,5	2,4
Plním přání rodičů/partnera/partnerky	2,8	5,6
Součást životního stylu	12,0	11,1
Baví mě to, odreagování	5,6	16,7
Jiný	2,1	5,6

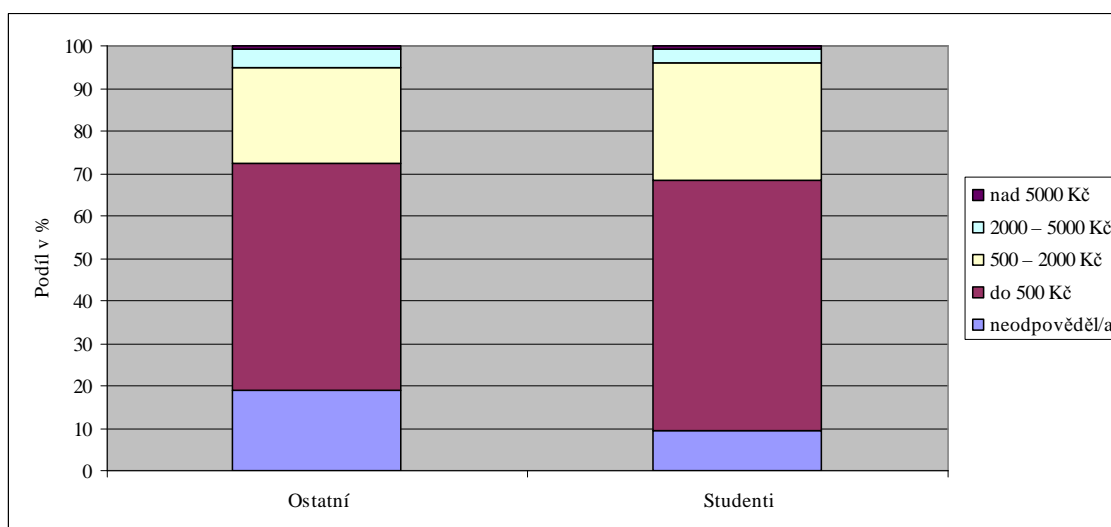
Zdroj: vlastní šetření

Další otázka se týkala průměrného množství vynaložených finančních prostředků za sportovní aktivity včetně vybavení. V této otázce došlo k vzácné shodě u obou studovaných skupin viz graf č. 2. Přes 50 % dotázaných respondentů u obou skupin utratí za sport v průměru do 500 Kč měsíčně. 23 % („ostatní“) resp. 28 % („studenti“) pak 500 – 2 000 Kč. Pouze méně než 5 % u obou skupin utratí v průměru 2 000 – 5000 Kč měsíčně a méně než 1 % více než 5 000 Kč.

Předposlední z této série otázek byla zaměřena na spokojenost se sportovním zařízením (hřiště, kurty, sportovní haly, cyklostezky, atd.) v místě bydliště. Získané výsledky si můžeme

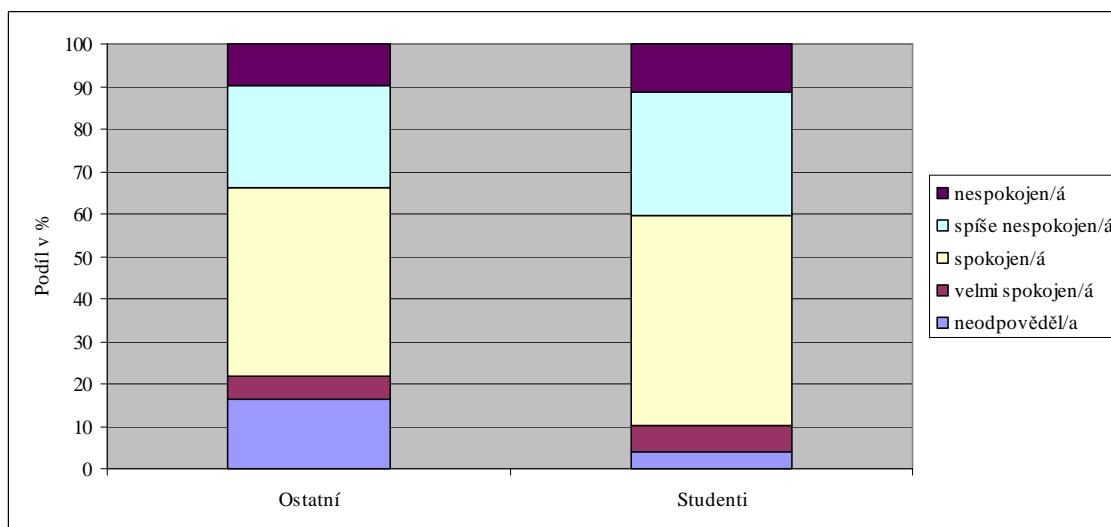
prohlédnout v grafu č. 3. Ani v tomto směru nenacházím žádné relevantní rozdíly. Celkovou spokojenost vyjádřilo v obou skupinách vždy více než 50 % dotázaných (velmi spokojen 6 % a spokojen 44 % u skupiny „ostatní“, u skupiny „studenti“ velmi spokojen 6 % a spokojen 49 %). Celkovou nespokojenost se sportovními zařízeními vyjádřilo 34 % dotázaných (spíše nespokojen 24 % a nespokojen 10 %) u skupiny „ostatní“, resp. 41 % dotázaných (spíše nespokojen 29 % a nespokojen 11 %) u skupiny „studenti“.

Graf č. 2: Průměrné vynaložené finanční prostředky za sportovní aktivity a vybavení

Zdroj: vlastní šetření

Graf č. 3: Spokojenost se sportovními zařízeními v obci svého bydliště

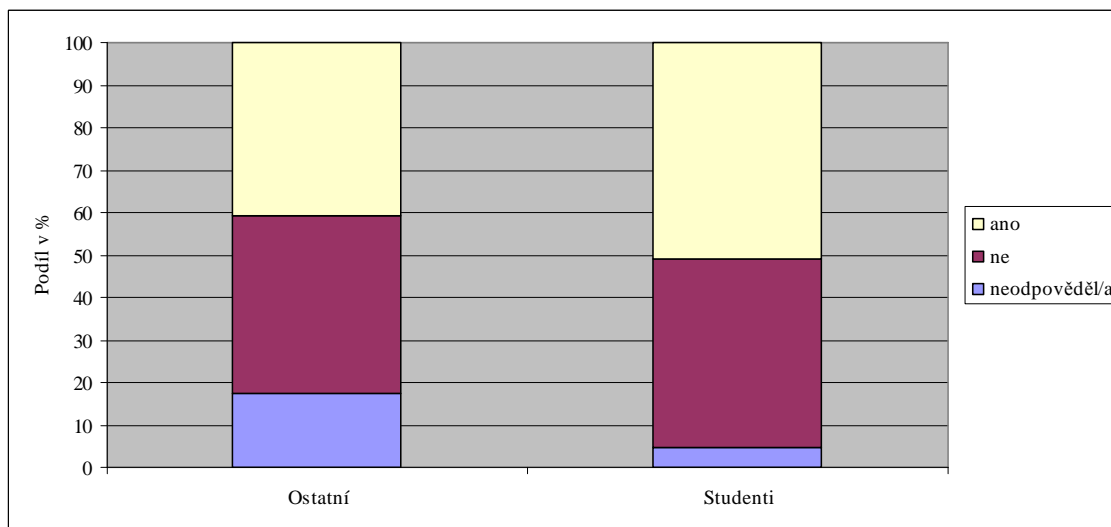
Zdroj: vlastní šetření

Poslední otázka byla zaměřena na důvody, které brání dotazovaným ve sportování. Graf č. 4 rozděluje respondenty pouze na ty, kteří na danou otázku neopověděli, na ty, kteří odpověděli, že nějaké důvody existují resp. neexistují. Rozdíl mezi oběma skupinami, pokud pomineme již na začátku této podkapitoly zmíněné větší množství neuvedených odpovědí u skupiny „ostatní“, je v tom, že u této skupiny nepatrně převládá odpověď neexistence nějakého důvodu (42 %) oproti existenci (41 %), kvůli kterému by se daná skupina respondentů musela ve sportování omezovat. Naopak je tomu u skupiny „studenti“, kdy 44 % respondentů nemá žádný důvod,

který by je nějak omezoval ve sportovních aktivitách oproti 51 % respondentů, u kterých nějaký důvod existuje.

V tabulce č. 12 jsou uvedeny jednotlivé podíly důvodů, které dotazovaným respondentům brání ve sportování (celkový počet odpovědí „ano“ je roven 100 %). Nečastějším důvodem je u obou studovaných skupin nedostatek volného času, více logicky u skupiny „ostatní“ a to 57 % oproti skupině „studenti“ (50 %). Na druhém místě je důvod mezi oběma skupinami rozdílný. Zatímco u skupiny „ostatní“ je to zdravotní stav (16 %), u skupiny „studenti“ nedostatek sportovních zařízení (23 %).

Graf č. 4: Existence důvodů zabraňujících respondentům sportovat

Zdroj: vlastní šetření

Tabulka č. 12: Podíl jednotlivých důvodů na odpovědi „ano“ (údaje v %)

Důvody	Ostatní	Studenti
Nedostatek finančních prostředků	13,8	9,4
Nedostatek volného času	56,9	50,0
Zdravotní stav	15,5	12,5
Nedostatek sportovních zařízení	12,1	23,4
Nevole rodičů nebo partnera	1,7	3,1
Jiné	0,0	1,6

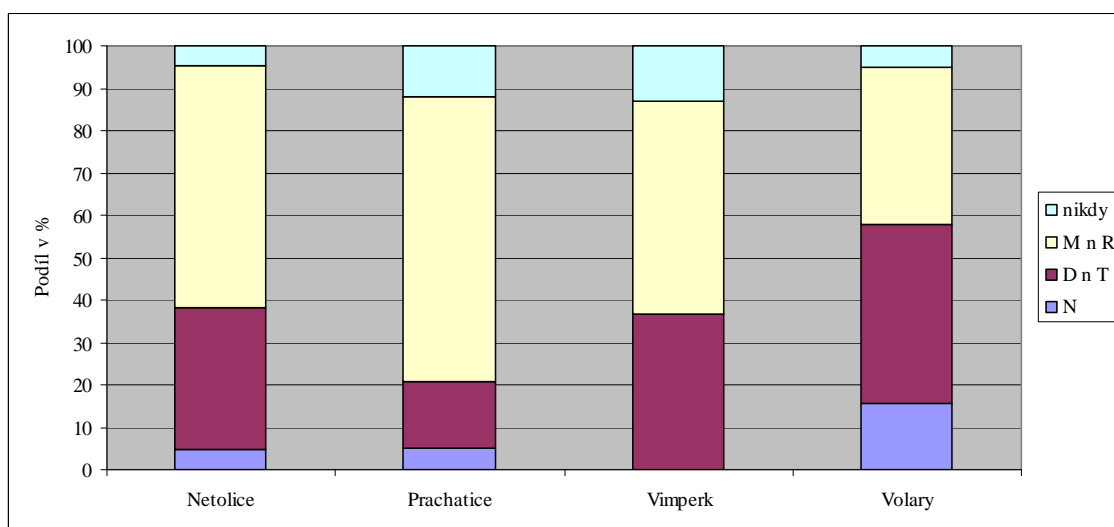
Zdroj: vlastní šetření

6.4 Regionální diferenciacce sportovních volnočasových aktivit respondentů

Vzhledem k tomu, že tato práce je zaměřena z volnočasových aktivit na sport, tak právě sportovním aktivitám bude věnováno více prostoru a bude podroben hlubší analýze. Sport hraje v životě dotázaných respondentů důležitou úlohu. Značný rozdíl je však v intenzitě mezi studovanými dvěma skupinami „ostatní“ a „studenti“. Zatímco skupina „studenti“ se ve svém volném čase sportu věnuje nejčastěji v kategorii „denně“ nebo „2x a vícekrát týdně“ (téměř 68 %), skupina „ostatní“ v kategorii „několikrát měsíčně“ nebo „několikrát ročně“ (57 %) viz podkapitola 6.2.

Pokud podrobíme sportovní volnočasové aktivity hlubší analýze nejen na základě dělení do stávajících dvou skupin „studenti“ a „ostatní“, ale také dle správního obvodu obcí s pověřeným obecním úřadem, zjistíme, že existují rozdíly i v tomto směru – viz graf č. 5, resp. graf č. 6. Z těchto grafů vyplývá jeden zásadní závěr, a tím je odlišnost správního obvodu obce s pověřeným obecním úřadem Prachatice, a to jak u skupiny „ostatní“ tak u skupiny „studenti“. V tomto směru se domnívám, že velký vliv na tuto skutečnost má fakt, že město Prachatice je jediným urbanizovaným územím celého okresu. Z daných výsledků tedy vyplývá, že míra urbanizace má větší vliv, než-li rozdělení na jižní více periferní část a severní méně periferní část okresu (viz podkapitola 5.4). Proto lze konstatovat, že lokalizace bydliště má vliv na intenzitu sportování a lze toto stávající rozdělení na dvě skupiny (první skupina – správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem Netolice, Vimperk a Volary a druhá skupina – správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem Prachatice) považovat za důležité a směrodatné a vycházet z něj i při analýze jednotlivých sportovních aktivit.

Graf. č. 5: Sportovní volnočasové aktivity skupiny respondentů „ostatní“ dle OPOU

Poznámky: zkratky označují intenzitu provozování volnočasové aktivity sport

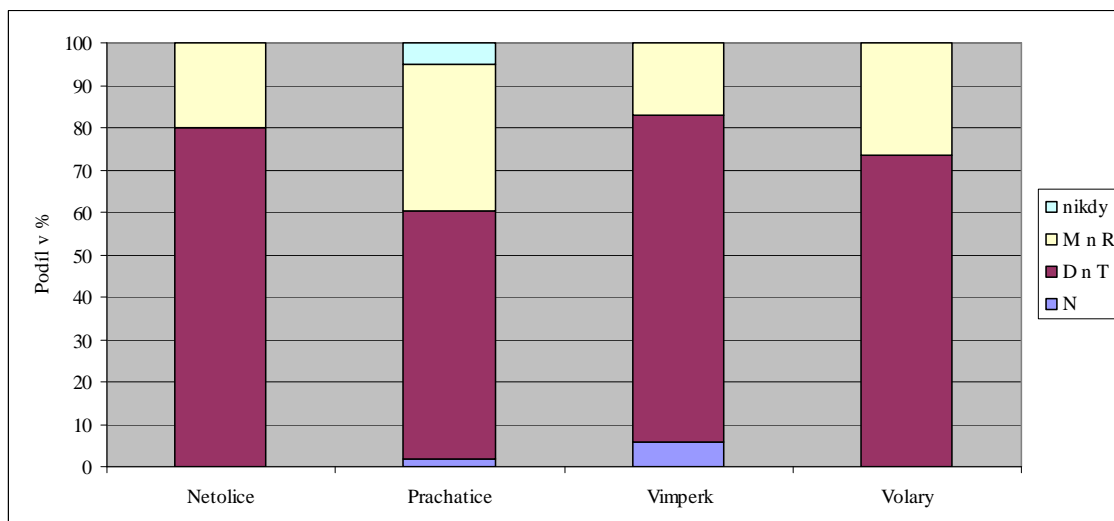
N – neodpověděl/a

D n T – „denně“ nebo „2x a vícekrát týdně“

M n R – „několikrát měsíčně“ nebo „několikrát ročně“

Zdroj: vlastní šetření

Graf č. 6: Sportovní volnočasové aktivity skupiny respondentů „studenti“ dle OPOU

Poznámky: zkratky označují intenzitu provozování volnočasové aktivity sport

N – neodpověděl/a

D n T – „denně“ nebo „2x a vícekrát týdně“

M n R – „několikrát měsíčně“ nebo „několikrát ročně“

Zdroj: vlastní šetření

6.5 Analýza sportovních aktivit respondentů

Stejně jako u analýzy volnočasových aktivit, tak i u analýzy jednotlivých sportů měl malý počet navrátní se dotazníků ve správních obvodech s pověřeným obecním úřadem Volary a Netolice vedl k tomu, že jsem analýzu sportovních aktivit provedl pouze dle skupin „ostatní“ a „studenti“. Druhou analýzu jsem ovšem provedl na základě získaných výsledků z podkapitoly 6.4 a rozdělil jsem studované území okresu Prachovice na správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem Netolice, Vimperk a Volary a správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem Prachovice, neboť ve správním obvodu obce s pověřeným obecním úřadem Prachovice se menší počet respondentů ve svém volném čase věnoval sportovním aktivitám oproti ostatním třem správním obvodům viz podkapitola 6.6.

Celková analýza sportovních aktivit, které dotazovaní respondenti provozují ve svém volném čase, byla zpracována do tří tabulek (tabulky č. 13, 14 a 16). U všech tří tabulek byly příslušné sporty seřazeny podle pořadí od nejčastěji provozovaného po nejméně často provozovaný.

Tabulka č. 13 byla zaměřena pouze na to, zda-li se respondent daným jednotlivým sportům ve svém volném čase věnuje. Rozděluje tedy jednotlivé sporty podle toho, jaký podíl respondentů dané jednotlivé sporty provozuje resp. neprovozuje a řadí je za sebou dle tohoto podílu od největšího po nejmenší. Osobně jsem to nazval „oblíbenost jednotlivých sportovních aktivit“. První, čeho si můžeme všimnout, je rozdíl v podílu respondentů, kterých je u skupiny „ostatní“ u čtyřech nejčastěji provozovaných sportů pouze více než 42 % (u první cyklistiky 56 %) a u skupiny „studenti“ v prvních čtyřech nejvíce provozovaných sportech je podíl více než 60 % (u prvních plaveckých sportů 68,3 %). Stejně tento trend pokračuje i dále. 19. a 20. sport v pořadí u skupiny „studenti“ (squash a auto/moto sport) někdy provozuje

22 % dotázaných, zatímco u skupiny „ostatní“ 22 % dotázaných provozuje někdy 5. a 6. sport v pořadí (volejbal a sauna). Z toho vyplývá již jednou konstatovaný závěr, že skupina „studenti“ se ve svém volném čase věnuje sportu častěji oproti skupině „ostatní“.

Jednotlivé sporty můžeme dále rozdělit do několika skupin právě podle „oblíbenosti“. Toto rozdělení bylo provedeno pomocí shlukové analýzy. Vstupními daty byly jednotlivé sporty podle kategorií, které dotázaní vyplnili do dotazníků (tedy kategorie neprovozují, vícekrát týdně, jednou týdně, několikrát měsíčně, několikrát ročně). U skupiny „ostatní“ byly vytvořeny 3 skupiny sportů. První nejneoblíbenější skupinu tvoří sporty basketbal, squash, florbal, atletika, nohejbal, jóga, auto/moto sport, jiné, fitness a bojové sporty. Druhou skupinu tvoří sporty volejbal, sauna, fotbal, kondiční běhání, lední hokej, badminton, tenis, stolní tenis a aerobik. Do třetí nejoblíbenější skupiny patří turistika, cyklistika, lyžování a plavecké sporty. Patrný je především rozdíl mezi pátým nejoblíbenějším volejbalem a čtvrtými plaveckými sporty – tento rozdíl je 20 %, což je velmi výrazný propad. U skupiny „studenti“ byly vytvořeny 4 skupiny sportů. První nejneoblíbenější skupinu tvoří sporty jiné, squash, jóga, auto/moto sport, bojové sporty, druhou sauna, nohejbal, badminton, tenis, kondiční běhání, fitness, aerobik a lední hokej, třetí stolní tenis, fotbal, turistika, basketbal, volejbal, atletika a florbal. Čtvrtou nejoblíbenější skupinu tvoří plavecké sporty, cyklistika a lyžování viz příloha č. 9. V podstatě se dá říci, že toto rozdělení kopíruje tabulku č. 13, pouze v opačném pořadí. V této tabulce si také můžeme detailně prohlédnout rozdíly v oblíbenosti jednotlivých sportů mezi kategoriemi „ostatní“ a „studenti“.

Tabulka č. 13: Oblíbenost jednotlivých sportovních aktivit (údaje v %)

Ostatní			Studenti		
Provozované sporty	Neprovozují	Provozují	Provozované sporty	Neprovozují	Provozují
Cyklistika	43,7	56,3	Plavecké sporty	31,7	68,3
Turistika	45,8	54,2	Cyklistika	31,7	68,3
Lyžování	56,3	43,7	Lyžování	33,3	66,7
Plavecké sporty	57,7	42,3	Volejbal	39,7	60,3
Volejbal	78,2	21,8	Turistika	41,3	58,7
Sauna	78,2	21,8	Fotbal	42,1	57,9
Aerobik	81,0	19,0	Basketbal	42,1	57,9
Fotbal	81,7	18,3	Stolní tenis	47,6	52,4
Stolní tenis	84,5	15,5	Florbal	49,2	50,8
Kondiční běhání	84,5	15,5	Atletika	51,6	48,4
Tenis	85,9	14,1	Badminton	60,3	39,7
Badminton	86,6	13,4	Kondiční běhání	60,3	39,7
Lední hokej	87,3	12,7	Tenis	62,7	37,3
Fitness	87,3	12,7	Lední hokej	65,1	34,9
Jiné	88,7	11,3	Aerobik	66,7	33,3
Nohejbal	89,4	10,6	Sauna	66,7	33,3
Jóga	89,4	10,6	Nohejbal	69,8	30,2
Atletika	90,8	9,2	Fitness	73,0	27,0
Auto/moto sport	90,8	9,2	Squash	77,8	22,2
Florbal	92,3	7,7	Auto/moto sport	77,8	22,2
Basketbal	93,0	7,0	Bojové sporty	79,4	20,6
Squash	94,4	5,6	Jóga	82,5	17,5
Bojové sporty	97,2	2,8	Jiné	86,5	13,5

Zdroj: vlastní šetření

Kromě porovnání vytvořených dvou skupin mezi sebou můžeme provést také celkové srovnání s prací Špačka (2007) – „Sport jako statusový symbol“. Tato práce vychází z reprezentativního dotazníkového šetření ISSP 2007, kterého se zúčastnilo 1 222 respondentů z celé ČR, viz tabulka č. 15. Zde vidíme, že první 4 nejoblíbenější sporty v české společnosti jsou totožné s mými výsledky. Pouze lyžování a plavání si prohodilo pozice, což přisuzuji oblíbenosti a výborným podmínkám především běžeckého lyžování na Šumavě. Patrný je i vyšší podíl sportujících, na což jsem narazil již při srovnávání okresů ČR podle ukazatelů počtu registrovaných členů TJ a SK ČSTV na 1 000 obyvatel příslušného okresu a podle počtu registrovaných TJ a SK na 1 000 obyvatel v příslušném okrese v oddíle 5.5.4. Dále následují dle oblíbenosti v ČR sporty fotbal, fitness, aerobik, tenis a volejbal. Oproti tomu podle mnou získaných výsledků následují v okrese Prachatice sporty volejbal, fotbal, stolní tenis, basketbal a florbal. Z této pětice sportů se shodují fotbal a volejbal. Pokud bychom měli data rozdělena ještě na skupiny „ostatní“ a „studenti“, patřil by sem ze skupiny „ostatní“ ještě aerobik. Z toho lze usoudit, že výsledky okresu Prachatice jsou částečně ovlivněny poměrně velkým zastoupením podílu respondentů „studenti“. Jednoznačně lze říci, že z tabulky č. 13 skupiny „ostatní“ plyne již několikrát konstatovaný nepopíratelný fakt vyššího podílu sportujících respondentů, potažmo obyvatel okresu Prachatice.

Tabulka č. 14: Podíl respondentů provozujících sledované sporty v okrese Prachatice

Provozované sporty	AP	%
Cyklistika	166	61,9
Turistika	151	56,3
Lyžování	146	54,5
Plavecké sporty	146	54,5
Volejbal	107	39,9
Fotbal	99	36,9
Stolní tenis	88	32,8
Basketbal	83	31,0
Florbal	75	28,0
Atletika	74	27,6
Sauna	73	27,2
Kondiční běhání	72	26,9
Aerobik	69	25,7
Badminton	69	25,7
Tenis	67	25,0
Lední hokej	62	23,1
Nohejbal	53	19,8
Fitness	52	19,4
Auto/moto sport	41	15,3
Jóga	37	13,8
Squash	36	13,4
Jiné	33	12,3
Bojové sporty	30	11,2

Poznámky:

AP – absolutní počet provozujících danou sportovní aktivitu

% – relativní počet provozujících danou sportovní aktivitu

Zdroj: vlastní šetření

Tabulka č. 15: Podíl respondentů provozujících sledované sporty v ČR

Provozované sporty	AP	%
Jízda na kole	679	55,6
Pěší turistika	625	51,2
Plavání	587	48,0
Lyžování	439	36,0
Fotbal	205	16,8
Posilování, fitness	183	15,0
Aerobik	113	9,3
Tenis	113	9,2
Volejbal	99	8,1

Poznámky:

AP – absolutní počet provozujících danou sportovní aktivitu

% – relativní podíl provozujících danou sportovní aktivitu

Zdroj: Špaček (2007)

Intenzitu jednotlivých sportovních aktivit můžeme pozorovat v tabulce č. 16. Sportovní aktivity jsou seřazeny podle pořadí od nejintenzivnější po nejvíce nárazově prováděnou. Na rozdíl od tabulek č. 13 – 15 tato tabulka neřeší oblíbenost jednotlivých sportovních aktivit, tedy kolik procent respondentů se těmto sportům ve svém volném čase věnuje, ale intenzitu, tedy jak často se jim věnuje, pokud se jim věnuje (tzn. „Provozují“ = 100 %). Intenzitu jsem pro lepší přehlednost výsledků rozdělil na dvě kategorie – intenzivně (vícekrát týdně nebo jednou týdně) a nárazově (párkrát měsíčně nebo několikrát ročně). Na první pohled se zdá, že u sportovních aktivit, které provozuje menší podíl respondentů, stoupá jejich intenzita např. bojové sporty (75 % intenzivně u skupiny „ostatní“ a jiné 71 % intenzivně u skupiny „studenti“). Musím podotknout, že v otevřené sportovní aktivitě jiné v naprosté většině 86 % dotazovaných respondentů uvedlo kolečkové brusle. Pro toto tvrzení bylo nutné vypočítat Spearmanův korelační koeficient. Jako vstupní proměnné do tohoto koeficientu vstupovala intenzita provozovaných sportovních aktivit a oblíbenost jednotlivých sportovních aktivit – konkrétně jejich pořadí. U obou skupin vyšel tento koeficient velmi slabý, u skupiny „studenti“ dokonce kladný (-0,28 a 0,21), což toto tvrzení jednoznačně vyvrátilo. Kladný v tomto případě znamená, že tedy se snižující se oblíbeností klesá také intenzita provozovaných sportovních aktivit.

Tabulka č. 16: Intenzita provozování jednotlivých sportovních aktivit (údaje v %)

Ostatní			Studenti		
Provozované sporty	Intenzivně	Nárazově	Provozované sporty	Intenzivně	Nárazově
Bojové sporty	75,0	25,0	Jiné	70,6	29,4
Jiné	75,0	25,0	Kondiční běhání	54,0	46,0
Jóga	73,3	26,7	Cyklistika	52,3	47,7
Aerobik	63,0	37,0	Florbal	40,6	59,4
Auto/moto sport	61,5	38,5	Aerobik	40,5	59,5
Fitness	44,4	55,6	Fotbal	39,7	60,3
Fotbal	34,6	65,4	Volejbal	38,2	61,8
Basketbal	30,0	70,0	Lyžování	38,1	61,9
Cyklistika	30,0	70,0	Lední hokej	36,4	63,6
Florbal	27,3	72,7	Basketbal	32,9	67,1
Kondiční běhání	27,3	72,7	Atletika	32,8	67,2
Squash	25,0	75,0	Fitness	32,4	67,6
Lyžování	24,2	75,8	Auto/moto sport	32,1	67,9
Turistika	23,4	76,6	Jóga	27,3	72,7
Volejbal	22,6	77,4	Turistika	27,0	73,0
Sauna	22,6	77,4	Bojové sporty	26,9	73,1
Plavecké sporty	20,0	80,0	Plavecké sporty	20,9	79,1
Lední hokej	16,7	83,3	Stolní tenis	18,2	81,8
Atletika	15,4	84,6	Badminton	14,0	86,0
Tenis	15,0	85,0	Sauna	9,5	90,5
Nohejbal	13,3	86,7	Tenis	8,5	91,5
Badminton	10,5	89,5	Squash	3,6	96,4
Stolní tenis	9,1	90,9	Nohejbal	0,0	100,0

Zdroj: vlastní šetření

6.6 Regionální diferenciací jednotlivých sportovních aktivit respondentů

Jako poslední srovnání bylo provedeno srovnání správního obvodu obce s pověřeným obecním úřadem Prachatic se zbylými třemi správními obvody (Netolice, Vimperk a Volary) podle jednotlivých sportovních aktivit. Data za tyto tři správní obvody byla sečtena. Důvodem tohoto kroku byl fakt, že tyto tři správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem vykazovaly na rozdíl od Prachatic při srovnávání jednotlivých správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem mezi sebou (podle volnočasové aktivity sport viz podkapitola 6.3) podobný podíl sportujících jak ve skupině „ostatní“, tak ve skupině „studenti“. V tabulce č. 17 si můžeme těchto rozdílů všimnout. Pro přehlednost byla vytvořena právě proměnná „rozdíl“, která vznikla odečtením podílu věnujících se příslušné sportovní aktivitě ve správním obvodu obce s pověřeným obecním úřadem Prachatic od podílu věnujících se příslušné sportovní aktivitě ve správních obvodech obcí s pověřeným obecním úřadem Netolice, Vimperk a Volary. Kladná hodnota tohoto rozdílu tedy udává o kolik procent více obyvatel příslušné skupiny „ostatní“ nebo „studenti“ se věnuje danému sportu ve správních obvodech obcí s pověřeným obecním úřadem Netolice, Vimperk a Volary. Záporná hodnota naopak, tzn. o kolik procent více obyvatel příslušné skupiny „ostatní“ nebo „studenti“ se věnuje danému sportu ve správním

obvodu obce s pověřeným obecním úřadem Prachatice. Celkově nižší rozdíly jsou u skupiny „ostatní“. Jen dvě sportovní aktivity vykazují rozdíl větší než 10 % a to je cyklistika a lyžování. U skupiny „studenti“ rozdíl vyšší jak 10 % vykazuje hned devět sportů. Sedm ve prospěch obcí s pověřeným obecním úřadem Netolice, Vimperk a Volary (cyklistika, florbal, basketbal, fotbal, lední hokej, stolní tenis, lyžování) a dva ve prospěch obce s pověřeným obecním úřadem Prachatice (volejbal a jóga). Osobně si myslím, že rozdíly vyšší jak 10 % jsou již velmi významné, když si uvědomíme, že o deset lidí více ze sta dotázaných vykonává příslušnou sportovní aktivitu. Tedy tvrzení, že výběr a intenzita volnočasových aktivit je ovlivněna lokalizací bydliště, bylo opět potvrzeno. Ovšem daleko více, než-li poloha v severní méně periferní nebo jižní více periferní oblasti, má vliv urbanizovanost území a městský styl života. Poslední poznámka se týká rozložení jednotlivých dotazníků dle toho, jaké procento jich pochází právě přímo z daných měst ve správních obvodech obcí s pověřeným obecním úřadem. Toto rozložení je v tomto ohledu téměř shodné (49,1 % přímo z města Prachatice a 49,4 % přímo z měst Netolice, Vimperk a Volary u skupiny „ostatní“ a 50,8 % přímo z města Prachatice a 56,3 % přímo z měst Netolice, Vimperk a Volary u skupiny „studenti“).

Tabulka č. 17: Rozdíl v oblíbenosti jednotlivých sportovních aktivit mezi vytvořeným skupinami OPOU (údaje v %)

Provozované sporty	Ostatní			Provozované sporty	Studenti		
	Ne, Vi, Vo	PT	Rozdíl		Ne, Vi, Vo	PT	Rozdíl
Cyklistika	61,5	44,8	16,7	Cyklistika	80,0	58,6	21,4
Lyžování	48,7	37,9	10,8	Florbal	60,0	43,1	16,9
Kondiční b.	19,2	10,3	8,9	Basketbal	66,2	51,7	14,4
Jiné	15,4	6,9	8,5	Fotbal	64,6	51,7	12,9
Lední hokej	16,7	8,6	8,0	Lední hokej	41,5	29,3	12,2
Tenis	17,9	10,3	7,6	Stolní tenis	58,5	46,6	11,9
Stolní tenis	19,2	12,1	7,2	Lyžování	72,3	62,1	10,2
Fotbal	21,8	15,5	6,3	Kondiční b.	43,1	37,9	5,1
Florbal	10,3	5,2	5,1	Badminton	41,5	37,9	3,6
Aerobik	20,5	15,5	5,0	Fitness	29,2	25,9	3,4
Atletika	11,5	6,9	4,6	Jiné	15,4	12,1	3,3
Squash	7,7	3,4	4,2	Plavecké sp.	70,8	69,0	1,8
Nohejbal	12,8	8,6	4,2	Tenis	38,5	37,9	0,5
Plavecké sp.	44,9	41,4	3,5	Turistika	58,5	58,6	-0,2
Auto/moto sp.	10,3	6,9	3,4	Nohejbal	30,8	31,0	-0,3
Bojové sporty	3,8	1,7	2,1	Aerobik	33,8	34,5	-0,6
Basketbal	7,7	6,9	0,8	Atletika	49,2	50,0	-0,8
Sauna	20,5	20,7	-0,2	Sauna	32,3	34,5	-2,2
Fitness	11,5	13,8	-2,3	Squash	21,5	24,1	-2,6
Volejbal	20,5	24,1	-3,6	Bojové sporty	18,5	24,1	-5,7
Turistika	52,6	56,9	-4,3	Auto/moto sp.	20,0	25,9	-5,9
Badminton	10,3	17,2	-7,0	Jóga	12,3	24,1	-11,8
Jóga	6,4	15,5	-9,1	Volejbal	55,4	67,2	-11,9

Poznámky:

b. – běhání

sp. – sport/y

Ne, Vi, Vo – správní obvod obcí s pověřeným obecním úřadem Netolice, Vimperk a Volary

PT – správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem Prachatice

Zdroj: vlastní šetření

Kapitola 7

Závěr

Cílem předkládané bakalářské práce bylo analyzovat možnosti pro sportovně – rekreační činnost obyvatel v okrese Prachatice a zjistit faktický stav realizace těchto aktivit. Z tohoto hlavního cíle vyplývala řada otázek, na které jsem se snažil nalézt odpovědi.

Jako první byl hodnocen okres Prachatice z hlediska možností sportovního využití a z hlediska sportovní vybavenosti. Položil jsem proto otázku „pro které aktivity jsou nejpříznivější a pro které naopak velmi nekvalitní podmínky?“ Toto jsem se snažil popsat v podkapitole 5.5, kde byly popsány podmínky a faktický stav čtyř nejvýznamnějších rekreačních aktivit (turistika, cykloturistika, vodní turistika a lyžování). Jednoznačně musím konstatovat, že tyto čtyři nejvýznamnější aktivity mají velmi kvalitní podmínky a díky tomu je právě Šumava vyhledávána turisty. Snad jen sjezdové lyžování nedosahuje v prachatické části Šumavy srovnatelných kvalit s ostatními většími středisky v ČR. Jako problémem se může jevit absence sportovního rekreačního centra a většího wellness centra v okrese Prachatice. I přes snahu měst Volary a Vimperk si osobně myslím, že v nejbližší době ani takovýto typ zařízení nevznikne, neboť v tomto směru existuje reálné nebezpečí ekonomického krachu takovéhoto typu zařízení vzhledem k počtu obyvatel a typu osídlení Prachatického okresu.

Dále byl okres Prachatice porovnán s ostatními okresy v ČR. Závěr, který byl zjištěn, jednoznačně ukázal, že okres Prachatice, který patří mezi nejperifernější okresy v ČR, patří při přepočtu počtu registrovaných členů v TJ a SK a počtu registrovaných TJ a SK na 1 000 obyvatel daného okresu mezi okresy, které mají nejvíce registrovaných členů TJ a SK (5. místo) a registrovaných TJ a SK (7. místo) na 1 000 obyvatel v České republice. Pokud ovšem byla myšlenka „čím více je okres periferní tím má více registrovaných členů TJ a SK a registrovaných TJ a SK na 1 000 obyvatel daného okresu“ aplikována na srovnatelné okresy celé ČR (tzn. pohraniční okresy) ukázalo se, že tato domněnka platí pouze částečně a to u nejméně periferních pohraničních okresů ČR (Ostrava, Karviná, Most, Teplice, Chomutov, Sokolov). Z těchto výsledků lze usoudit vyšší oblíbenost sportovních volnočasových aktivit u obyvatel Prachatického okresu. Toto tvrzení dokládá také srovnání mnou získaných výsledků dotazníkového šetření s výsledky ISSP 2007 viz podkapitola 6.5.

Z hlediska generační rozdílnosti podle jednotlivých volnočasových i sportovních volnočasových aktivit jsem přistoupil k rozdělení respondentů do dvou základních skupin a to na skupinu „ostatní“ a skupinu „studenti“ viz podkapitola 6.1.

U volnočasových aktivit jsem dospěl k závěru, že zvolené dvě skupiny respondentů se vyznačují značnými rozdíly jak v intenzitě trávení volného času, tak ve volbě aktivit. Dominantní úlohu ve volném čase hraje sledování TV a využívání PC. Tuto aktivitu denně nebo 2x a vícekrát týdně provozuje drtivá většina u obou studovaných skupin. U dalších aktivit již dochází mezi oběma skupinami k rozporu. Zatímco u skupiny „ostatní“ je na druhém místě v intenzitě aktivita domácí práce, u skupiny „studenti“ logicky studium, schůzky s kamarády a lenošení. Sportu se ve volném čase věnují jednoznačně mnohem více studenti, což je podloženo řadou výsledků. Sport totiž skupina „ostatní“ provozuje častěji v kategorii

„několikrát měsíčně“ nebo „několikrát ročně“ (57 %), zatímco skupina „studenti“ v kategorii „denně“ nebo „2x a vícekrát týdně“ (téměř 68 %) viz podkapitola 6.2. Dalším důkazem je podíl registrovaných členů nějaké TJ nebo SK (45 % registrovaných u skupiny „studenti“ oproti 17 % u skupiny „ostatní“) viz podkapitola 6.3.

Výsledek vyššího podílu sportujících ve skupině „studenti“ oproti skupině „ostatní“ získáme také, pokud podrobíme analýze jednotlivé sportovní volnočasové aktivity. Je to patrné z jejich „oblíbenosti“. Podíl respondentů u skupiny „studenti“ se u prvních čtyř nejvíce provozovaných sportech pohybuje nad hranicí 60 % (u prvních plaveckých sportů 68,3 %), zatímco u skupiny „ostatní“ u čtyřech nejčastěji provozovaných sportů pouze více než 42 % (u první cyklistiky 56 %). Stejně tento trend pokračuje i u dalších sportů v pořadí viz podkapitola 6.5.

Jako poslední byl zkoumán rozdíl v realizovaných sportovních aktivitách mezi oběma studovanými skupinami z hlediska lokalizace bydliště. Původní myšlenka rozdělení dotazníků podle správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem byla kvůli malému počtu navrátilivších se dotazníků ve správních obvodech obcí s pověřeným obecním úřadem Netolice a Volary nahrazena myšlenkou novou. Tato myšlenka vycházela z výsledku odlišnosti správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem Netolice, Vimperk a Volary od správního obvodu obce s pověřeným obecním úřadem Prachatice při srovnávání mezi sebou podle volnočasové aktivity sport viz podkapitola 6.4. Tato odlišnost správního obvodu obce s pověřeným obecním úřadem Prachatice je u obou studovaných skupin. V tomto směru se domnívám, že velký vliv na tuto skutečnost má fakt, že město Prachatice je jediným urbanizovaným územím celého okresu. Tento fakt má také větší vliv než-li rozdělení na jižní, více periferní část a severní, méně periferní část okresu.

LITERATURA

Atlas podnebí Česka. (2007), Český hydrometeorologický ústav Praha, 255 s.

Česká republika: atlas pro volný čas. (2001), Kartografie Praha, 95 s.

CIVÍN, V. (2007): Ročenka ČSTV 2006. Olympia Praha, 176 s.

DAVID, P., SOUKUP, V. a kolektiv. (1999): Průvodce po Čechách, Moravě, Slezku: Šumava – Prachaticko a Vimpersko. S & D Praha, 152 s.

GEIST, B. (1992): Sociologický slovník. Victoria publishing, a.s. Praha, 647 s.

HAVLÍČEK, T. (2005): Pohraničí a periferie v regionálním rozvoji: příklad českého pohraničí. Disertační práce UK PřF KSGRR, Praha, 94 s.

HAVLÍČEK, T., MARADA, M. (2004): Územní diferenciacie v Česku. In: Jeřábek, M., Dokoupil, J., Havlíček, T. a kol (ed.). České pohraničí – bariéra nebo prostor zprostředkování? Academia Praha, s. 103–114.

HENDL, J. (2004): Přehled statistických metod zpracování dat. Portál Praha, 583 s.

HOFBAUER, B. (2004): Děti, mládež a volný čas. Portál Praha, 173 s.

JANČÁK, V. (2001): Příspěvek ke geografickému výzkumu periferních oblastí na mikroregionální úrovni. Geografie – Sborník ČGS, 106, č. 1, s. 26–35.

KOČÁREK, E. ml. (2003): Obecná geografie Šumavy. In Benešová, D. (ed.). Šumava: příroda, historie, život. Baset Praha, s. 13–28

KOČÁREK, E. st. (2003): Geomorfologie Šumavy. In Benešová, D. (ed.). Šumava: příroda, historie, život. Baset Praha, s. 117–122

KUČERA, Z. (2006): Zanikání sídel v pohraničí Čech po roce 1945. Diplomová práce. UK PřF KSGRR, Praha, 110 s

LEGAT, P. (2007): Vodácký cestovní ruch v České republice. Diplomová práce. UK PřF KSGRR, Praha, 102 s.

LOQUENZ, J. (2008): Formy amenitní migrace na Prachaticku. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta pedagogická, Katedra geografie, Plzeň, 48 s.

- MAZOCHOVÁ, L. (2006): Analýza mezigeneračních a meziregionálních diferenciací volnočasových aktivit: na příkladu Prahy, Dobříše a Dobrušky. Diplomová práce. UK PřF KSGRR, Praha, 111 s.
- MARÍKOVÁ, H. (ed.). (1996): Velký sociologický slovník. Karolinum Praha, 1627 s.
- MELICHAROVÁ, J. (1973): Šumava. Olympia Praha, 297 s.
- NOVOTNÝ, M. (2009): Před sportem se neprotahujte. [cit. 2009-03-14]. Dostupný z WWW <<http://www.judatenis.com/pred-sportem-se-neprotahujte-michal-novotny>>
- PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J. (2002): Výkladový slovník cestovního ruchu. MMR, Praha, 448 s.
- PEJČOCHOVÁ, L. (2008): Sportovní rekreace v České republice: případová studie Praha. Diplomová práce. UK PřF KSGRR, Praha, 95 s.
- PILEČEK, J. (2005): Příspěvek k metodice vymezení periferních oblastí: modelové území okresu Prachatic. In Novotná, M. (ed.). Problémy periferních oblastí. UK PřF KSGRR, Praha, s. 81–91
- PILEČEK, J. (2006): Problémy rozvoje periferních oblastí českého pohraničí: příklad modelového území Volarsko. Diplomová práce. UK PřF KSGRR, Praha, 110 s.
- PŘIBYL, T. (2008): Volary musí na rekonstrukci bazénu zatím počkat. [cit. 2009-04-12]. Dostupný z WWW <<http://www.prachatickonews.cz/zpravy/zpr1028.htm>>
- SLEPIČKOVÁ, I. (2005): Sport a volný čas – vybrané kapitoly. Karolinum Praha, 115 s.
- STRNAD, E. (2003): Podnebí Šumavy. In Benešová, D. (ed.). Šumava: příroda, historie, život. Baset Praha, s. 35–44
- ŠPAČEK, O. (2007): Sport jako statusový symbol. [cit. 2008-12-17]. Dostupný z WWW <<http://www.socioweb.cz/index.php?disp=teorie&shw=306&lst=116>>
- ŠVIGOVÁ, M. (1967): Volný čas a my. Svobodné slovo Praha, 155 s.
- TESAŘ, M. (2003): Hydrologie Šumavy. In Benešová, D. (ed.). Šumava: příroda, historie, život. Baset Praha, s. 145–160
- TESAŘÍKOVÁ, P. (ed.). (2001): Školní atlas České republiky. Kartografie Praha, 32 s.

- TRUHELKA, T. (2008): Popularita sportu v České republice mezi studenty středních a základních škol. Diplomová práce. UK FTVS, Praha, 82 s.
- TUČEK, M. (2003): Dynamika české společnosti a osudy lidí na přelomu tisíciletí. Sociologické nakladatelství Praha, 428 s.
- VYSTOUPIL, J. (2006): Atlas cestovního ruchu České republiky. MMR Praha, 157 s.
- WOKOUN, R., VYSTOUPIL, J. (1987): Geografie cestovního ruchu a rekreace. VŠE Praha, 250 s.
- ZELENÝ, Š. (2004): Průzkum popularity sportů v České republice. Diplomová práce. UK FTVS, Praha, 90 s.
- ZEZULOVÁ, P. (2005): Rozvoj cykloturistiky: (na příkladu mikroregionů Moravský kras a Kunštátsko – Lysicko). Diplomová práce. UK PřF KSGRR, Praha, 90 s.

Další zdroje:

- Bílá stopa na Šumavě. [cit. 2009-01-19]. Dostupné z WWW: <<http://bilastopa.cz/>>
- Český statistický úřad. [cit. 2009-01-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/>>
- Factory Pro. [cit. 2009-02-05]. Dostupné z WWW: <http://factorypro.cz/index_cb.php>
- Jižní Čechy a Šumava – spolek pro popularizaci jižních Čech. [cit. 2009-03-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.jiznicechy.org/cz/>>
- Klub českých turistů. [cit. 2009-02-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.kct.cz/?oid=2>>
- Lyžařský areál ZADOV – Šumava. [cit. 2009-03-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.lazadov.cz/la/>>
- Správa Národního parku a chráněné krajinné oblasti Šumava. [cit. 2008-12-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.npsumava.cz/>>
- Oficiální stránky Úřadu práce v Prachaticích. [cit. 2008-12-05]. Dostupné z WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/local/pt_info/>
- Regionální informační servis. [cit. 2009-02-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.risy.cz/>>
- SkiTour. [cit. 2009-03-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.ski-tour.cz/>>
- Turistické oblasti ČR – CYKLOTRASY.cz. [cit. 2009-03-21]. Dostupné z WWW: <<http://www.cyklotrasy.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=115042>>

Přílohy

Příloha č. 1: Dotazník pro respondenty

**Univerzita Karlova v Praze
Přírodovědecká fakulta
katedra sociální geografie a regionálního rozvoje**

Dobrý den, jmenuji se Vladimír Slípka a jsem studentem Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, obor Demografie a sociální geografie. Chtěl bych Vás požádat o spolupráci na své bakalářské práci, která se týká oblasti využití volnočasových sportovních aktivit v Prachatickém okrese. Zavazuji se, že veškeré Vámi poskytnuté údaje budou anonymně zpracovány pouze pro účely dané práce. Váš čas a Vaše vyplnění dotazníků má pro mne zásadní význam při zpracování daného tématu. Případné dotazy rád zodpovím na e-mailové adrese vladimir.slipka@post.cz, popřípadě na telefonním čísle 731 109 765. Předem děkuji za Váš čas a Vaši spolupráci. Vladimír Slípka

1. Jak trávíte svůj volný čas? – uvedené možnosti označte křížkem

	denně	2x a vícekrát týdně	několikrát za měsíc	několikrát za rok	nikdy
studium					
četba knih					
kultura (divadlo výstava,kino,koncert)					
práce*					
televize a PC (hry/internet)					
domácí práce (žehlení, vaření...)					
cestování					
lenošení					
schůzky s kamarády					
hobby (kutilství, zahrada, pletení, modely...)					
sport					
jiné (jaké).....					

* pod pojmem práce je chápáno, jestli si berete např. práci ze zaměstnání domů nebo si ve volném čase jinak přivyděláváte

Otázky č. 2 – 7 se týkají pouze těch, kteří v tabulce č. 1 vyplnili, že ve svém volném čase sportují.

2. Jaký druh sportu provozujete a jak často? – uvedené možnosti označte křížkem (u sezónních sportů berte v potaz pouze dané roční období, ve kterém sport lze provozovat)

	vícekrát týdně (2x a vícekrát)	Jednou týdně (4x měsíčně)	několikrát měsíčně (2x - 3x)	několikrát ročně
fotbal				
tenis				
lední hokej a hokejbal				
volejbal (i plážový)				
florbal				
atletika				
basketbal				
turistika				
lyžování a snowboarding				
plavecké sporty				
stolní tenis				
cyklistika				
nohejbal				
aerobik				
jóga				
badminton				
squash				
kondiční běhání				
bojové sporty				
fitness				
sauna				
auto/moto sport				
jiné (jaké).....				

Vámi zvolené odpovědi prosím zakroužkujte, uveďte vždy pouze jednu odpověď.

3. Jste registrovaným členem nějakého sportovního oddílu (klubu) nebo tělovýchovné jednoty?

- a) ano, jsem
- b) ne, nejsem

4. Jaký je hlavní důvod, kvůli kterému ve volném čase sportujete?

- a) zdraví a krása
- b) fyzická kondice
- c) prodloužení aktivního života
- d) návyk z mládí
- e) plním přání rodičů/partnera/partnerky
- f) součást životního stylu
- g) baví mě to, odreagování
- h) jiný.....

5. Kolik peněz měsíčně utratíte v průměru za Vaše sportovní aktivity včetně vybavení?

- a) do 500 Kč
- b) 500 – 2000 Kč
- c) 2000 – 5000 Kč
- d) nad 5000 Kč

6. Jste spokojen/á se sportovními zařízeními (hřiště, kurty, cyklostezky...) ve Vaší obci?

- a) velmi spokojen/á
- b) spokojen/á
- c) spíše nespokojen/á
- d) nespokojen/á

7. Existují nějaké důvody, které Vám brání ve sportování?

- a) ne
- b) ano →
 - a) nedostatek finančních prostředků
 - b) nedostatek volného času
 - c) zdravotní stav
 - d) nedostatek sportovních zařízení
 - e) nevole rodičů nebo partnera
 - f) jiné.....

8. Do jakého správního obvodu obce s pověřeným obecním úřadem patří obec, ve které bydlíte?

- a) Netolice
- b) Prachatice
- c) Volary
- d) Vimperk

9. Do jaké velikostní kategorie spadá obec, ve které bydlíte?

- a) do 199 obyvatel
- b) 200 – 499 obyvatel
- c) 500 – 999 obyvatel
- d) 1000 – 1999 obyvatel
- e) 2000 – 4999 obyvatel
- f) nad 5000 obyvatel

10. Jaké je Vaše pohlaví?

- a) žena
- b) muž

11. Jaký je Váš věk?

- a) méně než 15 let
- b) 15 – 19 let
- c) 20 – 29 let
- d) 30 – 39 let
- e) 40 – 49 let
- f) 50 a více let

12. Jaký je Váš rodinný stav?

- a) svobodný/svobodná
- b) ženatý/vdaná
- c) rozvedený/rozvedená
- d) ovdovělý/ovdovělá

13. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) základní
- b) střední bez maturity (vyučen/a)
- c) střední s maturitou
- d) vyšší odborné
- e) vysokoškolské

14. Jaký je Váš zaměstnanecký poměr?

- a) student/ka
- b) nezaměstnaný/á
- c) zaměstnanec
- d) podnikatel/ka
- e) v důchodu (starobním i invalidním)
- f) mateřská dovolená

Mnohokrát děkuji za Váš čas strávený při vyplňování dotazníku.

Příloha č. 2: Přehled jednotlivých sportovišť dle okresů ČR k 31. 12. 2006

Okresy	Koupaliště a bazény		Z toho kryté bazény		Hřiště		Tělocvičny		Stadiony včetně krytých		Zimní stadiony včetně krytých		Celkem sportovišť	
	abs.	rel.	abs.	rel.	abs.	rel.	abs.	rel.	abs.	rel.	abs.	rel.	abs.	rel.
Benešov	8	11690	3	31172	90	1039	42	2227	12	7793	2	46758	157	596
Beroun	8	9807	1	78458	90	872	47	1669	11	7133	3	26153	160	490
Blansko	16	6759	5	21629	184	588	75	1442	11	9831	3	36048	294	368
Brno-město	14	26197	7	52394	328	1118	143	2565	17	21574	5	73351	514	714
Brno-venkov	14	12399	4	43395	245	708	136	1276	11	15780	2	86790	412	421
Bruntál	11	8996	4	24740	137	722	73	1356	14	7068	5	19792	244	406
Břeclav	10	12314	4	30786	111	1109	82	1502	10	12314	1	123143	218	565
Česká Lípa	20	5320	3	35465	92	1156	36	2955	9	11822	2	53198	162	657
České Budějovice	33	5476	3	60241	364	496	86	2101	12	15060	6	30121	504	359
Český Krumlov	34	1786	4	15177	100	607	47	1292	11	5519	1	60708	197	308
Děčín	39	3438	3	44697	45	2980	66	2032	16	8381	3	44697	172	780
Domažlice	18	3282	2	29538	76	777	34	1738	4	14769	1	59076	135	438
Frýdek-Místek	52	4370	23	9881	184	1235	122	1863	33	6887	2	113632	416	546
Havlíčkův Brod	14	6780	1	94919	164	579	62	1531	6	15820	5	18984	252	377
Hl. m. Praha	55	21484	33	35806	255	4634	180	6565	27	43763	12	98468	562	2103
Hodonín	17	9256	4	39339	137	1149	86	1830	25	6294	1	157354	270	583
Hradec Králové	14	11393	4	39876	267	597	118	1352	10	15950	4	39876	417	382
Cheb	17	5301	5	18023	73	1234	56	1609	11	8192	2	45059	164	549
Chomutov	22	5692	6	20872	74	1692	48	2609	9	13915	3	41744	162	773
Chrudim	15	6972	3	34858	158	662	64	1634	13	8044	4	26144	257	407
Jablonec nad Nis.	16	5524	3	29462	98	902	61	1449	15	5892	4	22097	197	449
Jeseník	5	8378	4	10473	45	931	32	1309	6	6982	2	20946	94	446
Jičín	23	3361	1	77306	181	427	69	1120	6	12884	4	19327	284	272
Jihlava	6	18167	3	36335	131	832	58	1879	6	18167	2	54502	206	529
Jindřichův Hradec	13	7135	1	92752	133	697	58	1599	10	9275	2	46376	217	427
Karlovy Vary	19	6357	12	10065	122	990	55	2196	4	30195	3	40259	215	562
Karviná	15	18329	9	30549	133	2067	134	2052	25	10998	6	45824	322	854
Kladno	9	16768	4	37728	99	1524	56	2695	17	8877	2	75457	187	807
Klatovy	21	4177	4	21931	82	1070	45	1949	9	9747	2	43863	163	538
Kolín	5	19427	1	97133	106	916	38	2556	14	6938	1	97133	165	589
Kroměříž	17	6343	5	21565	127	849	77	1400	15	7188	1	107827	242	446
Kutná Hora	5	14720	1	73602	79	932	38	1937	10	7360	2	36801	135	545
Liberec	21	7602	6	26609	142	1124	94	1698	24	6652	4	39913	291	549
Litoměřice	12	9571	4	28712	30	3828	42	2734	10	11485	3	38283	101	1137
Louny	7	12277	3	28645	111	774	36	2387	5	17187	1	85936	163	527
Mělník	10	9574	3	31913	70	1368	45	2128	12	7978	3	31913	143	669
Mladá Boleslav	14	8327	1	116574	112	1041	49	2379	16	7286	3	38858	195	598
Most	15	7789	6	19473	58	2014	59	1980	9	12982	6	19473	153	764
Náchod	19	5910	3	37431	169	664	89	1262	13	8638	4	28073	297	378
Nový Jičín	17	9369	6	26545	205	777	102	1561	29	5492	6	26545	365	436
Nymburk	6	14500	2	43501	96	906	44	1977	13	6692	2	43501	163	534
Olomouc	12	19051	5	45722	258	886	145	1577	22	10391	3	76203	445	514
Opava	22	8194	8	22533	250	721	100	1803	25	7210	3	60087	408	442
Ostrava-město	13	23852	10	31008	163	1902	131	2367	18	17227	4	77520	339	915
Pardubice	9	17881	2	80466	201	801	82	1963	14	11495	2	80466	310	519
Pelhřimov	32	2261	1	72339	115	629	42	1722	11	6576	2	36170	203	356

Okresy	Koupaliště a bazény		Z toho kryté bazény		Hřiště		Tělocvičny		Stadiony včetně krytých		Zimní stadiony včetně krytých		Celkem sportovišť	
	abs.	rel.	abs.	rel.	abs.	rel.	abs.	rel.	abs.	rel.	abs.	rel.	abs.	rel.
Písek	11	6396	1	70357	53	1327	38	1852	6	11726	2	35179	111	634
Plzeň-jih	6	11555	0		82	845	43	1612	10	6933	2	34664	143	485
Plzeň-město	17	9574	4	40690	25	6510	40	4069	5	32552	2	81380	93	1750
Plzeň-sever	9	8341	1	75069	68	1104	50	1501	23	3264	2	37535	153	491
Praha-východ	5	21463	2	53658	75	1431	40	2683	17	6313	2	53658	141	761
Praha-západ	1	96304	0		78	1235	45	2140	16	6019	1	96304	141	683
Prachatice	29	1775	2	25735	46	1119	32	1608	10	5147	1	51470	120	429
Prostějov	13	8418	4	27357	184	595	90	1216	9	12159	2	54715	302	362
Přerov	12	11189	3	44755	159	844	82	1637	20	6713	1	134265	277	485
Příbram	8	13391	2	53566	117	916	51	2101	20	5357	3	35710	201	533
Rakovník	2	27211	1	54422	66	825	34	1601	6	9070	1	54422	110	495
Rokycany	7	6546	1	45823	56	818	33	1389	7	6546	1	45823	105	436
Rychnov nad K.	9	8805	1	79245	122	650	67	1183	12	6604	2	39623	213	372
Semily	31	2406	12	6216	145	514	77	969	6	12433	3	24865	274	272
Sokolov	5	18676	2	46690	80	1167	56	1667	6	15563	1	93379	150	623
Strakonice	8	8692	1	69539	107	650	42	1656	8	8692	2	34770	168	414
Svitavy	22	4629	2	50914	173	589	83	1227	9	11314	5	20365	294	346
Šumperk	15	8331	6	20828	173	722	94	1329	13	9613	1	124966	302	414
Tábor	17	6013	1	102217	130	786	59	1732	8	12777	3	34072	218	469
Tachov	6	8625	2	25875	79	655	24	2156	9	5750	2	25875	122	424
Teplice	11	11600	3	42533	16	7975	21	6076	11	11600	2	63800	64	1994
Trutnov	25	4801	12	10002	134	896	78	1539	20	6001	3	40007	272	441
Třebíč	25	4648	4	29052	188	618	74	1570	11	10564	3	38736	305	381
Uherské Hradiště	29	4957	5	28749	128	1123	75	1917	18	7986	3	47915	258	557
Ústí nad Labem	13	9126	4	29658	51	2326	56	2118	5	23727	2	59317	131	906
Ústí nad Orlicí	22	6304	4	34673	180	771	111	1249	13	10669	8	17336	338	410
Vsetín	28	5208	6	24302	241	605	82	1778	18	8101	5	29163	380	384
Vyškov	11	7920	2	43560	112	778	68	1281	4	21780	2	43560	199	438
Zlín	37	5210	10	19276	256	753	88	2190	13	14827	2	96378	406	475
Znojmo	20	5713	8	14283	157	728	89	1284	2	57131	2	57131	278	411
Žďár nad Sázavou	23	5143	6	19716	187	633	82	1443	9	13144	6	19716	313	378

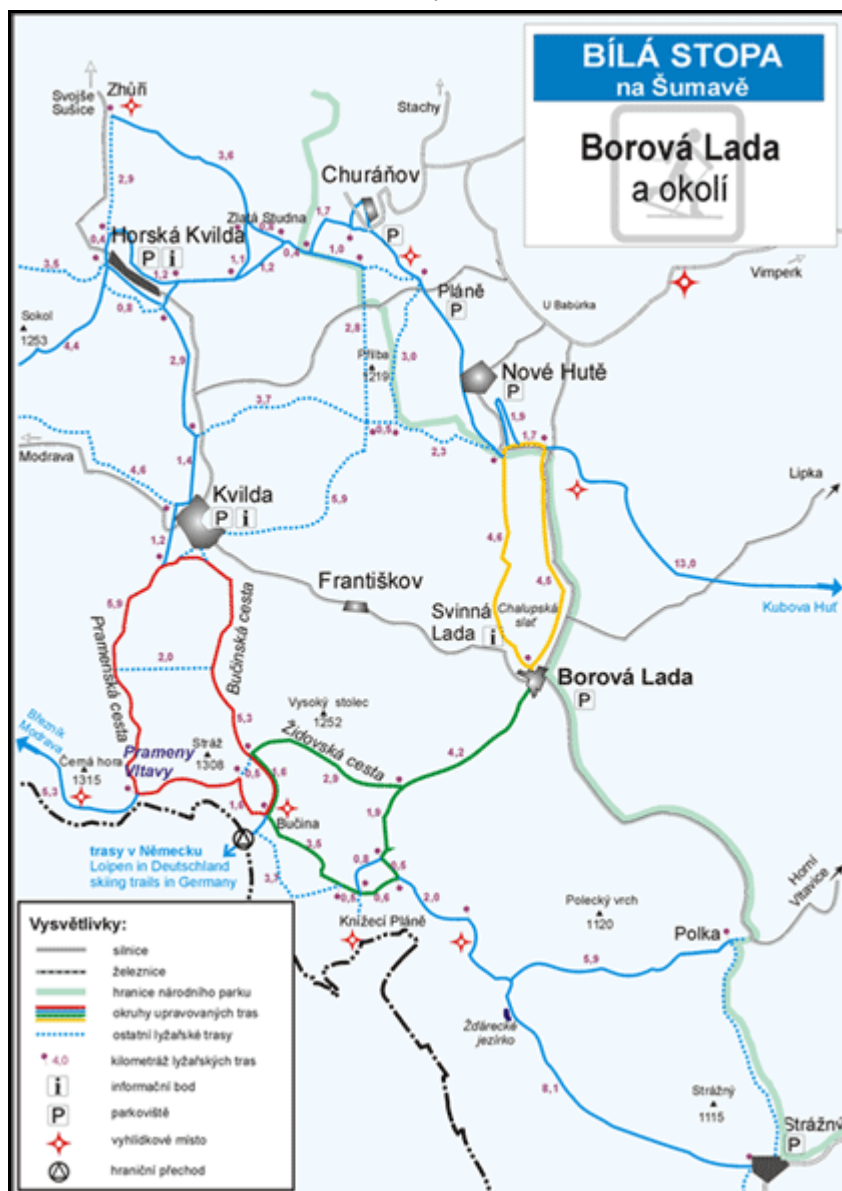
Zdroj: <http://www.czso.cz/xec/edicniplan.nsf/kapitola/13-3101-08-2008-10>

Příloha č. 3: Seznam naučných stezek v okrese Prachatice

Naučná stezka	Obec
Alej smíření	Vimperk
Boubínský prales	Horní Vltavice
Krajina Netolicka 1	Netolice
Krajina Netolicka 2	Netolice
Chalupská slat'	Borová Lada
Churáňov	Churáňov
Javorník	Vacov
Jezerní slat'	Kvilda
Kolem Prachatic	Prachatice
Les	Borová Lada
Medvědí stezka	Nová Pec
Na Stožeckou skálu	Stožec
Národní park	Kvilda
Naše rašeliniště	Volary
Nelesní krajina	Kvilda
Pod Vyhlídkou	Nebahovy
Prachatické hradby	Prachatice
Schwarzenberský kanál	Nová Pec
Sudslavická stezka	Vimperk
Svatopetrská	Prachatice
U Irů lípy	Prachatice
Údolím vimp. památek	Vimperk
Vimperk	Vimperk
Zlatá stezka 1	Prachatice
Zlatá stezka 2	Vimperk

Zdroj: <http://www.jiznicechy.org/cz/index.htm>

Příloha č. 4: Ukázka tras v okolí Borových Lad

Zdroj: http://www.bilastopa.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=37&Itemid=32

Příloha č. 5: Porovnání příhraničních periferních okresů a shlukové analýzy

A: Deset příhraničních okresů s největší a nejmenší periferností

P	Nejvíce periferní	Nejméně periferní
1	Znojmo	Ostrava a Karviná
2	Domažlice	Ústí nad Labem
3	Prachatice	Most
4	Jeseník	Teplice
5	Jindřichův Hradec	Liberec
6	Rychnov nad Kněžnou	České Budějovice
7	Tachov	Chomutov
8	Semily	Jablonec nad Nisou
9	Klatovy	Zlín
10	Ústí nad Orlicí	Sokolov

Poznámky:

P – pořadí

Zdroj: Havlíček (2004)

B: Shluky okresů podle derivovaných ukazatelů

Shluk 1	Shluk 2
Tábor	Karviná
Uherské Hradiště	Ostrava
Prachatice	Chomutov
Plzeň-město	Most
Kutná Hora	Bruntál
Rakovník	Louny
Jičín	Žďár nad Sázavou
Jablonec nad Nisou	Prostějov
Kolín	Hodonín
Domažlice	Teplice
–	Sokolov
–	Brno venkov

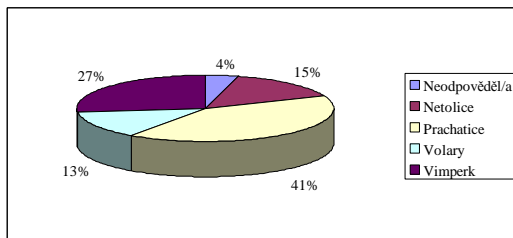
Poznámky: z praktických důvodů jsem tyto dva důležité shluky zpracoval do tabulky, neboť by bylo nevhodné vkládat celý dendrogram za 77 okresů ČR; tučně zvýrazněné okresy se objevily v obou tabulkách

Zdroj: vlastní šetření

Příloha č. 6: Struktura respondentů dle různých kategorií

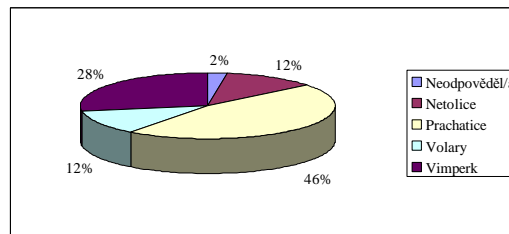
Skupina ostatní – A

1 A: Dle OPOU

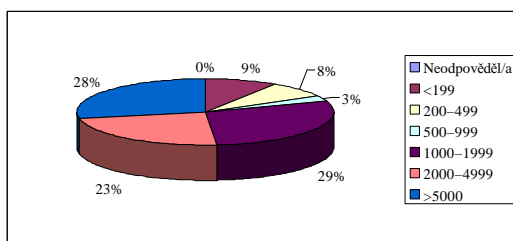

Skupina studenti – B

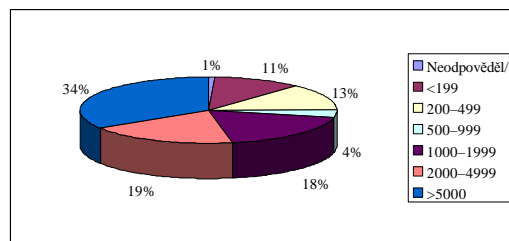
1 B: Dle OPOU

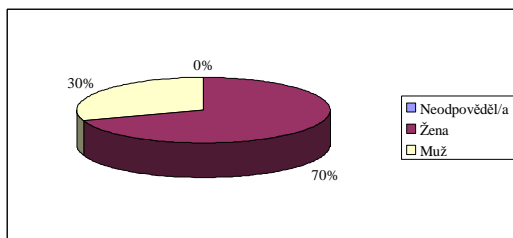
2 A: Dle velikostní kategorie obcí

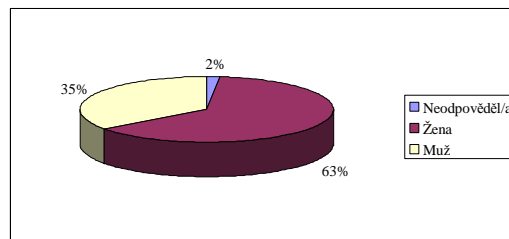
2 B: Dle velikostní kategorie obcí

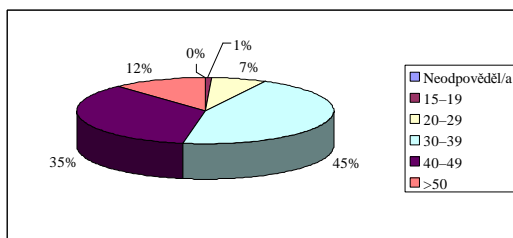
3 A: Dle pohlaví

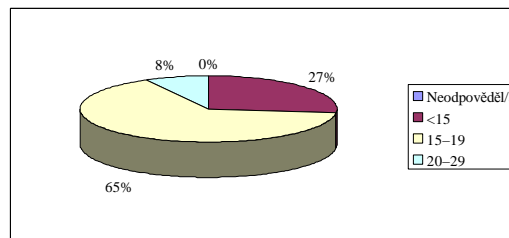
3 B: Dle pohlaví

4 A: Dle věkových kategorií

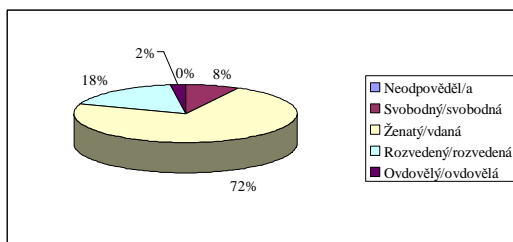

4 B: Dle věkových kategorií

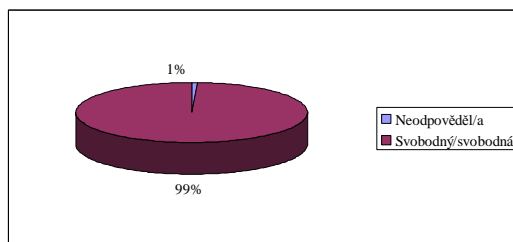
Skupina ostatní

5 A: Dle rodinného stavu

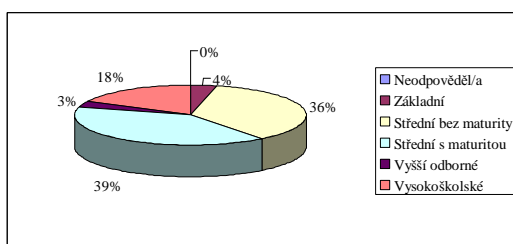

Skupina studenti

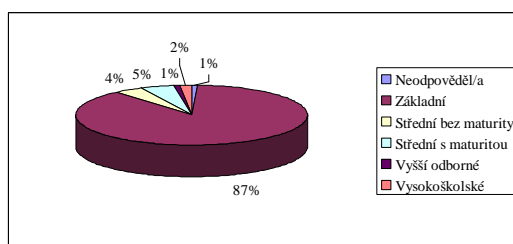
5 B: Dle rodinného stavu

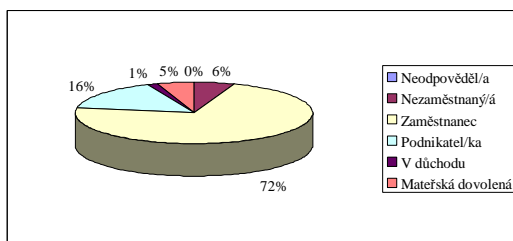
6 A: Dle vzdělání

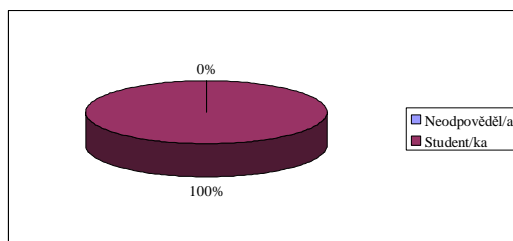
6 B: Dle vzdělání

7 A: Dle zaměstnaneckého poměru

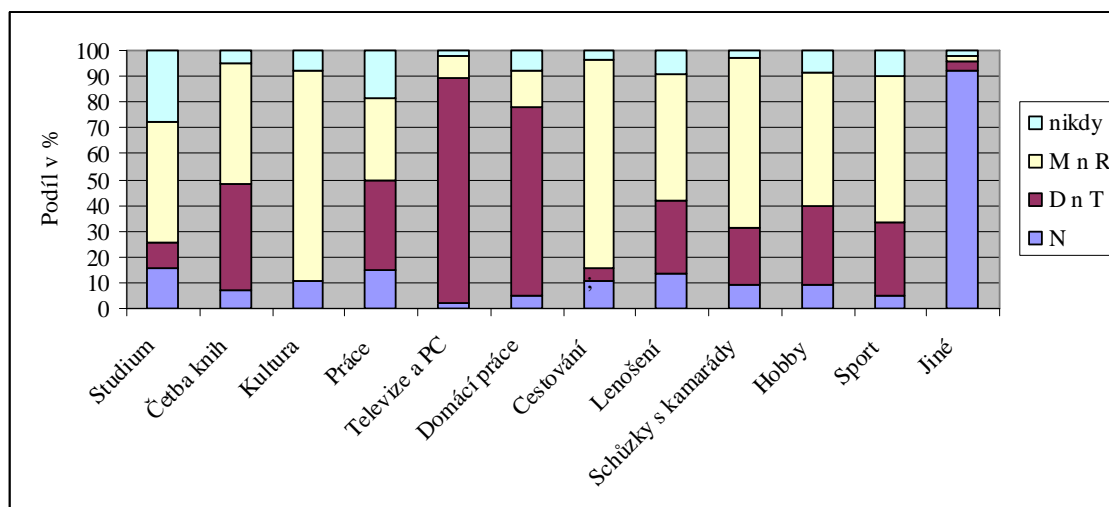
7 B: Dle zaměstnaneckého poměru

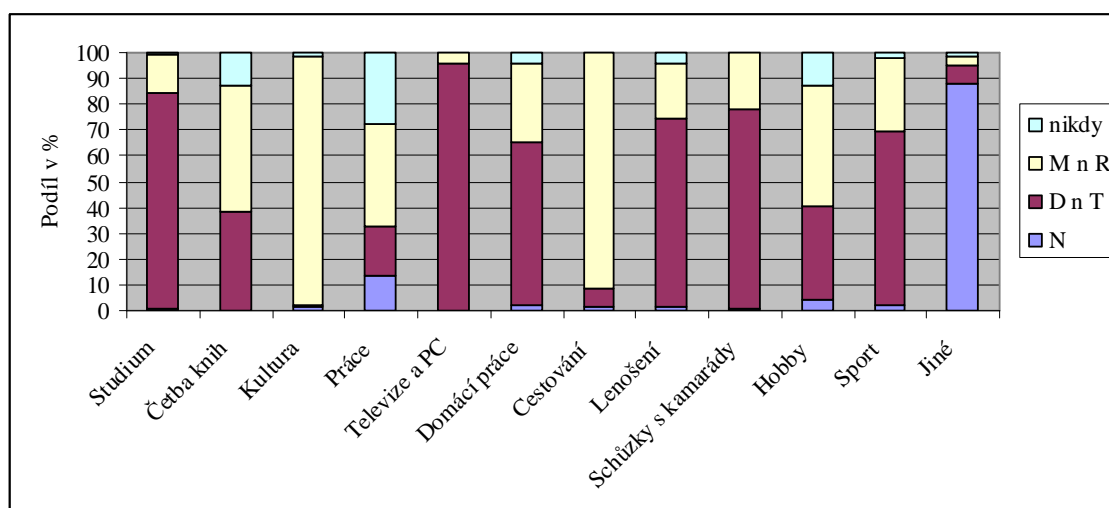
Zdroj: vlastní šetření

Příloha č. 7: Grafické znázornění intenzity provozování volnočasových aktivit respondentů

A: Skupina „ostatní“

B: Skupina „studenti“

Poznámky: zkratky označují intenzitu provozování jednotlivých volnočasových aktivit

N – neodpověděl/a

D n T – „denně“ nebo „2x a vícekrát týdně“

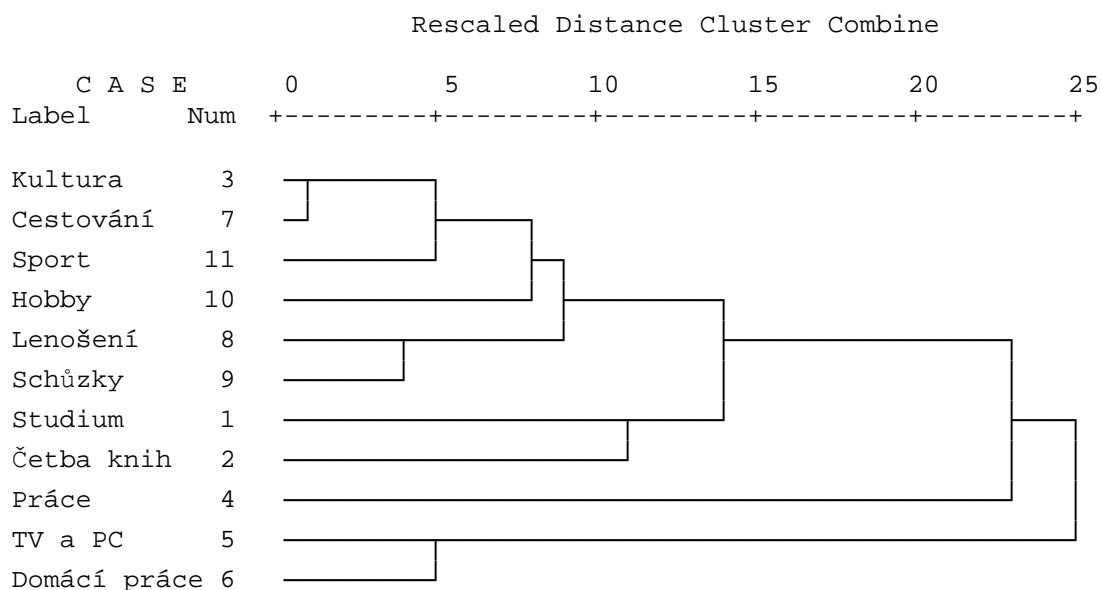
M n R – „několikrát měsíčně“ nebo „několikrát ročně“

Zdroj: vlastní šetření

Příloha č. 8: Rozdělení volnočasových aktivit dle intenzity provozování – dendrogram shlukové analýzy

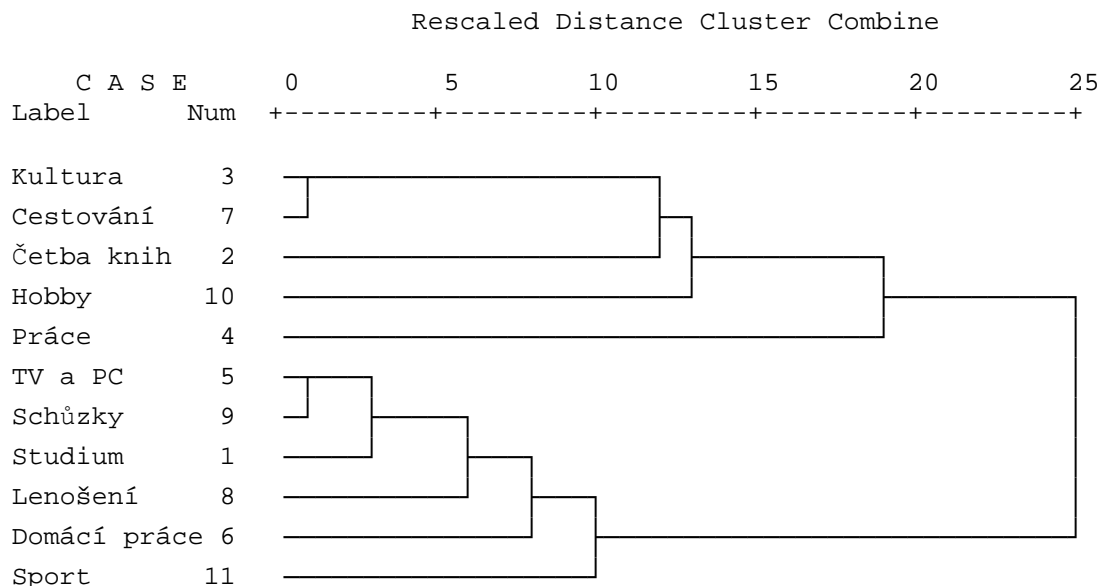
A: Skupina „ostatní“

Dendrogram using Average Linkage (Between Groups)

B: Skupina „studenti“

Dendrogram using Average Linkage (Between Groups)

Poznámky: vysvětlení výše uvedených zkratk

schůzky – dle dotazníku schůzky s kamarády

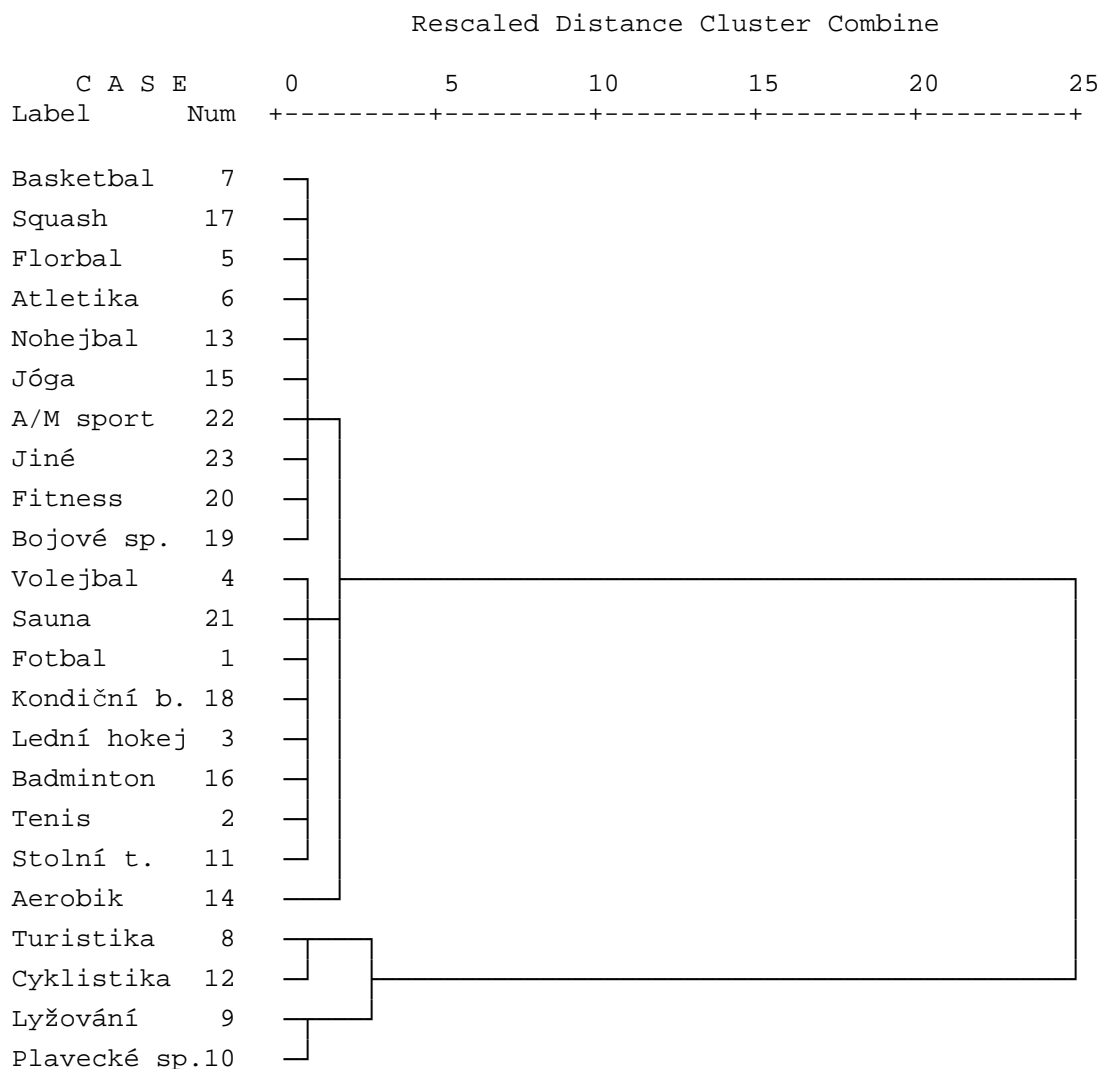
TV a PC – televize a počítač

Zdroj: vlastní šetření

Příloha č. 9: Rozdělení sportovních aktivit dle „oblíbenosti“ provozování – dendrogram shlukové analýzy

A: Skupina „ostatní“

Dendrogram using Average Linkage (Between Groups)

Poznámky: vysvětlení výše uvedených zkratk

A/M – auto/moto

b. – běhání

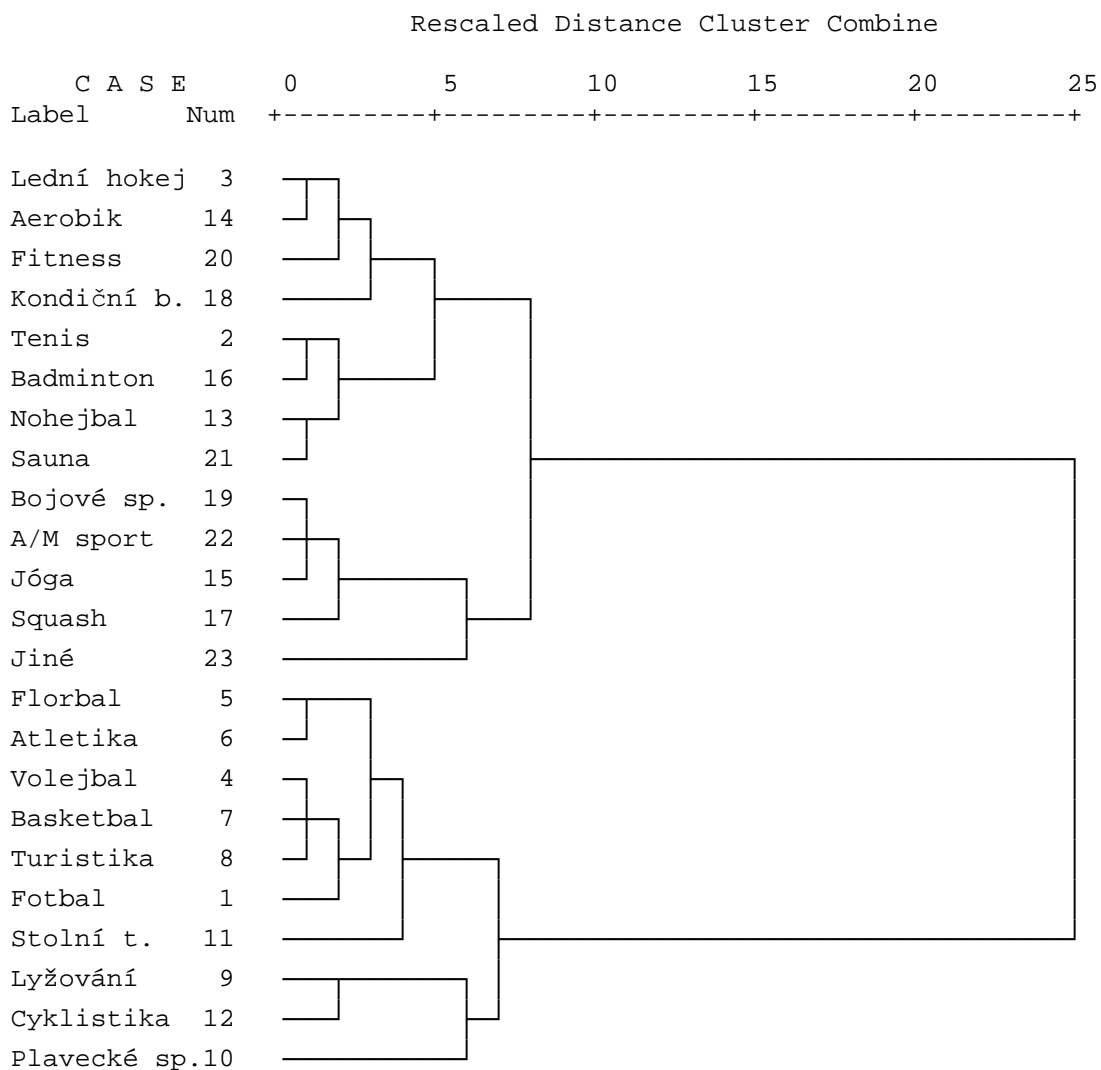
sp. – sporty

t. – tenis

Zdroj: vlastní šetření

B: Skupina „studenti“

Dendrogram using Average Linkage (Between Groups)

Poznámky: vysvětlení výše uvedených zkratk

A/M – auto/moto

b. – běhání

sp. – sporty

t. – tenis

Zdroj: vlastní šetření